

مروڻ بۇچى خۇى دەكوژىت؟

ژيان...

نوڭبوونەوۋەى بەردەوام!

يەكەمىن كۇقارى كارگىزى و گەشپىدالى مروڭىا لە كوردستاندا

مانگامەكى تاپتە بەكارگىزى و گەشپىدالى مروڭىا

مەنتدى اقرأ الثقافى

www.iqra.ahlamontada.com

سالى دوووم

21

شوباتى

2010

ئازاردانى ئافرىقتان بە ھۇى زەنگى مۇبايلەوۋە!

تەنھا خەندەيەك!

تيرۇركردنى تواناكان!

بەريۇەبردنى

تېچوون لە ھەلومەرچى ركابەرىدا

بریار

مانگانه‌یه‌کی تایبته به کارگیری و گه‌شه‌پێدانی مرۆیی
سالی دووهم - ژماره 21 - شوباتی 2010

به رێوه‌به‌ری نووسین

به‌رزان نه‌بوه‌کر

سکرتیری نووسین

نه‌سکه‌نده‌ر ره‌حیم

ب: په‌یوه‌ندییه‌کان

محمد هاشم محمد

ده‌سته‌ی نووسه‌ران

په‌یمان به‌رزنجی

هاژده شێروانی

په‌ری شێخ که‌ریم

بیگه‌رد هه‌ورامی

محمد میرکھی

وه‌هاب حسینی

راویژکاری یاسایی

پاریژهر: نازاد محیدین

دیزاین

جمال ده‌رویش

پشتیوان عه‌بدوره‌حمان

به‌شی ریکلام

موسلیم محمد

٠٧٥٠٧٦٠٢١١٦

تیراژ: ٣٠٠٠ دانه

چاپخانه‌ی سه‌رده‌م

خاوه‌نی نيمتياز

نه‌ندازيار مه‌سعود تاهير رۆژبه‌يانی

سه‌رنووسه‌ر

عادل محمد شێخانی

sarnosar@yahoo.com

10

6

27

18

43

41

بۆ دابه‌شکردنی بریار

هه‌ولێر: خانه‌ی سیروان ٠٧٥٠٤٦٧٢٩٦٣

که‌رکوک: ٠٧٧٠٨٥٦٣٧٢٤ هه‌له‌بچه: ٠٧٧٠١٩٣٣٩٦٧ - ٠٧٥٠١١٢٩٤٢٧

ده‌ربه‌ندیخان: ٠٧٧٠١٥٨١٠١٨ کفری: ٠٧٧٠١٥٦٦٨٧٦ که‌لار: ٠٧٧٠٣١٠١٣٨٨

چه‌مه‌مال: ٠٧٧٠٨٥٥٠٥٨٦ کۆیه: ٠٧٧٠١٥٤٩٧١٤ سۆران: ٠٧٥٠٤٥٠١٩٣٣

چۆمان: ٠٧٥٠٤٥٦٧٩٩٢ ته‌له‌زی: ٠٧٧٠١٥٨٥٢٠١ رانیه: ٠٧٧٠٣٢٩٣٦٢٨

ناونیشانی گۆشار

سلێمانی- شه‌قامی سالم- ته‌لاری سلێمانی مۆل، نه‌ومی/٢

به‌رامبه‌ر به‌رێوه‌به‌رایه‌تی گشتی په‌روه‌رده

07702178682 3193946

E-mail: bryarmagazin@gmail.com

هه‌ولێر- 07504463230 07507658535

حساب بانکی گۆشاری بریار

بانکی کوردستانی نیودموه‌له‌تی سلێمانی: ٣٣٧١

ئەگەر ئېمە بە خراپە
وەلامى ئەو كەسە بدەينەو
كە خراپەمان لەگەڤدا دەكات..
كەى خراپە بنەبر دەيىت؟!

نەم لاپەرەيە

بە سپۆنسەرى گروپى كۆمپانىياكانى رەسەن

ژيان...

سەلەمەتلىك

نويىبونەۋەي بەردەۋام!

باران و بەفرو تەرزەي ئەم سال،
مايەي دلخۇشى و ئارامى و خۇشحالى
ھەموو دانىشتوانى ئەم كوردستانە
شېرىنە بوو.

دووبارە سروشت بەرگى سەۋزى
پۇشى و خورەي ئاۋى سازگارى
سەھۋلاۋ بە گۈنچەمان ئاشنا
نويىبونەۋەي گۈل و گۈلزار و نېرگىز،
دەشت و دۆل و جىي رازىدەۋە.

جاريكى تر سروشت وانەي
نويىبونەۋەي ژيانەۋەي بىر
وتىنەۋەي پىي گوتىن: كە ژيان
بە نويىبونەۋەي ھەموو جان و زىندەۋەي
ھەر كاتىك ژيان نويىبونەۋەي تىدا
نەما، وەكو ديمەنى وشكە سالى و بى
بارانى دەبىزگى و تام و خۇشى ژيان
لە دەست دەدات و لە يەك خالى
دەق بەستوودا دەمىننەۋە.

ھاۋكات پىۋىستە ئىمەي مەۋقۇش
سەمەت بە زەرورەتى نويىبونەۋەي
نويىخۋازى بەردەۋام بىكەين و خۇمان
ئەكتىف كەين لەسەر نويىبونەۋەي،
چۈنكە ھەر ئەۋە مانا بە ژيان
دەبەخشىش و وامان لىدەكات سوود

لە ژيان وەربگىرن و دەۋر و بەرەش
سوودمەند بىكەين!

بۇ ئەم مەبەستەش پىۋىستە
ھەمىشە لە بىرگىرنەۋەيەكى
بەردەۋامدا بىن بۇ گەشتىن بە ھەر
پىشنىارىكى نويى كە دەبىتە مايەي
دەينانى نويى و پىشكەۋتن و گەشەپىدان
لە ھەموو بۋارەكانى ژياندا.

و پىراي ئەۋەي پىۋىستە لەسەر
ئاستى ژيانى كەسى خۇمان ھەمىشە
بەرنامەي نويىمان ھەبىت بۇ
نويىخۋازى لە بىرگىرنەۋەيەماندا.
پىش ھەموو شتىك لە تىروانىن و
بۇچۈنەكانماندا، لە بەرنامەي
كارى رۇژانەشماندا، لە گرنگىدان بە
خويىندەۋەي بەرزگىرنەۋەي ئاستى
رۇشنىبىرىدا.

ھەرۋەھا پىۋىستە لەسەرمان
ھەموو تاكەكانى كۆمەل بۇ ئەم
مەسەلەيە جان بەدەين و كۆي لە
پىشنىار و بۇچۈنەكانىان بگىرن.

بۇ نەۋە: تەنھا لە كۆمپانىي
(تويۇتا)دا، كارمەندەكان سالانە
دوۋ مىيۇن پىشنىار پىشكەش

بە كۆمپانىيەكان دەكەن و لەۋ
ژمارەيەش ۸۵% پىشنىارەكان
جىيەجى دەكرىت، چۈنكە لە
بۇشايەۋەي درووست نەبوون و لە
خۇرا نەھاتوون. بەلكو ئامانچىك
لە پىشتىيەۋەي.

تا بۋارەكانى گۇرپان و نويىخۋازىش
فراۋانترو جۇراۋ جۇر تر بن،
ئامانچەكانىش زۇرتىر دەين.

كەۋاتە با لە ھەموو بۋارەكاندا
ھانى نويىبونەۋەي پىشنىارى نويى و
بىرۋەكەي نويى بەدەين و لە نويىخۋازى
نەترسىن.

با لە قۇتابخانەۋ خويىندىگەكاندا
لە ھەموو فەرمانگەكاندا ھانى ھەموو
ئەندامان بەدەين چ بىرىكى نويىان
پىيە با بە راشكاۋى پىشكەشى بىكەن.
ئەۋ كاتە ژيان دەبىتە
ھەمىشەيەھار و بەردەۋام بە بىرى
نويىبونەۋەي بەردەۋام لىدەۋەي
نويىبونەۋەي پىشكەۋتن دەبىت و
ھەموومان ھەست بە تام و جىزى
ژيان دەكەين.

كارگىرى به گوفتار

له كاتىكدا پىنوووسم له دهستدايه، هيچ به لالمهوه كرنك نيهه كه تاجيكم
له سهردا نيهه.
فولتير

همموو مرقهكان بير له كورينى جيهان دهكه نهوه، به لام كهس بير له كورينى
خوى ناكاتهوه.
تولستوى

كهوره ترين سهركهوتن نهوهيه كه به سهر خودى خوتدا زالييت. **ئفلاتوون**

پىويسته نامانجهان سوپايهكى مه شقپىكراو بيت. نهك سوپايهكى كهوره.
جورج واشنتون

ديبلوماسييه تبرىتييه له فيربوونى هونهرى زانينى نهوشتانهى كه پىويسته
نه يانلييت.
شكسپير

خيزانكى به ختيارم بدرى، كهلىكى به ختيارت دهدهى.
عباس محمود عقاد

كه ده تهوييت داهاتوو بدوزيتهوه، رابردوو بخوينه رهوه.
كونفوشىوس

تايستا رووينه داوه هيچ كهلىك بهريكهوت پيشكهوتبيت. د. زهكى شاعر اوى

کارگیری به چیرۆک

تیرۆرکردنی تواناگان

تیریا بہ زین کی مامت ہندی یا بہ تہ مہمل
ناوزم دہکرین

۴- مهرج نیو هه موو هه تاله کانمان بیه
ماموستاو یزیدک به لکه هه تاله کانمان
به هه موو پسپوریه کان هه یه و میکانیکی و
کارمایی و دارتاشی و پسپورو هه ت، هه موو
یئو یستن.

5- به داخه وه نهك ههر له منداڵیدا به‌كو تا قوناغی زانكوو دواى زانكوش ته‌نها كووى نمره‌كان پپوهرى ئی‌مه‌ن، بۆ دیاریكردنى قوتابى زیره‌كو به‌هرمه‌ند.

له هه مووی سهیرتر نهوهیه که ئه گهر
خویندکاریکی بههرمه‌ند نمره‌کی نزم
بیت بیهوئیت بچینه به‌شایک که تیایدا
بههرمه‌نده نایه‌ن ئه گهر نمره‌کی لهو
به‌شه نزمتر بیت.

بەلەم ئەگەر فوتابىيەكى نەمرە بەرز
بەھۆى گىرڧتەكانى ژيانەو لە كۆلژىكى
بەندەو دايەبەزىنى بۇ خوارتر، كەس رىڭاى
لەى ناگىرئو ناليت حەيفە بۇ تۆ لە كۆلژى
پزىشكى يان ياساوه دايەبەزىنىت بۇ پەيمانگا،
نەوش ئەو دەسەلمىنىت كە ئىمە هېچ بە
تەنگ وزو تواناكانەو نايەينو بە لامانەو
گىرنگ نى!

٦- با هەر کەسە لەو بواردا بە کاربەینین
کە تاییدا بە هەرمەندەو ئارەزووی لێهەتی،
ئازادی بە ئەوەکانمان بەدەین خۆیان دواڕۆژی
خۆیان هەڵبژێرن.

فوتبیه‌های کرد به‌لام‌بستی نهیتی نه‌وه
بزانیت که بوجی له‌م کاته‌دا له‌فوتابخانه
نسه‌و چی ده‌کا لێره؟

بیهکە لە ھەڵامدا گوتی:
 (نەمرۆ جەنابی سەرپرەستیار سەردانی
 قوتابخانە کەمان دەکات، منیش لە پۆلە کەدا
 تەممە لێترین قوتابییم، لەبەر ئەوە مامۆستا کەم
 پێی گوتم: برۆرەو بۆ مامۆد بۆ ئەوەی
 خەحالەتمان نەکەیت!)

لەم چیرۆکەوه چی فێردەبین:

۱- پيڏھري ئيمہ بؤ زیرکی و تہمہ ملی
قوتابیہ کان تہنہا فیربوونی وانہ کانی
قوتابخانہ یہو رمچاوی ہیچ پيڏھريکی تر
ناکہین.

۲- دۆزىنەۋەي تۈنلۈك بىلەن
مەنەلەكەن، پۈتۈنلەشكەن
مەنەلەكەن دەست پۈتۈنلەشكەن
ئاراستەكەن دۈستۈر بىلەن،
سۈپەت بىلەن بىرگە.

٢- هه موو منداڵه كان زير هه مكنو له بنه پمندا
ههچ منداڵيك ته مهنه ل نيه، ليكو ئينه وه كان
ئهو ده سه لمين هه موو منداڵه كان كه له
دايك ده بن ئاستي ژيري زير هه مكنو وه
يهك وايه له ١٠٪ ريده كه ويته كه منداڵيك
ئاستي نزم تر بيه، به لام به داخه وه له
دواييدا ئه م ريژه به پچه وان هه ده بيه وه
له (١٠٠) منداڵ جاري وايه يهك منداڵ به
زير هه م لئا تووي له هه لام ده دري تو ئه واني

جەنابى سەرپەرشتىار بەرھەردىيە
يەككىك لى قوتابخانە بىر مەكتەپكە
شارۋىچىلارنى ئاگاھدار قىلدىكى، ئۇ
سەردانى قوتابخانەگە يانە، ئۇ
بەرھەردىيە قوتابخانەگە بەرگەن، لى
ئۆتۈمبىلەكە تۈۋشى گىرەتەك ھات،
لى ئەنجامدا لى گەرگەن، ئەمەس بە
سەرسامىيەدە لى نىزىك ئۆتۈمبىلەكە
راھەتتە ئەمەلدارنى جى يەتەك!

لهو کاته‌دا که سهرپهرشتیار به‌وپه‌ری
بیگه‌رانیه‌وه له ناچاریدا له نزیك
ئۆتۆمبیل‌كه‌ی راوه‌ستابوو، قوتابییه‌ك
به‌ویدا تیپه‌ری و جاوی پیکه‌وت، زانی که
ئۆتۆمبیل‌كه‌ی گرفتیک‌ی تیدایه‌و له کار
که‌وتوو، له جه‌نابی سهرپهرشتیار نزیك
بووه‌وه‌و دواى سلاو پرسى: ده‌توانم یارمه‌تیت
ده‌م‌و هاوکاریت بئشکەش بکه‌م؟

سەرپەرشتیاریش لەو قەیرانەدا لە
وەڵامدا گوتی: هیچ لە چاکردنی ئۆتۆمبیل
دەزانێ؟

قوتايييهكه زور دريژهي به وهلامی
پرسیارهكه نه داو یهكسەر بۆنیتی
ئۆتۆمبیلهكه ی هه لدايه وهو دهستی به کاری
خوی کردو پاش ماوه یك داوی له جهنابی
سهرپهرشتیار کرد ئۆتۆمبیلهكه ی بخاته گهر،
ئۆتۆمبیلهكه كه وته كارو سهرپهرشتیار لهو
كنشهیه رزگاری بوو!

سەرپەرشتیار بە گەرمی سۆیاسی

سەرەتايەك لە زانستى رېڭخستىن

هائە شىروانى

بچووكى ئۆتۆمۆبىل چاكردنەوۋە فراوان بىت بە جياكردنەوۋە كارەكانى ھەر يەك لە بەرپرەسى ميكانيكى و ھتد، لە كارەبايى و ئاسنگەرى و كارى تر، بە كەمىك بەرەو پىش بردى لە قەبارە دوتانرەيت كە بگرىتە يەكەسى سەربەخۇ، لىرەشەوۋە يەكەكانى رېڭخستىن بۆ يەكەم جار لە ژيانى رېڭخراو سەرەلەدەت، ئەمەش بەرەو پىشچوونىكى ئاسايە لە ژيانى رېڭخراودا، جۆرئىكشە لە سەرەلەدانو بەرزبونەوۋە تيايدا. لەگەل پىشكەوتنى قەبارە كارەكان، ھەندىك جار رېڭخراو كۆشش دەكات بۆ كرنەوۋە لىق نوئ، وەكو وەرشەى ئۆتۆمۆبىل و سەوزەفرۇش و چىشتخانەى بچووك لە كۆشش دەبن بۆ پىشكەوتنى سروسىتە بە كرنەوۋە لىق نوئى تر لە ناوچە جۇگرافىيە جياوازەكان، ئاسايە كە خاوەنكار نەتوانىت بە سروسىتە بارودۇخەكە خۇى تەنھا سەربەرشىت بىكاتو كار بىكات لە ھەموو لقەكان، بۆيە لە سەريەتى كە جۆرئىك لە سەربەخۇيى بوونى پى بىكاتو لەمەشەوۋە يەكەسى نوئ سەرەلەدەت، ئەمەش ناو دەيرىت بە دابە شىكردى كارگىرپىيەكان بەم شىوہيەى خوارەوۋە:

يەكەم/ سەرەلەدانى يەكەكانى رېڭخستىن: لىرەدا رېڭخراوۋە قەبارە بچووكەكانو تازە دامەزراوۋەكان پىويستىان بە يەكەسى رېڭخستىن نييە، ھەر وەك سەوزەفرۇش كە يەكەسى رېڭخستىن تيا بەدى ناكرىت، ھەر وەك زۆرئىكشىان پىويستى پى ناپىت كە لە چوار دەورمان ھەستىان پى دەكەين وەك شويئە بازىرگانی و پىشەسازىيە بچووكەكانى وەك سەوزە فرۇش، ميكانيكى ئۆتۆمۆبىل، كارەباچى و ماسىگر، گۆشت فرۇش و دارتاش... ھتد، ھەر ھەموويان پىرۆژەى تاكو بچووكىن پىويستىان بە بوونى ھەپەمى رېڭخستىن نييە تا يەكەكان بگرىتە خۇى. لە ھەندىك چاردا كات دەتوانىت زامنى ئەو گۆرانكارىانەمان بۆ بىكات، كاتىك كە قەبارەى كارەكان گەورە دەبن و داواكارى لە سەر بەرھەم و خزمەتى رېڭخراو زىاد دەكات، بە جۆرئىك كە خاوەن كار بە تەنھا ناتوانىت تەحەكۇميان پى بىكاتو لىرەدا پىويستى بە ژمارەيەكى زۆر لە كرىكار دەبىتو لە سەريەتى كە قەبارەى كارەكانى دابەش بىكات لە نيوانيان، ئەمەش وا دەكات كە ھەر يەكەك پىسپۆر بىت لە بوارى كارەكەى و بەرپرەس بىت لىي، بۆ نمونە وەرشەيەكى

سەرەلەدانو بەرزبونەوۋە لە دىزايىنى ھەپەمى رېڭخستىن
لە بەرئەوۋەى رېڭخراوۋە بچووكەكان گەشە دەكەنو گەورە دەبن، ئاسايە كە بە شىوہيەكى سروسىتە بە كۆمەللىك قۇناغدا تىپەپىن، لە بەرەو پىش چوئىشيان يەكەكانى رېڭخستىن وەك (بەشەكانو كارگىرپىيەكان) سەرەلەدەن، لەگەل ئاستەكانى رېڭخستىن (كارگىرى بالاو مامناوۋەندو نزم)، يەكەكانى پالپىشتى (تويژىنەوۋەى بازارسازى و سىستەمى زانىارى، كاروبارى ياسايى و پەيوەندى گشتى... ھتد)، لەگەل سەرەلەدانى چالاكى و كارى رېڭخستىن نوئ وەك (وەسفكردىنى پىسپۆرپىيەكانى رېڭخستىن، وەسفكردىنى كارەكان، پىدانى دەسەلات، بىياتنانى پۇشنىبىرى رېڭخستىن)، ھەر بەم شىوہيە لە زنجىرەى دەيەمى زانستى رېڭخستىن ھەول دەدەين كە بەم شىوہيەى لاي خوارەوۋە ئەم زنجىرپىيە بخەينە پوو:
يەكەم/ سەرەلەدانى يەكەكانى رېڭخستىن. دووہم/ سەرەلەدانى ئاستەكانى رېڭخستىن.
سەيەم/ سەرەلەدانى يەكەكانى پالپىشتى. جوارەم/ سەرەلەدانى كارو چالاكى رېڭخستىن.

له هوکاري تړيش که دهبيته هوۍ
سهرهلداني ناستهکاني ريکخستن و له
گرنکترينيان (به گوږي ياساي بارکينسون)
که نارموزومندي بهرپوهبهراڼه له سهر
زيادکردني ژماري بهردهستهکانيان (وهکو
حهزيک)، که دهبيته هوۍ زوربووني گرفت له
همماههنگي پالنهرايهتي و نههمش پيوستي
به سهرهلداني ناستهکاني ريکخستن نوۍ
هميه بؤ سهاپاندي جوړيک له چاوډيري که
کاربکات لهسهر چارهسهرکردني گرفتهکاني
همماههنگي و پالنهرايهتي، ههمان ياساش
نامازه دهکات بؤ زوربووني ژماري کرکيارهکان
که وایان ليددهکات که له خوږانهوه کاري
زياتر دروست بکهن له کارگيريپيدا سهبارت
به چاوډيري و پالندانو ههماههنگي و
چاوډيري و پيداچوونهوه و بشکني و
هاندان، ههموشيان پيوستي به جوړيک
له گرتهبهري رۍ و شويني رۍيني فهرمي
هميه، که ناتوانيت کونترول بکريت تنها
به بووني زورک له ناستهکاني ريکخستن
نوۍ، وهکو تهواوکاريک و دريژه پيدريک بؤ
ثم ياسايه دتوانين بلين که کرکيارهکان
حهز به دروست کردني کار دهکن تاوهکو
نهو کاته بهردهستيان پرېکهنهوه له دوام
کردن.

ليرداو له سهرهلداني ناستهکاني
ريکخستن له ريکخراو نهوه که زور گرنهوه
پيوسته که شتيکي بخريته سهر نهوهيه که
له ژير رۍشايي پيشکهوتني ريکخراو و به
تاييهت له زيادبووني قهبارمکه، نههمش
لهبهر نهوه که زيادبووني قهباري به
واتاي زوربووني نالوۍ تيکهلييهکان له
شيوي ريکخراو چالاکيهکه و پهيوهندييه
ناوخوييهکاني، لهگهل زيادبووني ژماري
کرکيارهکان و پسپوري دابهشکردني کارو
پيوستي بوون به چاوډيري زياد دهکات.
نهرکي چاوډيري بريتيه له رووداني
جوړيک له ريککاري ناوخوي و به دواچووني
نهدي کرکياران و ههلهسنگاندنيان و
راستکردنهوه ههلهکانيان و پلاني کارهکانيان
له داهاتوو.

نهمو سهرمري نهوه که نهرکي
چاوډيري بريتيه له ههماههنگي نيوان
پهکهکاني ريکخستن له سهرههمان ناست،
به جوړيک که ناستي ريکخستن سهر و
ههلهدهستيت به دهستهبهرکردني تهواوکاري
به پهکبهستنهوه و ههماههنگي له نيوان
کارهکاني پهکهکاني ريکخستن بؤ کرکيارهکان
که ههست بکهن که ناستي بهرتر ههميه له
ريکخستن که دتوانيت له داهاتوو له
پيشهکهان بهرژبنهوه.

بهوه ههميه که بهرپوهبهراڼي کارگيري بالاو
ريکخهراڼو بهرپرسان له ههمي ريکخستن
که گمگوډي لهسهر بکهن و پيداچوونهوه
ههمي پيشنيار کراو بکهن بؤ پهکهو
کارگيريپيه نوپيهکان (کهواته دواچهواي
نهمانه بهرپوهبهراڼو ريکخهراڼي ههمي
ريکخستن دتوان که پيوانه يهکهکانيان
بکهن بهوه که ديزاينهکهيان سهرکهوتوو
يان نا، نههمش له ژماري رابردوي گوډار
واته زنجيره نوپه له خستهپهکدا نامازهمان
پي کردوه).

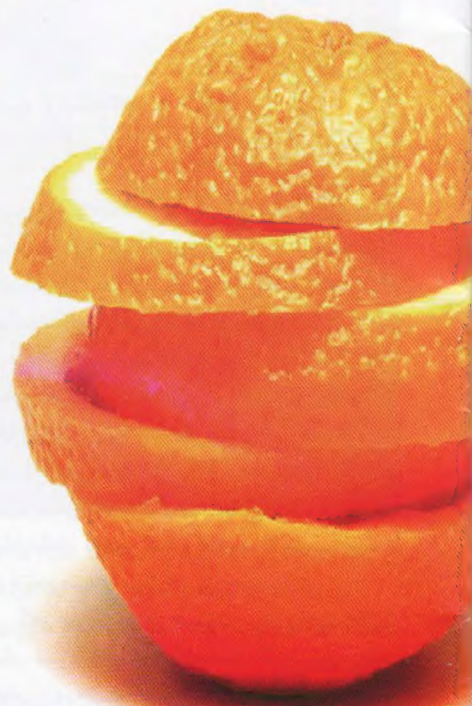
دووهم: سهرهلداني ناستهکاني
ريکخستن:

گوزارشت دهکات له بهرپوهپيش چوونکي
ناسايي له ژيان و ميژوي ريکخراوهکان،
ليردا ناستهکاني ريکخستن سهرهلدهدن
به هوۍ تووش بووني ريکخراو به گرفتهک
که روويهروي ههر يه که له ههماههنگي و
پالنهرايهتي دهبيتهوه، ريکخراوهکانيش له
پيش کهوتنيان و گوره بووني قهبارهيان
پيوستيان به پسپوري زياترو دابهشکردني
کار ههميه، نهوه که دهبيته هوۍ دروست
بووني گرفت له ههماههنگي نيوان نهو
پهکانه که سهريان ههله له دهرهنجامي
دابهشکردني کارو ههموها له دهرهنجامي
سهرهلداني پهکه ناسراوهکان و دوورهکان
له پهکتر، ههر وهک دابهشکردني کارو
پسپوري دهبيته هوۍ دروست بووني گرفت
له گهرمو گوږي و پالنهرايهتي کرکياران به
هوۍ کاري دووباره وشکو بيزاربوون له به
نهمجام گهياندني.

ليردا ريکخراو کوشش دهکات بؤ
چارهسهر نهم گرفته و سهاپاندي جوړيک
له چاوډيري کارکردن بؤ ههماههنگي
نيوان پهکه له يهک دوورهکان، لهسهر
بهزکردنهوه گهرموگوږي ههلهسنگاندني
نهديان، نههمش ناکريت تنها له ريکاي
سهرهلداني ناستهکاني ريکخستن نوۍ که
بهرپرسانکي تيدايه کارهکهيان چاوډيري
کردن (واتا ههماههنگي نيوان پهکهکاني،
بهزکردنهوه پالنهرايهتي بهردهستهکان،
ههلهسنگاندني نهديان).

بهرفراوان بووني قهباري ريکخراو و
نارموزومندي له سهر سهاپاندي جوړيک
له چاوډيري گهليک ناستي ريکخستن
سهرهلدهداتو ليرمهوه جياکهروهوي
ستووني شويني خوي دهگريت، به واتاي
قوولاي ريکخراو له ژماري ناستهکاني زياد
دهکات، نههمش دهبيته هوۍ سهرهلداني
ريکخستنکي دريژ.

بهشي دهيم

- ۱- دابهشکردني پيشهبي يا کار.
- ۲- دابهشکردني جوگرافي.
- ۳- دابهشکردني کلا (به گوږي بهرهمو خزمهت).
- ۴- دابهشکردني به گوږي کرپار.
- ۵- دابهشکردني به گوږي پرۍسهکان.
- ۶- دابهشکردني به گوږي کات.
- ۷- دابهشکردني به گوږي نهلفو يۍ و ژماري.
- ۸- دابهشکردني به گوږي ماتريکسي (مصفوفي).
- ۹- دابهشکردني به گوږي تيکهل (مرکب).
- له کاتي پهپره کردني پهکيک له بنهما
سهرهکيهکاني تاييهت به دابهشکردني
ريکخراو بؤ کارگيريپيهکان يان بهشهکان،
پيوسته له سهرمان که زامني بووني ههنديک
پيوهر و نامازه پيدان بکهن که دهبيته هوۍ
سهرکهوتني ديزايني ههمي ريکخستن
نوۍ، نهم پيوهر و نامازانه بريتين له:
۱- دهستهبهرکردني نامانجي ريکخراو.
۲- دهستهبهرکردني له پهکچووني
ناوخوي له نيوان پهکهکان.
۳- دهستهبهرکردني سانايي و توانستي
نهدي کارکردن.
۴- دهستهبهرکردني چاوډيري و ريککاري.
دواچهواي گهيشتن به دابهشکردني
کار بؤ پهکهکان و کارگيريپيهکان پيوستي

خاله

بههيزه کانت بخه ره گهر

و/ نهسکه ندهر ره حيم

بهشی پينجه م و کوتايی

ههنگاوی پينجه م

بهريک و رهوانی بدوی

دهسته يه کی بههيز، چون پيکدههينيت؟
بؤنه وهی ببيت بهريوه بهريکی چالاکو
دهسته يه کی بههيز پيک بهينيت، له گهل
کارمه ندهکانت، بؤ وهستان له سر خاله بههيزو
لاوازهکانيان، ههروهها بؤ تۆکمه کردنی خاله
بههيزهکانيانو سستکردنی خاله لاوازهکانيان،
وتوويز بکه.

تابه ناسانی نهووت دهست بکهووت
وهلامی نه م پرسيارانه بدهروه:

۱- رۆلو کاری سهرهکيت جييه؟

رۆلو کارت نهوويه گوئ بؤ وتیه
کارمه ندهکانت شل بکهيت. دنياش بيت
له تيگهيشنت بؤ تايبهتمهندی کهو
کورتیهکانيان، نينجا بئ نهووی رۆلی
ناوبزيوان - له راستی و دروستی نهووی
دهيلين - بيینی، چهند بيرۆکهی نوئو
هاندريان بؤ بخه ره روو، ههولبد له
برياردان بهسرياندا بابهتيانه بيت. نهووش
له ياد نهجيت نهوان له دياریکردنی خاله
بههيزو لاوازهکانيان، له تۆ به توانترن.

۲- نهگهر کارمه نديکت خوخی له کاریکی
دياريکرو نهدهات بهجۆريک پيوستيت بهو
کاری ههبوو. توانای رزگارکردنیش لهو
کاره نهبوو، نهو کات چی دهکيهت؟

نهگهر کارمه نديک داواي ليکريدت، له
کارو چالاکيهکی دياریکرو که ههردم به
خاله لاوازهکانی ناو دهبات، دهست ههليگريت،
تۆش وا دهينيت بهرزهوهندی کار وا پيوست
دهکات، له ههستان بهو چالاکيه بهردهوام
بيت. زيانک لهوهدا نييه، مافی خۆته -وهک
بهريوه بهريک- کيت بوويت به ههر کاریک
رايسپيريت، بهلام جار دواي جار ههولی گوشار
خسته سهرو بهزور دانه سهري مهده. چونکه
ناکامهکی مايه رهامهندی نييه، زيانيش
بهو کارمه ندهو چاکيتی و بيجمی کارکه
دهگيه نييت. پاش نهووی به کارمه ندهکه
دهلييت: دريژه بهو چالاکيه بده، نهوويشی
پئ رابگيهينه که دواتر پيکهوه تاوتویی
ياسو خواسی رزگارکردنی لهم نهرکهو
راسپاردنی به کاریک پيوست بيت و مايه

هينانهدی خاله بههيزهکانی بيت دهکهن.
نهمه نهو شتهيه که بهريوه بهري شايسته
لهو بهريوه بهره ناساييانه جيا دهکاتهوه که
-بريارهکانيان بئ نهووی بابهخ بهو خاله
بههيزانه يان لاوازهکی کارمه ندهکان دهيدات
- دنوو سنهوهو بهسرياندا دهدهن.

۳- نهگهر کارمه نديکت دوستی له کاریک
بهرنهدهدا، تۆش دنيايی نهو له کارهکی
سهرکهوتو نييه، چی دهکيهت؟

سهردتا له باشی ههلسهنگاندنهکات -بؤ
نهو ههلویتسو باره- جهخت بکهروه.
نه م دوو پرسيارش له خۆت بکه:
أ- بؤنه وهی بتوانيت بابهتيانه برياری
لهسر بدهيت، چهند جار بينيوته بهو کاره
ههليست؟

ب- سهرباری دووباره کردنهووی يهک
بهوای يهک وهول بهردهوامهکانی بؤ
باش زانینی نه م چالاکيه، ناي هيشتا ههر
دهسهوسانه له وردهکاری باشزانی؟
رهنگه حهق به تۆ بيت، چونکه نهو
کارمه نده له بواردها درکهوتوو نييه،
نهکی تۆش وهک بهريوه بهريک نهوويه
سنوريک بؤ نه م باره دابنييت و روويهروو به
راشکاوانه پئي بلتت که نهنجام گهياندهکي
له م چالاکيهدا، وپرای گهرم گوپهکeshی،
بههيز نييه، پيوسته بؤچوونهکات به چهند
نموونهيهک بههيز بکهيت که نهوونی توانو
بههری پيوستی له م بواردها دهسهلمينيت،
جا رحمت لهو کهسهی به نهندازهی
بهرهکی خوی پئي رادهکيشن.

۴- نهگهر يهکيک له کارهکان
راسپاردنی کارمه نديت به چهند نهرو
بهريسياريتيهکی نهگو، چی دهکيهت؟

(بؤ نمونه وهک نوينهري فروشه مهنی،
پيوسته راپورت له بارهی نهو پهيوهنديه
تهلهفونانهی بؤ فروشتن کراون و کردووتن،
به سهروتر پيشکش بکهيت). له م دۆخه دا
کارمه ندي روويهرووی چهند نهرو
بهريسياريتيهکی نا به دل دهبيتوهو
لهگرتنه نهستوشيدا سهرکهوتوو نابيت،
نهو پرسياره پيوسته وهک بهريوه بهريک

له خۆتی بکهيت نهوويه: ناي ههر بهراستی
بهره م نه م کارمه نده لهسر پيداويستيهک
وهستاوه، دهبيت زۆربهی کاتی نهنجام
گهياندهکي لهو نهرکه دا بهسر بهريت؟
نهگهر وهلامت (بهلي) بوو، نهو رنکه کاتي
نهو هاتبيت، بؤ کاریکی ديهکی بيگوايتهوه که
لهگهل نارزهووهکانيدا بگوئچي. بهلام گهر وهلامت
(نهخير) بوو نهوسا پيکهوه بهدواي ريگهکانی
رايیکردنی نهو نهرکه دا بگهريئن. به جۆريک
گوشارهکی لهسر که م بکاتهوه، تا ههست نهکات
سهخته مايه ييزاری بئ ورهيه.

گهر له نيوان خۆتو بهريوه بهرهکات
يان تۆو کارمه ندهکتهدا، وتويزی ريکو
رهوان نهيهته ناراه، نهو وره تینی
هه مووان ديتتهکزی له تۆکمه کردنی خاله
بههيزهکانيان دا شکست دههينن. خۆ نهگهر
بهريوه بهرو کارمه ندهکان ههردوولا پيکهوه
ريگهکانی تۆکمه کردن و خستهگهري خاله
بههيزهکانيان نهگرت بهر، نهوسا ههله
زيرينهکانی سهرکهوتنو درکهوتن بهسر
هه موواندا تيدهپهريت.

خوشيهکهيشی لهوهدا به هه مووان ههولی
قۆستهووی نه م درفه تانه يانه!
دهتوانري نه م خالنه بکرتنه تهوهرهيهک
نهو وتو ويزه ريکو رهوانهی بهدهوردا
ههليسوئ:

۱- نهو خاله بههيزانهی کارمه ندهکان
هه يانه.

۲- نهو شتهی که له نهنجام
گهيانديکی سهروپهينه ردا، يارمه تيديريکی
کارمه ندهکانه.

۳- نهو خاله لاوازهکی کارمه ندهکان
هه يانه.

۴- نهو شتهی هاوکاری بهريوه بهر دهکات.
له يارمه تيدانی بؤ کارمه ندهکانی.

جيی باسه کارمه ندي که م نهزمون، کهک
له وتوويزه ريکو رهوانهکان و مردهگريت.
که لهگهل بهريوه بهرهکيدا لهباری خاله
بههيزو لاوازهکانيهوه دهکري. چونکه زۆربهی
کات ههر به باسکردنيان لهگهل بهريوه بهر دا،
ترسو سام دايدهگري.

سپاردنی دەسلەت... ئامرازىك
يۈگەشەپپىداتى كارگىرى

١٠٠ / عومەر عەبدولقادر

هیچ فشاریکی دهره‌کی، هست به رازیبوون
له کاره‌که تو ئاسووددیی ده‌که‌یت.

۴- سمره‌رای نه‌وهی که دمه‌لات پیدان
هۆکاریکه بۆ هاندانی شه‌رمانبه‌ران له رێگهی
په‌رکردنه‌وهی پیدایه‌ستیه مرقویه‌کانی وه‌ك
ریز لێنان و ستایش کردن و په‌سه‌ندکردنی
که‌سایه‌تیان.

سه بارمت به دامه زراوگان:

۱- دۆڭى كېيىركىي گىردن دروست
دەكاتو ھەم مەنبەران ھاندەدات بۇ دەسەلات
ۋەرگىرن ئەمەش بەپىي بەجىيەنەن ۋ چاكتىر
راپەراندنى كارەكان دەپت.

۲- دسته‌ی دوهومی کارمه‌ندانی دامه‌زراوه راده‌ینیت بۆ سه‌رگردایه‌تی کردنی دامه‌زراوه‌که له دها‌تو‌ودا ده‌کری‌ت له‌کاتی گونجا‌ودا پشتیان بۆ به‌ستری‌ت.

۳- هه‌سه‌نگاندنو به‌راوردکردنی ناستی
سه‌رکه‌وتنو به‌ره‌وپیش جوونی فەرمانبه‌ران
له‌سه‌ر بنه‌مای چهند پێوانه‌یه‌کی باب‌ه‌تی
ده‌ییت نه‌ک پێوانه‌ی تاکه‌که‌سی.

۴- به‌شیوه‌یکی گشتی پرورشی برپاردان
باشترو خیراتر ده‌کات، له‌بری نه‌وه‌ی یو
هر ئیشو کاریک چاپورپی برپاردەرکردنی
کارگیری بالای دامه‌زراوه‌که بکړیت.

سہر چاوہ مکان:

-الاستثمار في الموارد البشرية للمنافسة العالمية، مهندس

محمد جمال الكفافي، ص ٩٠ - ٩١

-إدارة الأعمال، منهج حديث معاصر، د. طارق طه

-معضلات إدارية ... تبحث عن حلول، محمد

فتحی ص ۱۲۳ - ۱۲۴

-إدارة الوقت • خطوه ... خطوة، جيف ديفدسون

ص ۱۵ - ۱۴

ترس له شکست هیټان و نه ښام نه دانی
کاره که وهک پټویست.

سوودو گرنگی دهمه لات سیاردن:

۱- تەرخان دەپت بۇ كارى سەرھكى
سەبارت بەپەرئومبەر وىك دەسلەت پندەر:

۲- تا رادیه‌گی زۆر له دله
راوکیو ماندوو بوون و فشاری کاره‌که‌تو
کارگیریه‌گانی دوور ده‌که‌وێته‌وه.

۲- به‌ب‌ا‌ش‌ت‌ر‌ی‌ن‌ ش‌ی‌و‌ه‌ ژ‌ی‌ا‌ن‌و‌ ک‌ا‌ت‌ه‌ ک‌ا‌ن‌ت‌
ب‌ه‌گ‌ه‌ر‌ د‌خ‌ه‌ی‌ت‌، ب‌ه‌ م‌ه‌ش‌ ب‌ه‌د‌م‌ر‌ه‌ن‌ج‌ا‌م‌ی‌
ج‌ا‌ک‌ت‌ر‌و‌ س‌ه‌ر‌ک‌ه‌و‌ت‌و‌ت‌ر‌ د‌ه‌گ‌ه‌ی‌ت‌.

٤- له ئه‌نجامي كاري نوپوه شارمزاڼي
زياترو تازه‌تر به‌دهست ده‌ښيښتو دوور
دكه‌ويته‌وه له روټينو دوو پاك‌كرنه‌وه‌ي
هه‌له‌كان.

۵- خوښه ويستی و لايه نگرۍ کارمندانگان
به دهست دوهينيت له بهرام بهر نه و متمانۀ يه
که پټ به خښون.

سہ ہارمت بہ کہ سی دہ لآت ہی
سی پدراو:

۱- له میانی مه‌شوق کردنو ئهو شتانه‌ی
که فیری بوویت له به‌جیه‌ینانی کاره
تازمه‌که‌ته‌وه، دهره‌تی پهره‌پیدانی لیه‌اتوویی و
تواناکانت بۆ دهره‌خستنت.

۲- دمسولات سپاردن درهفتت بو
درهخسینیت تا خوت بسهلمینیتو
شارمزایو کارامیی خوت درهبخیتو بهرو
پیش بچیتو پلهی زیاتر بهدست بهنیت.

۳- له نه نجامی به جیهینانی راسپاردهگان و دهرکردنی بریارهگان به ویستی خوټو به یخ

کوئسیہ گانی بہر دم دہسہ لات سیاردن:

ئەو ھۆكۈمرانلار ھەمىشە دىيارى بىلەن دىيارى ئارىسىدا
دەسلەپتە سەپەر قىلىپ، دىيارىنىڭ ھەممەسىنى
بىلگەن:

۱- «ئەو گاردی گە بە خۆت دەکریت،
بە کەسی تری مەسپێرد»، «ئەگەر دەتەویت
کارەکان بە باشتەین شیوە ئەنجام بدەیت،
ئەوا خۆت هەلسە بە ئەنجامدانیان» زۆرێک
لە بەڕێوەبەران گیرۆدەی ئەم بیروبۆجیوەن
هانیان دەدات کە زیاتر پشت بە خۆیان
ببەستن، ئەمەش هەڵەیەکێ کارگیرییە،
چونکە کارگیری بریتییه لە ئەنجامدانی
کارەکان لە رێگەی بەشداری پێکردن و بەگەر
خستنی کەسانی تەرەوه.

۲- هوڭرى بهريو مېرمان بؤ پلهو پايه و
دهسه لاتى راڅوگه يان و ترسى له دهستانى
بؤسته گه يان.

۳- کمی شاره‌زایی به‌پژوه‌بران له
نه‌نجامدانی پرؤسه‌ی ده‌سه‌لات سیاردن.

۴- بئ توانایى و لاوازی هه ندى به پرتوبهر
له چاودپیری کردنی کارهكان كه پششوهخت
رێگر بیت له ههر لادانو كه موکوپییهك كه
له ئه نجامی پڕۆسه ی دهسه لات سپاردنه كه وه
روویدات.

۵- متعانه نه‌کردنی به‌پړوبه‌ر به
تواناو شمارم‌زايو و ليهاوويي و نه‌يني پاريزي
فهرمانبه‌رکاني.

٦- کەم ئەزموونی بەشیک لە
فەرمانبەران و هەزارێیان لە رووی راهێنان و
هەشکردن و شارەزایی و لێتاتووپییه.

۷- نا ئامادىي ھەرىكەتلىرىنى بۇلار

چون کوبونووه کورتو بهره مداره کان دەبەستیت؟

د. محمد احمد عبدالجواد
و: حسين محمود ههلهجهيي

زنجیره ی سییه م

سهره تاييه بۆ خشته ی کاره کانئ ئیستا.
۶- له يادت بێت پۆلین کردنی خشته ی کاره کان پتویسته به شیوازیکی لۆجیکیانه بێت، به تاييه تی نهگهر بهندیك و مستابیت له سهر نهو به پياره ی كه وهرگیراوه بۆ بهندیکی پێشتر، یان له سهر نهو زانیاریانه ی له ویدا تهواو کراوه.

۷- دهتوانی خاله نارهحه تهکان له پێشهوه ی خشته و کاره کاندا دابنرین... به لام با له سهره تاشه وه نه پێت... نه مهش زامنی وتویژ کردن ددات له سهر نهو خاله و كه هیتا ناماده یه ووان هۆگری کوبونووه که نو جالاکنو بیتاهه تیان پتیه دیار نییه.

۸- نهگهر هه ندی له نه ندیمان درهنگ دههاتن، یان ناچار بوون زوو ههستن نهوه نهو به ندانه ی به یه و نه دی به وانه وه ههیه، پتویستی به پۆلین کردنیکی تايهت ههیه، پێش بخریت یان دوا بخریت له خشته ی کاره کاندا.
۹- خشته ی کاره کان نارهحهت مه که، له يادت بێت مامه له کردن له گه له کاریکی گرنگدا دوا ی نهوه ی کات کوتایی دیتو تواناو چهسه لهشت نامینیت، خراپتره لهوه ی که مامه له ی له گه لدا نه که پت.

۱۰- نهگهر کۆمه له بهندیکی زۆر مایه و پت تهواو نه ده که را، باشترا وایه کوبونووه که

۶- به باشی شوینی کوبونووه که هه لێژره و ناماده ی به که.

۷- ههسته به دانانی خشته ی کاره کان.
۸- ههسته به دانانی بانگه یشت کردنو ناردنی.
۹- ههسته به دانانی راپۆرتی کوبونووه و هه پارێزگاری کردنی.

﴿چونو بۆچی خشته ی کاره کان﴾
بیست نامۆژگاری پێشکه شه به تۆ له چۆنه تی دانانی خشته ی کاره کاندا:

۱- له يادت بێت كه هه موو کوبونووه مه یك پتویستی به خشته ی کاره کان ههیه، نه مهش تا نهو راده یه ی کوبونووه و رۆتینی و کتوپریه کانیشت ده گرێته وه.

۲- پتویسته نهو خالانه ی که له خشته ی کاره کاندا هاتوون مانادارو ناشراین بۆ هه مووان، تاو دکوو و توو یژ له سهر کارووباره کانی دهره وه نه گرێته خۆی.

۳- دهتوانی راپۆژ به هه ره که سیکیان بکریت كه دمه یه ی به شداریه تی له خشته ی کاره کاندا پێش ده سپێکردنی کوبونووه که.

۴- گاتیکی دیاریکراو تهواو دیاری به که، بۆ وتویژی هه ره بهندیك له به ندانه ی خشته ی کاره کان.

۵- نهگهر پێشتر کوبونووه کرابوو، نهوه خشته ی کاره کانی پێشوو تاوتوی کردنی خالیکی

ههنگاهه کانی به ستنی کوبونووه:

* باشی هه لێژاردنی ناماده یه ووان.
* دیاریکردنی کاتی کوبونووه، به گرنگی پێدانه وه.
* دانانی خشته ی کاره کان.
* دانانی راپۆرتی کوبونووه و هه پاراستنی.
* دانانی دمه و ته نامه و ناردنی.
* دانیابوون له وه ی که پتویست به به ستنی کوبونووه ههیه، له رێگای ناشنا بوون به سووده چاوه و رانکراوه کانی.
* دیاریکردنی نامانه کانی کوبونووه که به ناشرایی.
* دیاریکردنی شوینی کوبونووه که ناماده کردنی.

ههنگاهه کانی به ستنی کوبونووه سهر که و ته و ده که ت:

۱- به که م جار دانیابه که پتویست به کوبونووه ههیه.
۲- ناشنا به به سووده چاوه و رانکراوه کانی له کوبونووه که دا.
۳- به ناشرایی نامانه کانی کوبونووه که دیاری به که.
۴- به چاکی به شداران هه لێژره له کوبونووه که دا.
۵- به گرنگیه وه کاتی کوبونووه که دیاری به که.

ئايا لەگەل كار و پيشەكەى خۇتدا گونجاويت؟

عەزىز ئالانى

وەلەمى ئەم () پرسىيارەى خوارەو
بەرمەو بە (بەل) يان (نەخىر)، پاشان لە
كۇتاييدا نەنجامەكەت وەربەرە:

۱- ئايا لە كارەكەى خۇت رازىتو دلت
بىتى خۇشە؟

واتە: بەزۆر ملەكەچ نەكرائىتو
گوشارىكى دەرەكى ناچارى نەكرەوويت،
وەك خواستو هىوايەت، سەيرى پيشەكەت
دەكەيت.

۲- ئايا بابەندىت بە كارو
پيشەكەتەو؟

واتە: ھەست دەكەيت كە سەرکەوتوويت،
لە پيشەكەتداو ھەست بەو دەكەيت كە
رۆژانە ھەولەى بەرەو پيشەردنى دەدەيت.

۳- ئايا بايەخ بە پيشەكەت، دەدەيت؟
واتە: پەيوەندىيەكى گەرمو گور ھەيە
لە نيوان خۇتو پيشەكەتداو پيشەكەت لای
خۇت، وەك ھاورپەيەكى خۇشەويستت واپە.

۴- ئايا لەگەل پيشەكەتدايت؟

واتە: بەو پەرى لىبرانەو، لە
خۇت دەبووريتو بەخشنە دەبىت، لە
پىناو پيشەكەتداو چاومروانى قازانچو
دەسكەوتىكى ئاسايى و واقىيەيانەى لى
دەكەيتو خەيالىيانە بىر لە داھاتى كارو
پيشەكەت، ناكەيتەو.

جا ئەگەر وەلەمى ھەر چوار پرسىيارەكە
يان سى پرسىيار لەوانە، (بەل) بوو ..
ئەوا ماناى واپە تۆ گونجاويت لەگەل
كارەكەتدا.

سەر بەندىكى تر، مەگەر دواى برپار وەرگرتن لە
سەرى لە لايەن ھەموو ئامادەبووانەو.

۱۷- لە يادىت بىت ئەو شتەى كە دەتوانىت
لە دەرەو كۆبوونەوئەكەدا نەنجام بەرىت
بىتويست ناكات بخىرتە ناو كۆبوونەوئەكە، وەكو
خويندەوئەى بابەتلىك يان بلاوكرامىەك، مەگەر
لە لىستى تويژىنەو يان پيشەكەشكردن بىت بۆ
بابەتلىكى تر.

۱۸- با خشتەى كارەكانت درىژ نەبىت، لە
يادىت بىت ئەو كۆبوونەوئەى لە دوو كاتزىر
زىاترى پىدەجىت كارىگەرپەيەكەى نامىنەيت.
۱۹- لە يادىت بىت ئەو بە ھەند گرتە
سەرەكەيەى كاتى خشتەى كارەكان ديارى
دەكات (سەرەتاو كۆتايى) يە، كە لە تواناى
ئەنداماندا ھەبىت پابەند بن پىو.

۲۰- لە يادىت بىت سەرەكەوتنت لەوئەدا كە
كۆبوونەوئەكەت زۆر كارىگەر بىت بەستراو
بە ريز بەندىو سوربوون لە سەر سەرەكەوتنو
ئامادەباشى و داواكردى كۆمەك لە خواى
پەرەردگار.

لە يادىت بىت كە خشتەى كارەكان جىاوازە
لە لىستى ئامانجەكان/

ئامانجەكان شت گەلىكن ھەول دەدەين
بۆ بە دىيەننى، ھەر ئەو شوپنەمان بۆ
وئەسف دەكات كە ھەز دەكەين لە كۆتايى
كۆبوونەوئەكەدا تىايدا بىن.

خشتەى كارەكان، لىستى ئەو بوارانەيە كە
دەتوانى و تويژى لە سەر بىكرى يان سودى
لى بىيىرەيت، ھەرەھا خشتەى كارەكان بە درىژى ھۆكار
لە و تويژى ھەموو بەندى يان نەنجامىكى خوازو كە لە
پشتەوئە بىتە دى ديارى ناكات.

بە كورتى:

بۆ ھەموان روون بەكرەو كە پىويستە و تويژ لە
سەر چى بىكرى؟ ئامانج لە پشتى ئەوئەو جىيە؟
دلىبابە لە بەشار بوونى ھەمووان لەو كارەدا...
بەل لىرەدا جىاوازى ھەيە!!

خشتەى كارەكان پىويستە بەم شىوئە بىت
- ريزكرائىتو رىكخراو بىت
- گشتگر بىت.

- ھەموو بابەتەكانى تىادا روونكرابىتەو.
- پىويستە پەيوەندىيەكى ئاسايى لە نيوان
بەندەكاندا ھەبىت.

بلى: و تويژى لە سەر دەكەين لە خشتەى كارەكاندا.
خولى و مرزى كە دەبەستىرت لە
۲۰۰ / ۷/۱ تا ۲۰۰ / ۷/۵ لە لىستى كارەكانى

لىژنەى و مرزى كۆلىژدا دىت لەبوارى (دانان
- بەرپەردى بەرنامە - ناھەنگى كۆتايى
- بەھىزكردى خولەكە)
نەلەيت... نەخىر!

بىكرىت بە دوو دانىشتن.

۱۱- خشتەى كارەكان دابەش بىكە بەسەر
ئەندامەكاندا پىش دەسپىكردى كۆبوونەوئەكە،
ئەمەش دەبىتە ھۆى ناساندنى بابەتەكان
كە و تويژىان لە سەر دەكرىت، ھەرەھا
بەشاربووان دەتوانن ھزرو بۆچوونەكانيان
لە خولەكى ئەو بابەتەدا تاو بەدن.

۱۲- خشتەى كارەكان لە سەرەتاي
كۆبوونەوئەكەدا بخوتنەرەو، رىگە بدە بەوانىش
كارە بەھەند گرتوئەكان دووبارە ريز بىكن.

۱۳- دەتوانى خشتەى كارەكان كاتى
تىدايىت بۆ پشو، تاوئەكو ھۆشو تواناى
ئامادەبووان نەپەستىرت.

۱۴- رىگە بە ئەندامەكان بدە كە جىان
پى باشەو گرنگو پەلەيە، با ريزى بىكەن لە
دوو تويى خشتەو كارەكاندا.

۱۵- دەتوانى تەمنا ئەو بابەتە ريز
بىكرى كە پىشتەر تويژىنەوئەى لە سەر
كارەو. ناگادار بە نەكەويە ناو و تويژى ئەو
بابەتەنى كە بە تەواوتى لىكۆلىنەوئەى لە
سەر نەكرەو.

۱۶- لە بەردەم ھەر بابەتلىكدا ئەو
برپارانە تۆمار بىكە كە لەسەرى دەكرىت يان
دووبارە پيشەكەشكردى يان ھەر شتىكى تر...
خۇت رابىنە لەسەر ئەوئەى لە بەندىكەوئە نەجىتە

زنجيرى سىيەم

ئادەتتىكى

چۈن دامەزراۋەكەت پېش دەخەيت؟

راھىننى چاك دەھىننەۋە، كە پەيۋەندى بەۋ
بارودخەۋە ھەبىت كە تىيىدا دەۋىن.

۵- ۋازىيان لى بىنە ئەۋەى فېرىۋون با
جىيەجىيى بىكەن:

گەر رىگات دا بە ھەرمانبەران ئەۋ
چەمكەنەى كە ۋىريان گرتوۋەۋە فېرى ۋون
نۇپىيە، ئەۋا ئەۋانىش بەزۋرىسى ئارەۋۋى
جىيەجىيى كەنەن.

ھۆكارەكانى جىيەجىيى كەنەن ئەۋانىش
خۇى دەپىننەۋە لە راھىنان ۋ لاسايىكەنەۋەۋە
يارىكەنەن دەۋرەكان.

۶- كۆمەكو يارمەتەتەن بىكە:

بەشدارۋوانى خولى راھىنان كۆمەك
بىكە، بەۋەى كە دەۋانن لەگەل خۇيان بىيەن،
دەۋى تەۋاۋ ۋوننى خولى راھىنانەكە ئەۋىش
بۇ قۇل ۋوننەۋە يان لە باش تىگەيشتى ئەۋ
كارەى كە راھىنانيان لەسەر كەردوۋە، لەۋ
شتانەى كە يارمەتى دەرن، ۋەك نامىرى
تۆماركەنەن دەنگو رەنگ، كىتەپو ... ھەن.

۷- پېشكەشكەنەن خولو راھىنانى ماۋە
كورت:

زۆرۈك لە كۆمپانىياكان بەرپۆمەرەكانيان
دەننەن بۇ خولى ماۋە درېژو تاقەت پېرۋىن،
كە ماۋمەكىسى زۆر دەخايەنەت، زۆرۈك لە
بابەتەكانىش تەنھا ۋتاردانن، بۇيە زۆر جار
ئەم جۆرە خولو راھىنانە ھىچ سوۋدىيان

ھەل مەبىژرە، تا دەۋى ئەۋەى سەرچەم
بەشدارۋوان كۆ دەپنەۋە لەگەل رېبەرەكاندا،
تا ئەۋ ئەركەنەى كە پىۋىستە دىارى دەكەن،
بۇ پەرەپىدانى ئەۋ كارامەپىيەى كە تىيىندا
دىارى دەكرىت.

۳- ھەستە بە دانانى پلانى پەرەپىدان:
فۆرمى ھەلەسەنگەنەن ئەۋەى كار
بەكاربەنەنە تاكو راۋسەرەنجى گشت
ھەرمانبەرەكانت لا ۋونن ۋاشكرا پىت،
سەبارەت بەۋ لېھاتوۋىيى ۋ شارمەزايانەى
كە دەپانەۋى بۇ بىرەۋدانو گەشەكەن بە
كارەكانيان لە رىگەى راھىنانەۋە ئەۋەى لە
راپۇرتى فۆرمەكاندا بە دەستى دېنى بىكە بە
بەشكە لە پلانەكەت.

۴- بەكارهينانى باشترىن شىۋازى ۋانە
ۋتەۋەى نەۋونەپى لە لاپەن راھىنەرەنەۋە:

زۆرۈپەى بەرنامەكانى راھىنان
پەيۋەندىدارن بە كارامەپىيە پەيۋەندىيى
كارامەپىيە سەرگەدەپەت، ھەمان شت لە
گشت كۆمپانىياكان بە كارەت، بەلام ئەۋەى
گەنگە لىرەدا رۇل بىيىن راھىنەرەنە، كە
چۈن ھەست بە گەپانەن ئەۋ جەمكى
كارامەپىيە ۋ شارمەزايە بىكەن كە بىگەپەنن بە
بەرمانبەرەكانيان، سەبارەت بە كىشەكان لە
جوارچىۋەى كارەكانياندا، راھىنەرەنەى ھۆشيارو
زىرەك دركى ئەۋە دەكەن، لەبەرئەۋە نەۋونەى

رىگانى زىادكەنەن كارىگەرى راھىنان
لە دامەزراۋەكەتدا:

راھىنان پەكەكە لە ھۆكارە گەنگەكانى
زىادكەنەن تەۋان ۋەزىۋ لاشەپى ئەۋ
كەسەنەى كە لە دامەزراۋەپەكەدا كار دەكەن،
لە ھەر پەۋ ناستىكى كارەكەنەنەن،
بىگومان ئەۋەش راستەۋخۇ كارەكەتە سەر
تەۋان ۋەسەكان، بۇ زىاتر شارمەزا ۋونن
بەرزكەنەۋەى ناستى زانبارى لەسەر
كارەكەپىيە پېشكەشكەنەن ۋ بەرزكەنەۋەى
بەرەمە زىادكەنەن ناستى خزمەتگوزارى
بە دامەزراۋەكە، بۇيە پىۋىستە لە كاتى
راھىناندا رەچاۋى ئەم ھەنگاۋانە بىكەن تاكو
زىاتر كارىگەرى ھەبىت:

۱- راھىنان بىكە بە بەشكە لە پلانى
بالاكەنەن ۋەزىفەدا:

پىۋىستە ھەۋو ھەرمانبەرەكە كە
لە كۆمپانىياكەدەپە نەخشەۋ پلانكى ۋاى
ھەبىت، بۇ بالاكەنەن پېشەپى پېشخەستى
ۋەزىقى تاكو ناستى شارمەزايى لېھاتوۋىيى
كە پىۋىستە تىيىدا دەرەكەۋىت، كاتىكىش
بەرنامەى كارى راھىنان جىيەجىيە دەكرىت،
كە بەرپۆمەرەكان رايان سەپاردوۋە، دەپىنى
ئەۋ بەلئەنەى كە دراۋن بە ھەدەر چوۋن.

۲- پىۋىستەپەكانى راھىنان شىتەل بىكە:
لە خۇتەۋە بابەتەكانى راھىنان

بەفېرۇ نەدانى كات لە شوپىنى كارگردندا

9/ كاۋە مەھمەد شاربازىرى

ھەموو كاغەزۇ چەكمەجەى ھاتوو و رۇپشتوو كە پەيوەستىن بە كارەكانتەۋە ھەروھە ھەموو ئەو كاغەزانەى كە پەيوەستىن بە كارى ئىستاتەۋە لابەرە، ھەروھە تېبىنىيە جياۋازەكانو نامە تەلەفۇنىيەكانو پۇستەى ئىستائو رۇزمىرەكەتو دھتەرى تېبىنىيەكانو ھەر شتەى كە بېتە ھۇى ئەۋەى بە جوانى سەرمىزەكەت نەبىنى، ھەموو ئەمانە بخرە ناو پۇستە تايبەتەكەت پان كارتۇنىكەۋە.

دەست بە چاگردى سەرمىزەكەت بەكە:

دانانى ئەو شانەى كە رۇزانە پىۋىستىت پىى ھەيە، رېكخسىتىن بە شىۋەيەكى جوان بۇئەۋەى بۇ داھاتوو زۇرگونجاۋ بىت، چونكە بوۋى مىزىكى ھاكۇرېكۇپىك لە بېرگەرنەۋەى جوانو ناپايدا ھاۋكارىت دەكات، لەبەرئەۋە پىۋىستە ئەم ھەلە بەخۇت بىدەيت بۇ ئەۋەى كاتى زىارتە دەستگىر بىتو چارىكى تر رىكى بخرەتەۋە بەم جۇرە:

نامىرى تەلەفۇن (لەسەر مىزەكە بەجۇرىك دابىنى، كە بە ناسانى دەست بىگاتى).

دانانى بىزىس كارتى تايبەت بەخۇت، رۇزۇمىر، دھتەرى تېبىنىيەكان.

سەبەتەيەكى بچوك بۇ پىۋىستەكان، لاسىك، راستە، قەلەمدان، دەرۋى دەمبوس، مەست.

دانانى سەبەتەيەكى سى قات لەلەيەكى مىزەكەۋە بۇ رېكخسىتىن پەرەكان ۋەك دانانى ھاتوو و رۇپشتوو... ھتە.

ھەروھە بۇ سوود ۋەرگرتىنى تەۋاۋ لە كات پىۋىستە تەلەفۇنەكانىت كورت بىت، ناگادار كەرەۋەيەك پان كاتۇمىرىك ھەبىت بۇ پادخستەۋەى كارە پىۋىستەكانت، دانانى بەشىكى مىزەكە بۇ كارە گىرەكان، ئەۋەشت بىرنەجىت كە بەشىكى سەرمەكى دابىن بەكەيت بۇ بەردەستى خۇت كە بەردەۋام كارەكانتى لەسەر ئەنجام دەدەيت!

كەلەكەنەكەردىنى پىۋىستەكان لەسەر يەكۇ بە يەكەۋە لەسەر مىزەكە، بەمىجۇرە كارەكانت ناسانترو بەرھەمەت زۇرتەر دەبىت.

سەرجاۋە: لە يەكەك لە نوسىنەكانى (باسل حسون) ۋەرگىراۋە.

خۇ رىگار كەردن لە بابەتە كۇنو بى سوودەكان: پىۋىستە بەر لە ھەموو شتەى ئەو كەرەسانە دىارى بەكەيت كە شوپىت لىدەگىرنو دەبىنە بەرەبەست بۇ راپەراندنى كارەكانت، زۇرجار بە ھۇى تىپەرېۋىنى رۇزگارەۋە ئەو كەرەسانەت لە دەۋر كۇدەبەنەۋە، بەلام لە ئىستادا ھىچ پىۋىستىت پىيان نەماۋە، ھەروھە لە راپەراندنى كارەكانت ھاۋكارىت ناكەنە بەختەۋەرت ناكەن، بۇ ئەمەش پىۋىست دەكات بى لاپەنانە بىرپار بىدەيت.

ئەم ھەنگاۋە پارمەتەيت دەكات لە فراۋان كەردن ۋەرگەردىنى شوپىنى كارەكانت، بۇ نەۋە ۋەنەكەشەك بۇى دەرەكەۋەت كە شوپىنىكى زۇر گونجاۋ پىشتوۋە خستوۋە لە كاتىكە دەيتوانى سوودى زۇرى لىۋەرىگىرەت بۇ فراۋانكەردى رۋبەرى كارەكەى، بىگومان ئەمەش دوى لابرەنى كۇمەل گولى ۋەشك كە لە ئەو شوپىنەدا دانراپوۋ، جگە لەۋەى كە شوپىنەكەى گىرتىۋو ھۇكارى كۇبۋىنەۋەى تۇزو پىسى بوو لەو شوپىنەدا، كە بۇ ماۋەى پىنج سال بەلەى كەمەۋە لە ۋىدا بوون.

ھەروھە بىرپارەكى فرۇشتىن شوپىنىكى بۇ ھەلۋاسىنى ھەندەك ۋەنەى كورەكەى دىارىكەرد، لە كاتىكە لەتەمەنى مىندالېدا لەگەل يەكەك لە پانەكان پارى دەكەرد.

دوى ئەمە تۇش سەرنجىكى نوسىنگەكەت بىدەۋ لەچەند خولەكەكە ئەم زانپارىانەى خوارەۋە پىر بەكەرەۋە:

ئەو پىنج شتە جىيە كە پىشتوگىم خستوۋە دەتوانم خۇمى لى رىگار بەكم؟
* وليام جىمس دەلېت «جىكەمەت ئەو ھونەرىيە قىزى زانىنى ئەو شتەم دەكات كە پىۋىستە پىشت گوتى بخرەم».

دىارىكەردى كەرەسە خراپەكان... دوى ئەۋەى بۇت دەرەكەۋەت ھىچ دوو دل مەبە لە لەناۋەردىيان!

سەرمىزەكەت ھاك بەكەرەۋە

بۇ دەست پىكەردىنى سەرمەتايەكى نوى ھەموو شتەكانى سەرمىزەكەت لابەرە،

نابىت، تەنھا كات بەسەر بىردنەۋە بەس، بۇيە ۋەك پىشۋىيەك سەير دەكرىت، لەبەرئەۋە باشتر ۋايە ماۋەكەى كورت بىتو بابەتى شىۋو سوود بەخش پىشكەش بىكرىت.

۸- ۋوتۇرگەردن لە نىۋان راھىنەرو راھىنان پىكراۋ، لە ماۋەى خولى راھىناندا:

رېگە بدە بە راھىنەرومەكان كە بوارى گىتوگۇ موناھەشە كەردن بەكەن، لەسەر بابەتەكە تاكو راۋسەرنج تېبىنى خۇيان بدەن لەسەرى، بە تايبەتى لە كاتى پىشۋەكاندا كە ئەمەش دەبىتە ھۇى دروستكەردى تۋانۋو لىھاتۋى بۇ رۋبەروۋىۋىۋەۋەى ئەو كۇسپو ناستەنگەنى رۋىبان تى دەكات، لە كاتى ئەداپاندا لە كارەكانىناندا.

۹- بەكارەھىنانى سەرجەم ئەو كارە نوپىانەى كە قىرېۋون لە كاتى راھىناندا:

دوى كۇتايى ھاتنى بەرنامەى راھىنان داۋا لە بەشدارېۋان بەكە كە نەخشەى كارەكەيان بىۋوسىن كە بە نىازن جىيەجىي بەكەن لە كارەكەياندا، ۋازپان لى بېنە دوى سى مانگ بە يەك بەگەنەۋە كۇبىنەۋە بۇ راگۇرېنەۋە سەبارت بەۋەى كە جىيان جىيەجى كەردۋە لەۋەى كە قىرى بوون، پان نەخشەى ئەو كارەيان بۇ بىنەرو بىرپان بخرەۋە كە پاپەند دەبىن بەۋەى كە قىرى بوون لە خولدا.

۱۰- كۇبۋىنەۋەيەك ساز بدە لە نىۋان راھىنەرو سەرىپەرىشتاردا:

باشتر ۋايە كە راھىنەرەكان لەگەل سەرىپەرىشتاردا راستەۋخۇ دوى تەۋاۋىۋىۋىۋىۋەى خولەكە كۇبۋىنەۋەيەك بىبەستىن تا لە نىۋان خۇياندا گىتوگۇ تەۋاۋ بەكەن سەبارت بە جىيەجىكەردى ئەو زانپارىانەى كە لە خولەكەدا پىشكەش كراۋە.

۱۱- پتەۋكەردىنى پەيوەندى نىۋان راھىنەروۋ پەرىۋەكەردىنى سىستەمى گروپ لە كاتى راھىناندا:

راھىنانى ئەندامانى تىمەكە بە كارەردن لەگەل يەكەردا بە شىۋەيەكى لىزانانەۋە شتەكى تەۋاۋ جىۋاۋ، لەۋەى كە ھەلەدەستىن بە جىيەجىكەردى ئەۋەى كە ۋەرىانگرتوۋە، چا بە يەك گەپىشتى ئەندامانى بەرنامەرىۋى راھىنان لەگەل يەكەردا، ھەروھە بەستىنى پەيوەندى بەھىزو بەرھەمدار لەسەر ناستى كەستىۋ سەركەردە، بىرېتېيە لە ھەستان بە ئەنجامدانى كۇبۋىنەۋە بۇ تىمەكان تاكو گىتوگۇ لەسەر ئەو بابەتەنە بەكەن، كە لە كۇرو خولەكاندا ئەنجامدراۋە، تا بەگەنە ناستىكى چاكترو باشتر ئەۋەش جوانىۋو رازاۋەمى دەگەيەنە، گەرنا پىچەۋانەكى دەبىتە كۇسپو ناستەنگ ۋەك تىمەكى سەركەۋتوۋ.

زاتىقار

دۆزىنەۋەكى ئەلقەيەكى نوئى بەدەۋرى (زوحەل)دا

ھەرۈەك تويژمران ئامازەى پىدەكەن،
ئەم ئەلقەيە بە لارى ۲۷ پلە لە ئاستى
ئەلقەى سەرەكى (زوحەل) دايەو
دەكەۋىتە دوورى ۶ مليۇن كىلۇمەترو
بەرىنەكەى ۱۲ كىلۇمەتر دەبىت،
ھەرۈەھا تويژمرانى بەشداربوو لەم
دۆزىنەۋە گرنگەدا دەلئىن: نيوەتيرەى
ئەلقە تازە دۆزراۋەكە بە ئەندازەى
۲۰۰ (زوحەل)ى بە تەنىشت يەكەۋەبوو
دەبىت... لەگەل يەك مليار گۆى زەۋى،
تا ئىستاش لىكۆلەنەۋە لىكدانەۋەى
فەلەكى بەردەۋامە بۇ دۆزىنەۋەى
زىاترى نەئىنەكانى ئەم ھەسارەيەو
ئەلقە سەرسۈرەنەكانى.

مندالان ۋەك دەزانن ھەسارەى
(زوحەل) شەشەم ھەسارەى كۆمەلەى
خۇرە، خۋاى گەۋرە بە شىۋەيەك ئەم
ھەسارەى دروستكردوۋە كە لە ھەموۋيان
جوانترو سەرنجراكىشتەر، ئەمەش بە
ھۋى ئەو ئەلقانەى بەشۋەى ھىلەك بە
دەورىدا سوۋراۋنەتەۋە واپان لىكردوۋە لە
ھەسارەكانى تر جىاۋازبىتو ئەم دىمەنە
سەرسۈرەنەريان پى بەخشيۋە.
ئەۋەى جىگەى سەرسۈرمانى
زىاترە ئەۋەيە كە بەم دۋايانە
زانايانى بۋارى فەلەكناسى ئەلقەيەكى
ترى نوئى نەبىنراۋيان بە دەۋرى
ھەسارەى (زوحەل)دا دۆزىيەۋە،

پلىنگىش لە شەرماندا دەمى كىردەۋەو
سەرى نزمكرد.
دۋاى كەمىك ژوشكىش گەيشتە ئەۋىو
لە ماندوۋىيەتىدا دلى ھەر ترپەترپى
دەكرد.
شىر گوتى: رىگاگە دۆزاربوو... ۋا نىيە
ژوشك؟ ۋەلى قەيناكە، ۋەردە سىندوقەكەت
دانىۋ لىم نىك بەرەۋە.
ژوشك لە شىرەكە نىك بوۋىيەۋەو
شىرىش دەستى گرتو بۇنى كىرد، بەلام ھىچ
بۇنىكى لىۋە نەھات.
شىرەكە بە ژوشكى گوت:
تۆ لە تافىكردنەۋەكەدا دەرچوۋىتو
سەركەۋىت، سىندوقەكە پىرپو لە تۈيكلى
(شەمامە)ۋە منىش ھىچ بۇنىكى لە دەستت
ناكەم. ئەمە ماناى ۋاپە تۆ دەستپاك
بوۋىتو سىندوقەكەت نەكردۋتەۋە، بۇيە
منىش بۇ كۆكردنەۋەى پارە لە ئازەلەكان
بۇ بىناكردنى خانوۋى نوئى ھەلم بژاردىت،
سەيەنن ۋەردە لام تا كلىلى گەنجىنەكانت
پى بەدەم.
ئىنجا شىر بە مەيمونەكەى گوت:
بە راستى مەيمونى ژىر، راۋىژەكەت
رېكۆ جوان بوو.

سەرچاۋە: گۇقارى (ماجد) ژمارە ۱۶۱۰
— دىسمبر ۲۰۰۹

سەرچاۋە: گۇقارى (ماجد) ژمارە (۱۴۵)
سالى ۲۰۰۶
ناۋنىشانى چىرۋەكەكە: (مشورە قىرد).

۱- ياساي پېشەنگى پېشەوايمىتى: (لە بەرزەمەندى تۆپە كە يەكەم بېت ئەۋەك باشتر بېت):
 * ھەلەسان بە بىياتنانى بەرھەمىك كە تۆ تىايدا يەكەم بېت.
 * ئاسانتەرە بۆت كە يەكەم بېت بە جوونە نىو زىمىنو زىرى كىرەدگان بە بەراۋورد بە ھەۋلەن بە باۋەر پى ھىنانىان بەۋەى كە تۆ بەرھەمىك يا خەزمەتتىكى باشترت ھەپە لە چاۋ ئەۋ لايەنەى كە يەكەم چار لەم جۆرەى پېشكەش كىرەۋە.
 * ئەۋ ھىماۋ نىشانانەى كە يەكەم چار دەچنە بازارى ھەمىشە پارىزگارى دەكەن لەسەر پېشەنگى پېشەوايمىتىن لە بازارى كە ناۋەكانىان دەپتە ھاۋشۋەى ناۋاننى نامىرو بەرھەمەكان ۋەكو (گىسى كارەباى ھوۋەر، كاسىتى سۈنى ۋەكان، ھتد).
 * بە چاۋپۇشىن لە جۆرەكەى، خەلەك ھەمىشە باۋەرۋى ۋايە كە يەكەمچار بەرھەم باشترىنو چاكتىرىنە.
 ھەر ۋەك كە كۆكا كۆلا يەكەم چار خاۋرەنەۋەى گازى بوۋ لە پۇلەن كىرەنى دەست پىكى لە بازارى ئەمىركادا، بۆپە دەپىنەن كە ئەمىرۋ لە بە ناۋبانگىرىن نىشانە بازىرگانىەكانە لە جىھانۋ ھەر ئەۋەى كە يەكەمە لە بازارى ئەمىركا، ركاپەرى كىرەنى بىبىسى ھاتە نىو بازارەكانى جىھانى عەرەبى پېش كۆكا كۆلا، ھەر بەم ھۆپە پىشى بىبىسى زۆر زىاتەرە لە پىشى كۆكا كۆلا لە بازارى عەرەبى، بە ھۆى ياساي پېشەوايمىتى پېشەنگى.
 ۲- ياساي پۇلەن كىرەن: (ئەگەر نەتۋانى يەكەم بى لە پۇلەن كىرەن دەست بىكە بە پۇلەننىكى نۆۋ لە ھەمان كاتدا تۆ تىايدا يەكەم بېت): لىكۆلەنەۋە زانستىيەكان دەريان خستۋە كە پىۋىستە لە سەرت كە

جىاۋاز بېت لە كەسانى تر، ئەۋەك باشتر بېت (ھەرۋەك كە زۆرىنە ۋا دەكەن)، ھەر جىاۋازىيەك گوزارشتر لە پۇلەن كىرەننىكى نۆۋ دەكات، بۇ ھەر پۇلەننىك سەركىرەدەك (پېشەوايمىك) ھەپە تاۋەكو پۇلەننىكى نۆۋ بىيات بىنى پىۋىستە كە بەھىزەۋە لايەنى جىاۋازى بەرھەمە پىشكەش كىرەۋەدەكەت دەرىخەپت، تاۋەكو لە زەمىنى كىرەدگان روۋن دەپىتۋ لە لاي ئەۋ كىرەرانەش پىۋىستە كە تۆ يەكەم بېت لە رىزىنەندى.
 كارەكەت ھەر ئەۋە نىپە كە تەنھا دروستكىرەنى پۇلەننىك بېت، بەلكو پىۋىستە لەسەرت كە پۇلەننىك دروست بىكەيت كە ھازانچو داھاتت بۇ دەستەبەر بىكات.
 ۲- ياساي زەمىن: (پىۋىستە لە سەرت يەكەم بېت لە زەمىنى خەلەك، لەۋەى يەكەم بېت لە بازارى):
 * يەكەم بېت لە جوونە نىو زەمىنى خەلەك ھەموو شتىكە لە بازارسازى.
 * زەمىن پېشەنگى ھەپە لە رىزىنەندى پېش بازارى.
 * زۆرتر لە بە ھەمدەردانى كۆششۋ دارابى لەم بازارسازىيەدا بىرىتتەپە لە ھەۋلى گۆرپىنى نايدىپايەك كە لە زەمىن جىگىر بوۋە.
 * سەمىرەى ئەۋە ئەگەر وىستت كە پەلى يەكەمەت ھەپىت لە زەمىندا دەپى بەشىكى گەۋرە لە بوۋدجەمى بازارسازى خەرج بىكرىت بۇ پارىزگارى كىرەنىش لەم پەلەپە لە سەرتە كە بەردەۋام بېت لە خەرج كىرەن، تاۋەكو ئاستەم لە لاي خەلەك لە بىر بىكرىت.
 ۴- ياساي پېشەنىيەكان (بازارسازى شەرى نىۋان بەرھەمەكان نىپە بەلكو بازارسازى شەرى پېشەنىيەكانە):
 * ھەموو ئەۋەى كە ھەپە لە جىھانى

بازارسازىيەدا ھىچ نىپە جگە لە بىرو بۇجۋنىك لە زەمىنى كىرەرانەدا.
 * پېشەبىنى كىرەن راستىيە، ھەموو شتىك جگە لەمە خەپالە.
 * ئەۋەى كە خەلەك لە سەر (ماركە) يەك يا بەرھەمىك دەپزانن ھەر ئەۋەپە كە دەستىشانى سەركەۋتۋ سەرنەكەۋتۋ دەكات، خەلەكش بەۋە باۋەر دەكەن كە دەپانەۋىت.
 * ھەندىك چار باشترىن بەرھەم ھەرەس دېنى، چۈنكە پېشەبىنىيەكانى كىرەرى پىر نەكىرەۋتەۋە.
 * پىۋىسە گەلىكى بازارسازى سەرنەكەۋتۋ ھى تىرىش ھەن كە سەرنەكەۋن، چۈنكە ۋايزانىۋە كە شەپەكەى لە چوارچىۋەى جىھانىكى ۋاقىيەۋ مەنتىقىيە.
 * بۇ ھەر بۈنەۋەرىك لە سەر روۋى زەۋى پېناسەپەكى تاپەپتە ھەپە بۇ ھەردوۋ وشەى (باشترۋ چاكتىر) ۋەم دوۋ پېناسەپەش پىشت بەستۋ نىپە بە ھىچ ۋاقىيەك يا پىرۋگىرامىكى ئەكادىمى.
 زۆرەپى شارەزىيانۋ زانايان كۆكن لەسەر ئەۋەى كە سىستەمى (لېۋىنكس) باشترە لە (ۋىندۋز)، بەلام كىرەران ۋايدەپىنەن كە ۋىندۋز ئەۋەپان بۇ دابىن دەكات كە دەپانەۋىت، ئاسانتىرەشە لە كاركىرەن.
 ۵- ياساي تىشك خستەنە سەر: (بەھىزترىن بىنەما لە بازارسازى بوۋنى ۋتەپەكى جىگىرە لە زەمىنى كىرەرى پېشەبىنى كىرەۋەكان):
 * كىرەنەۋەى رىگەكان بەرەۋ زەمىن بە تىشك خستەنە سەر بە ئاگاپى لە سەر وشەى (نايدىا) تەنھا بە يەك بىنەماپە.
 * زۆرترىن وشەى كارىگەر ساناتىرىنو ئاسانتىرىنە، دەرچوۋە لە سوۋدى پۇزەمىتۋ پەپەۋستە بە خەزمەت يا جەماۋەر يا فرۇشتن،

فہرہ نگۂ کارگیری

شہ

ٹینکلیزی - کوردی

پیدا چو نه وهی زمانه وانی:

پیدا چو نو دهی زانستی:
د. خالد میر خان

نماده کردن و ویرگیزان:

شہاب مصباح عبداللہ

شہ جالب

یەكەمین فەرھەنگی کارگیری ئینگلیزی - کوردی

کهوتہ بہر دیدی خوینہ رانی

شەھاب زیاتر لە ۷۰۰ و شەھى لە خو گرتووه

ئىيىستا لە بازارەكانى كوردستاندا دەست دەكهوێت.

بەر بلاوه له نێوان گرپارمکان (وشه‌کانی وه‌کو هه‌رزانه‌ترین، باشترین، به‌هێزترین، چاکترین) به‌کارمه‌هێنه، چونکه مانای له‌ ده‌ست داوه له‌ نه‌نجامی زو‌ری به‌کارهێنانی، گرپار که خوله‌کیکت پێده‌دا بۆ شیکردنه‌وه نه‌وه‌ی که پێی ده‌فرۆشی (بۆیه نه‌و تابه‌تمه‌ندیانه کورت بکه‌رموه به‌ ده‌رپرینی ته‌نها یه‌ک وشه‌).
* پووخته‌ی بازا‌رپا‌زی بریتیه له تیشک خستنه سه‌ر یا وردبوونه‌وه (تاوه‌کو جوا‌ر چۆه‌ی کارمه‌کانت که‌مه‌تر بیت، تۆ زیاتر به‌هێز ده‌بیت له بازا‌ر، که ناتوانیت هه‌ج بکه‌یت به‌ کاری بازا‌رپا‌زی هه‌لبسته‌یت بۆ هه‌موو چالاکیه‌کانت به‌ ته‌نها یه‌ک بانگه‌شه‌).

* یاسای تیشك خستنه سهر به واتای
توش همر دواکراوی به درك کردن به‌وهی که
بی‌دوسته له سهرت که هه‌ندیک شت جی‌بێتی.

بۇ نموۋىنە:

* تۆكۈلگەن بىر سىيارى بۆستەي خىرام
ئىدىمكەيت، پىت دەللىم (DHL) يان (FedEx) و
بە دىنابىيەو پىت ناللىم (ارامكس).

* كاتېك بېرسيارى بىە ناوبانگىرىن (ماركە)ى
چام لىدەكەيت لە جىهان، پېت دەلېم (لېپتۇن).
* بىە ناسايشتىرىن ئۆتۈمبېلىش (فۇئۇۋىيە).

۶- یاسای تاکرەوی: (دوو کۆمپانیا ناتوانییت
خاومنی یەک پەیام بێت لە زمینی کرپاردا):
* ترسانگێهکی گەورمیه که هه لگهه
پهیمایی بێت که بۆ رکا به رهکانته بگهه رتهوه.
* ناتوانییت ئایدیایه که بگۆرته که جیگیر
بووه له لای خه لک.

* یه که مجار بچو نیو زمینی کپارو له
دوايدا باريزگاری له بنگه که ت بکه.

۰۷. یاسای پایه‌گانی پلیکانه: (هه‌لێزاردنی ستراتیژی بازپاسازی په‌ڕه‌وگراو دهم‌ه‌ستیه سهر نه‌و بایانه‌ی که به کارخراون:-)

* لیرودا پایه‌یه‌کی هه‌رمی هه‌یه له
زمینی کرپاردا، که به‌کاری ده‌ئینت له کاتی
به‌پاردان، هه‌ر پایه‌یه‌که له‌م پلێکانه‌یه ناوی
(مارکه‌)به‌کی هه‌لگر تووه‌.

* ژیری نهوه هه له مېز پرته که دمیه ویت،
زانیا ریبه که ورده گریته که بگو نجیت له که ل
پایه ی نهو (مارکه) یه له ههر پو لیندک، جگه
لهوه که فخر اموش دم گریته.

* په یومندیه ك له نیوان پشكت له بازارو رڼكڅستنی پایه ی پښبڼیه كان.

* ناگاداربوون لهودی که پروگرامی به بازار خستنه کهت مامه لیه کی واقعی بکریته، له گهل ریزه بندیت له م پایانه دا (له خوبایی مهیمو توانای خوت باش بناسه).

* خەلك رەزامەندە لە سەر شتێك لە
زەینیاندا جیگیر بوومو هەر شتێکی که رەت
دەکەنەوه که دژین.

بهره و پیشگهوتن

بهشی سیهم

بهره و بردنی تیچوون له ههلو مەرجی رکا بهریدا

ئبراهیم مساند / کۆلیژی پەروردهی بنیات / سۆران

سیستەمی ژمیریاری بهای کۆتایی شتومەکو خزمەتگوزارییەکان "دۆزینەوێ تیچوون به پێی چالاکی" یە. ئەو سیستەمە له رێگای پێداچوونەوێ زانیارییەکانی دارایی کۆمپانیای ناسینەوێ چالاکییە سەرەکیەکانی دیاریکردنی تیچوونەکانی هەریەک له چالاکییەکان و دەستینیشان کردنی هۆکارەکانی دروستکردنی تیچوون و هەژمارکردنی تیچوونی کارەکانی پەيوەندیدار به هەریەک له بابەتەکانی تیچوونەوێ هەڵدەستن به پێشکەشکردنی زانیاری به پەرێومبەرەکان. له لایەکی ترەوە به پێچەوانە ی پابەردوو که ژمیریاریان تەنها ژمیریاری ژمارەو پارەکان بوون، ئەمڕۆ بەکارنەهێنانی ژمیریاری پەرێومبەردن له کەرته تایبەتیهکان دووره له راستی به شیوەیەک که دانان و پێنمایی کردنی پەرێومبەرەکان له رووی تیچوون به یەکنێک له گرنگترین ئەرکەکانیان له هەلەم دەدرێت.

نامانجی پەرێومبەردنی تیچوون:

سیستەمی پەرێومبەردنی تیچوون جۆره سیستەمیکی پلان دانان و دارپژراوه که بۆ دەستبەر کردنی ئەم نامانجانە ی خوارووه هەول دەدات:

- 1- پێوانەکردنی بههای تەواوکرای ئەو سەرچاوانە که له رێگای ئەنجامدانی چالاکیەکانی سەرەکی ئابووری بەکاردهێنرێت.
- 2- ناسینەوێ لابردنی هەندێ له تیچوونەکان که بههای زێده پێدراو دروست ناکەن.
- 3- دیاریکردنی لێهاتوویی سوودمەندبوون له چالاکیە سەرەکییەکان له یەکەکانی ئابووری.

بکریت، کەواتە لێژە خواستی پکا بهرییەکان تایبەتیهکان (کەرته تایبەت) زیاتر دەبێت. ئەمەش بهوێ که کۆمپانیای تایبەتیهکان کرداری پەرهم هێنان و خستنهرووی خزمەتگوزاری به پێی تیچوونەکانی گۆراو و جێگیر دەبێت، ئەوێ که پەرهم هێنانی شتومەکو خستنهرووی خزمەتگوزاری به مەبەستی گەشتن به سوودیکی دیاری کراو و پارێزگاری کردن له پشکەکانی بازار، پرسیاریکە که بۆ وەلامدانەوێ پێویستە شیوازەکانی پێوانە کردنی تیچوون بزانی.

زۆربە یەکە ئابوورییەکان پەرهمەرە دوور دەکەونەو له گۆشه نیگای ژمیریاری بههای مێژوویی و روو له بەکارهێنانی سیستەمی پەرێومبەردنی تیچوون دەکەن. نامانجی سەرەکی له دروستکردنی ئەم سیستەمە کەمکردنەوێ بههای کۆتایی خزمەتگوزاری (تیچوونی گۆراو و جێگیر) به مەبەستی زیاترکردنی سوودمەندی. نامانجی گرنگ وەک (قازانج، گەشهکردنی پشکەکانی بازار، سەرپه خۆی دارایی، کەمکردنەوێ بههای کارەکان، زیاترکردنی پەرهم هێنان، باشتەرکردنی چۆنیەتی پەرهم و خزمەتگوزاری هتد). له کەرته تایبەت که به شیوەیەکی پەردەوام له لایەن پەسپۆر پەرێومبەرەکان گرنگی پێ دەدرێت به شیوەیەک لهگەڵ پەرێومبەردنی تیچوون پەيوەندیان هەبێت. یەکنێک له هۆکارە نوێیەکان بۆ دەستبەرکردنی نامانجی

پێشکەوتنی خێراو پەرچاوی تەکنەلۆژیا لهگەڵ زۆربوونی پکا بهری له بازارەکانی جیهان، وای له پەرێومبەری یەکە ئابوورییەکانی وەک بانکەکان گەردوو که خزمەتگوزارییەکی باشتەر پێشکەش به هاوڵاتیان و کرپارەکان بکەن به شیوەیەک که ئەم کارە به کەمترین تیچوونەوێ تەواو بکریت. چاومروانی خەلک له دەسهلاتو کاربەدەستان وادەکات که رێکخستن بۆ دنیاکردنی پەرێومبەرەکان له زانیارییەکانی ژمیریاری بخەیتە ناو گۆشه نیگایەکی فراوانتر، بۆ دەستبەر کردنی ئەو زانیاریانە دەبێ سیستەمیکی ژمیریاری لێهاتوومان هەبێت هاوسەنگ لهگەڵ بارودۆخی پکا بهری ههلو مەرجەکانی ئابووری. زۆربە ی کۆمپانیای تایبەتیهکان، له حیاتی به کارهێنانی سیستەمی کۆنی دۆزینەوێ تیچوون «سیستەمی پەرێومبەردنی تیچوون» بەکاردهێنن. له سیستەمی پەرێومبەردنی تیچوون، تیچوونی هەر چالاکییەک پێوانە دەکریتو ئەو تیچوونانە که گرنگیان نییه، دیاری دەکریتو بارودۆخێک دروست دەکریت بۆ له ناویردنی ئەو تیچوونانە.

لێرەدا گرنگیدان به سیستەمی پەرێومبەردنی تیچوون (System Cost Management) وادەکات پەرهم و خزمەتگوزاری به باشتەترین جۆر و به چۆنیەتیهکی باشتەر به کەمترین تیچوون پەرهم پەتیریتو پەوانە ی بازار

۴- زانینو لیکدانه‌وهی جالاکیه نوڤیه‌کان به شیومیه‌ک که بتوانیت له داهاتوو یارمتهی کۆمپانیا بدات.

چونکه ئهرکی به‌پۆمه‌هر، به‌ده‌سته‌هێنانی دلتیابوونه له‌ گه‌یشتن به‌ ئامانجه‌ دیاری کراوه‌کان، له‌ وه‌ول و کۆششانه‌ ده‌بیت به‌ مه‌به‌ستی گه‌یشتن به‌ ئامانجه‌کانی سه‌روه‌، به‌ شیومه‌یه‌کی گشتی به‌پۆمه‌هرمان سه‌رفالی جوار جالاکي سه‌رمکی ده‌بن:

۱- بپارادن- ۲- پلان دانان- ۲- رابه‌ری جالاکیه‌ کرداریه‌کان- ۴- کۆنترۆل کردن.

بۆ نه‌جاسی هه‌ریه‌ک له‌م جالاکیه‌یه‌ی سه‌روه‌، به‌پۆمه‌هر پۆیه‌ستی به‌ زانیاری هه‌یه‌، نه‌و زانیاریانه‌ ده‌توانیت له‌ سه‌رحاوه‌ جۆراوه‌جۆرمکان به‌ ده‌ست به‌یتریت وه‌ک ئابووریناسان، پسه‌پۆرمکانی دارایی، کارمه‌ندانی به‌شی فرۆشیاری، به‌ره‌م، بازار، خزمه‌تگوزاری و ژمیریاری.

خسته‌نه‌پووی زانیاریه‌یه‌کانی سه‌روه‌وه‌ به‌پۆمه‌هردنی تیچوون به‌ بێ دانانی سیسته‌میه‌کی ژمیریاری به‌پۆمه‌هردن سه‌رناگریت، چونکه‌ نه‌و سیسته‌مه‌ ده‌بێ په‌په‌وه‌ی له‌ نوێترین سیسته‌مو میکانیزم بکات له‌ رووی دانان و ده‌ره‌هێنانی زانیاری له‌ هه‌مان کاتدا سوود و ده‌ریگریت له‌ شیوازه‌ جۆراوه‌جۆرمکانی ژمیریاری له‌ ناو کۆمپانیادا و ناتوانین ژمیریاری به‌پۆمه‌هردن وه‌ک گروپیک له‌ هاوکێشه‌کانی جیگیر ته‌ماشای بکه‌ین، به‌لکو شیوه‌کانی نه‌و به‌ مه‌به‌ستی گه‌یشتن به‌ ئامانجه‌کانی دامه‌زراره‌ له‌ رێگای بپارمه‌یه‌کانی به‌پۆمه‌هرمان کارمه‌ندان نه‌جاسی ده‌دریت. پۆیه‌ستی بوون به‌ زانیاری وه‌ک وه‌ی به‌کارهاتوو له‌ ژمیریاری به‌پۆمه‌هردن به‌کارده‌یت. زانیاریه‌یه‌کانی ژمیریاری به‌پۆمه‌هردن بۆ دوو مه‌به‌ستی سه‌رمکی به‌کار ده‌یت: یه‌که‌میان "ناسانکاری له‌ بپارادن"، دووه‌میان "کاریه‌گری له‌ بپارادن". له‌گه‌ل په‌چاوکردنی دوو هۆکاری سه‌رمکی گۆرانکاری ته‌کنه‌لۆژی و په‌چاوه‌ری جیهانی ده‌توانین بپین: که‌ کاریه‌گریه‌کی په‌چاوه‌ری زۆری هه‌بووه‌ له‌ شیوازی به‌پۆمه‌هردنی کۆمپانیایان و نه‌گه‌ر کۆمپانیایه‌ک یاخود دامه‌زراره‌یک خۆی هه‌ماهه‌نگ نه‌کات له‌گه‌ل نه‌و دوو هۆکارانه‌ی سه‌روه‌ له‌ ماوه‌یه‌کی درێخ‌خایه‌ن له‌ په‌چاوه‌ریه‌تی له‌گه‌ل کۆمپانیایه‌کی تر دوور ده‌که‌وه‌یته‌وه‌، که‌واته‌ گرنگیدان به‌ به‌پۆمه‌هردنی تیچوون بۆ به‌ده‌سته‌هێنانی قازانچ و سوودمه‌نده‌یه‌کی زیاترو مانه‌وه‌ له‌ بازاری په‌چاوه‌ری زۆر پۆیه‌سته‌. که‌واته‌ بۆ نه‌وه‌ی دامه‌زراره‌ بتوانیت له‌و ژینگه‌یه‌ کار بکات و به‌رده‌وام بیت له‌ مانه‌وه‌ و په‌چاوه‌ری کۆمپانیایه‌کی تر بکات پۆیه‌ستی به‌ سیسته‌میه‌کی ژمیریاری به‌پۆمه‌هردن هه‌یه‌و تیگه‌یه‌شتن له‌ چه‌مه‌که‌کانی نه‌و بابه‌ته‌ پۆیه‌ستی به‌ ناسینه‌وه‌ی رێکخراو و دامه‌زراره‌ و زمکانی کاریه‌گری نه‌و ده‌کات.

ئامانجه‌کانی ژمیریاری به‌پۆمه‌هردن:

۱- دا‌بین کردنی زانیاریه‌یه‌کانی پۆیه‌ستی به‌ به‌پۆمه‌هرمان به‌ مه‌به‌ستی بپارادن و دا‌شتنی پرۆگرام.

۲- پارمه‌تی دانی به‌پۆمه‌هرمان له‌ سه‌رگرده‌یه‌تی و کۆنترۆل کردنی جالاکیه‌ کرداریه‌کان.

۲- هاندانی به‌پۆمه‌هرمان و فه‌رمانه‌هرمان به‌ مه‌به‌ستی هه‌لسان به‌ کاره‌کان له‌ جواره‌پۆیه‌ی ئامانجه‌کانی دامه‌زراره‌.

۴- هه‌لسه‌نگاندن و پێداچوونه‌وه‌ی کاره‌کانی یه‌که‌کانی تری سه‌ر به‌ رێکخراو.

زانیاریه‌یه‌کانی ژمیریاری به‌پۆمه‌هردن به‌ شیومه‌یه‌کی گشتی له‌ رووی نه‌رکه‌کانه‌وه‌ سه‌ره‌نچاکیشت ده‌بیت بۆ نه‌موونه‌: نه‌گه‌ر هاتوو تیچوونه‌کانی جیگیر و گۆراو له‌ کاتی هه‌ژمارکردنیان له‌ رێگای ده‌ستی به‌ شیومه‌یه‌کی به‌رحاوه‌ زیاتر بیت له‌ بودجه‌ی ته‌رخانه‌راوه‌، بۆمان ده‌رده‌که‌ویت که‌ نه‌جاسدانی کاره‌کان به‌م شیوازه‌ کاریه‌گری باشی نییه‌ بۆ کۆمپانیای ده‌بێ بێر له‌ رێگایه‌کی نوێ بکریته‌وه‌ بۆ جیه‌یه‌جێ کردنی کاره‌کان.

لێره‌وه‌ ده‌بینین که‌ زانیاریه‌یه‌کانی ژمیریاری به‌پۆمه‌هردن یارمته‌ی به‌پۆمه‌هرمان ده‌دات که‌ فه‌بارده‌ سنووری بپارمه‌یه‌کانی ده‌ری بکه‌ن، به‌م شیومه‌یه‌ تیچوونه‌کانی خسته‌نه‌پووی خزمه‌تگوزاری به‌ هه‌ردوو رێگای "ده‌ستی" و "کۆمپووته‌ری" هه‌ژمارو به‌ مه‌به‌ستی بپارادن ده‌دریت به‌پۆمه‌هرمان. نه‌م مه‌به‌سته‌ له‌ لایه‌ک بێر له‌ رابردوو له‌ لایه‌کی تر پلان بۆ داهاتوو دا‌ده‌نیت، نه‌وه‌ی که‌ به‌ره‌مه‌کان به‌ چ ترخێک به‌خیرته‌ ناو بازاریه‌کان و په‌چاوه‌ری کۆمپانیایه‌کی تر بکاتو له‌ هه‌مان کاتدا سوودمه‌ندی هه‌بیت بۆ کۆمپانیای نیشان ده‌دات که‌ نه‌و سیسته‌مه‌ بێر له‌ داهاتوو ده‌کات.

حیاوازی سه‌رمکی له‌ نیوان کۆمپانیای به‌ره‌م هێناره‌وه‌کان و کۆمپانیای خزمه‌تگوزاریه‌یه‌کان نه‌وه‌یه‌ که‌ زۆربه‌ی خزمه‌تگوزاریه‌یه‌کان هاوکات له‌گه‌ل به‌ره‌م هێنان به‌کارده‌هێنریت، به‌ شیومه‌یه‌کی کورت مه‌به‌ستمان نه‌وه‌یه‌ که‌ ناتوانریت خزمه‌تگوزاریه‌یه‌کان له‌ کۆکاگانی بپاریزیت، به‌لام زۆربه‌ی نه‌و ته‌کنیکانه‌ی که‌ بۆ پێوانه‌کردنی به‌های ته‌واوکه‌راوه‌ پێوانه‌کردنی کاره‌کانی یه‌که‌ به‌ره‌م هێناره‌وه‌کان دۆزراوه‌ته‌وه‌ به‌ هه‌مان شیوه‌ له‌ به‌شه‌ خزمه‌تگوزاریه‌یه‌کان تاقیکراوه‌ته‌وه‌ و سه‌ره‌که‌وتنی به‌ ده‌سته‌پێوانه‌، که‌واته‌ له‌ رێگای گه‌شه‌پێدانی شیومه‌یه‌کانی ژمیریاری به‌پۆمه‌هردن ده‌بێ پێداوێستیه‌ حیاوازه‌کانی به‌شه‌کانی خزمه‌تگوزاری له‌بهر چاوه‌ بگیریته‌.

سیسته‌مه‌کانی زانیاری ژمیریاری په‌یوه‌ندیه‌یان له‌گه‌ل به‌پۆمه‌هردنی تیچوون: نه‌مپۆ له‌گه‌ل گۆران له‌ سیسته‌می به‌ره‌م هێنان و خزمه‌تگوزاری، به‌پۆمه‌هردن گۆرانی به‌رحاوه‌ی به‌سه‌ر هاتوو به‌ شیومه‌یه‌ک که‌

به‌ ته‌نیا ناتوانریت ناسینه‌وه‌ی ته‌واوی هه‌بیت له‌ ژینگه‌ی خۆی له‌ کۆمپانیادا، له‌به‌ره‌نه‌وه‌ و پۆیه‌سته‌ که‌ سیسته‌مه‌یک پێک به‌یتریت که‌ پارمه‌تی و پێنای به‌پۆمه‌هرمان بکات له‌ ناسینه‌وه‌ی گیشه‌کان، ناسینه‌وه‌ی ته‌واوی بابه‌ته‌کان، پێناسه‌کردنی شیوازه‌کانی چاره‌سه‌رکردنی، ده‌ستیشان کردن باشترین چاره‌سه‌رو خسته‌نه‌پوویان. رۆلی ژمیریاری به‌پۆمه‌هردن لێره‌ بریتی ده‌بیت له‌ دا‌بین کردن و خسته‌نه‌پووی زانیاریه‌یه‌کانی په‌یوه‌ندیدار به‌ مه‌به‌ستی یارمته‌ی دانی به‌پۆمه‌هرمان له‌ کاتی پلان دانان بۆ جالاکي کاره‌کان ئینجا کۆنترۆل کردنی به‌پۆمه‌هردن له‌ کۆتاییدا بپارادانی شایسته‌ و گونجاو بۆ ده‌سته‌به‌رکردنی ئامانجه‌یه‌کانی کۆمپانیای به‌لام ده‌بێ په‌چاوه‌ی نه‌وه‌ش بکریته‌ که‌ دا‌بین کردنی زانیاری به‌ ته‌نیا یارمته‌ی ده‌ر نییه‌، چونکه‌ نه‌و زانیاریانه‌ ده‌بێ تابه‌ته‌مه‌ندیه‌یه‌ هه‌بیت به‌ شیومه‌یه‌ک که‌ به‌پۆمه‌هر بتوانیت له‌ هه‌ر کاتێکدا پشت به‌ زانیاریه‌یه‌کان به‌سه‌تیت به‌ تابه‌ته‌ی له‌ کاتی گه‌شه‌پێدان، کردنه‌وه‌ی به‌شه‌کانی تر، ئالۆبزوونی سیسته‌مه‌کانی به‌ره‌م هێنان، خسته‌نه‌پووی خزمه‌تگوزاریه‌یه‌کان، هه‌تد، به‌ یه‌که‌وه‌ به‌ستی سیسته‌می زانیاریه‌یه‌کانی ژمیریاری له‌گه‌ل ئامانجه‌کان و شیوازه‌کانی به‌پۆمه‌هردنی تیچوون، یارمه‌تی رێکخراو و دامه‌زراره‌کان ده‌دات بۆ که‌مه‌کردنه‌وه‌ی تیچوونه‌کان و له‌ هه‌مان کاتدا به‌رزکردنه‌وه‌ی سوودمه‌ندیه‌یان. هه‌ر بۆیه‌ ده‌بینین که‌ زۆربه‌ی رێکخراو و کۆمپانیایان نه‌وانه‌ی که‌ له‌ نزیکه‌وه‌ په‌یوه‌ندیه‌یان هه‌یه‌ له‌گه‌ل په‌چاوه‌ری به‌مه‌ستان سوودی زیاتره‌، گه‌یشتونه‌ نه‌و نه‌جاسه‌ که‌ که‌مه‌کردنه‌وه‌ی تیچوونی به‌ره‌م هێنان و خسته‌نه‌پووی خزمه‌تگوزاریه‌یه‌کان، په‌یوه‌ندی راسته‌وخۆی هه‌یه‌ به‌ زیاترکردنی سوودمه‌ندی.

که‌واته‌ یه‌که‌یک له‌و رێگایانه‌ی که‌ ده‌بیت هۆی که‌مه‌کردنه‌وه‌ی تیچوونه‌کانی سه‌روه‌، به‌کاره‌نه‌هێنانی سیسته‌مه‌کانی کۆی رابردوو، به‌کاره‌یه‌نانی سیسته‌مه‌کانی نه‌م سه‌رده‌مه‌. له‌ دنیا‌ی نه‌مپۆ ژمیریاریان و پسه‌پۆرانی سیاسه‌ته‌کانی دارایی کۆمپانیان و به‌ هۆی به‌کاره‌یه‌نانی سیسته‌مه‌کانی ژمیریاری به‌پۆمه‌هردن و به‌پۆمه‌هردنی تیچوون رۆلی سه‌ره‌کیان ده‌بیت له‌ سوودمه‌ندی، له‌ روویه‌کی تهره‌و نه‌مپۆ چه‌مکی بازاڕ به‌ ناوچه‌و شارێکی دیاریکه‌راو سنووردار نا‌کریته‌، به‌لکو چه‌مکیکی جیهانییه‌، په‌چاوه‌ریه‌کی زۆر به‌ توانا له‌ ناستی نیوده‌ولته‌ی، و له‌ زۆربه‌ی کۆمپانیایان ده‌کات که‌ به‌ره‌مه‌و خزمه‌تگوزاریه‌یه‌کانی به‌ باشترین جۆر و جۆنیه‌تی به‌ که‌مه‌ترین تیچوون ره‌وانه‌ی بازاڕه‌کان بکه‌ن.

به‌سوود و ده‌ریگرتن له‌ ئینته‌رنه‌یت.

Hotmail

خەلق و كورانت لە نىوان بازار و ئاواتدا

تۆش دەتوانىت داھىنەر بىت!

خۇشەويستانم ھەموو يەكئىك لە نىۋە دەتوانىت داھىنەر بىت، چونكە مەۋقە داھىنەرەكانىش ۋەكو ئىمە مەۋقە ئاسايىن، بەلام جىاۋازى ئەوان تەنھا ئەۋەبە كە ئاراستەى تەۋاۋى خۇيان دەزانو ئامانجى خۇيان دىارى كەردوۋە، بۇ كەشتەن بەو ئامانجانەش بە بىي بلانكى سەرگەوتوۋ كارى بۇ دەكەن.

يەكئىك لەو داھىنەرە گەورانەى كە زۆرەتەن داھىنەرەكەى دەناسن، ۋەلى بە خۇى ئاشنا ئىن، ئەۋىش داھىنەرى ئىمەىلى ھۆتەىلە (hotmail) كە گەورەترىن ئىمەىلى ئەلىكترونىيە لە جىهاندا كە ئىستا لە نىۋە گروپى (مايكروسۆفت)دايەو لە ژىنگەى وىندۇزدا كار دەكات.

داھىنەرى ئەم ئىمەىلە ئەمەرىكى نىيە، بەلكو ناۋى (صابر بايتايە)ۋ لە سالى ۱۹۸۸ دۋى ئەۋەى بە پەى ناياب لە زانكۆى (ستانفۆرد) زانستەكانى كۆمپىوتەرى تەۋاۋ كەرد لە كۆمپانىيەكسى (ئىنتەرنەت) ۋەكو ئەندازىارى پەرۋگرامسازى دامەزرا، ھاۋكات لەگەل ھاۋرپەيكىدا كە ناۋى (جاك سىمىث) بوو، لە ھەۋلى دروستكەردنى كۆمپانىيەكى تايبەت بە خۇيان بوون، بۇ ئەم مەبەستەش لە رىگەى بازىنەى داخراۋى ئەو كۆمپانىيەۋە كە كارىان تىدا دەكەرد بىروبوۋچوونەكانىان ئالوكۆر دەكەرد، خاۋنى كۆمپانىيەكە بەم كارە رازى نەبوو كە خەزمەتگۈزارى كۆمپانىيەكە بۇ مەبەستى تايبەتى خۇيان بەكاربىتن.

لەبەرئەۋە بە ئەتىنى ئىمەىلى گەرمەۋ گەرمى (hotmail) داھىناۋ سالى ۱۹۹۶ خەستىيە بازارۋەۋە زۆرەخىرايى لە نىۋان بەكارهينەرانى ئىنتەرنەتدا بلاۋبوۋەۋە، لەبەر جۋار ھۆكار:

۱- بىن بەرامبەرە.

۲- تاكە كەسىيە.

۳- نەئىيە.

۴- دەتوانىت لە ھەموو شىۋىنىكى ئەم جىهانە بە كار بەئىرنەت.

تەنھا لە سالى يەكەمدا بەشاربوۋانى لە (۱۰) مىيۇن كەس تىيەرى، ئەمەش ۋى لە بىل گىتسى خاۋەن كۆمپانىيەى مايكروسۆفت كەرد كە ھەۋلى كرىنى بەت. لە پاپىزى ۱۹۹۷دا (۵۰) مىيۇن دۆلارى پېشكەش بە (صابر) كەرد، بەلام ئەو كرىكى بەرنامەكەى خۇى دەزانى، بۆيە داۋى (۵۰۰) مىيۇن دۆلارى كەرد دۋى مامەلەپەكى زۆر كە تا سالى ۱۹۹۸خايند بە (۴۰۰) مىيۇن دۆلار رىكەۋەتن بەو مەرجەى كەۋمكو پىپۇرىكىش لە كۆمپانىيەى مايكروسۆفتدا دابەزىت.

ئەمىرۆ ژمارەى بەشاربوۋانى (hotmail) (۹۰) مىيۇن كەسەو رۆزانە (۳۰۰۰) كەس لە تىكراى جىهاندا بەيۋەندى پتۈە دەكەن.

بەلام (صابر) ھەر بەردەۋام بىۋەك داھىنەرەكانىۋ دۋا داھىنەنىشى بەرنامەش (ئارزۇ)بە كە ژىنگەپەكى ئارام بۇ ئەرەكانى سەر تۆرى ئىنتەرنەت دەردخىلەت.

(صابر) بەشۋەپەك بوو بە كەسەش ئاۋىز لە جىهاندا كە ھەر يەكە لە سەرۋەك پېشۋەى ئەمەرىكا (بىل كلىنۇن)ۋ سەرۋەك ھەرنەسا (جاك شىراك)ۋ سەرۋەك ۋەلەرنە.

ھىندى بانگېنىتى تايبەتەيان كەرد.

ئەۋەش كە جىگەى سەرنجە لە زىانى (صابر)دا كە زۆرىيە سەرۋەتو سامانەكەى لە كەرنەۋەى قوتابخانەۋ پەيمانكاۋ يارمەتىدانى خۇيىندكاراندا بە كاردەھىنەت، بە شىۋەپەك كە رىژەى سەرۋەتو سامانەكى لە (۴۰) مىيۇنەۋە بۇ (۱۰۰) مىيۇن نامەزى بەراستى ئەم داھىنەرەكانىۋ ھەلۋىستەمىۋ بەو كارەن خەرمەشەش كەلەرنەك بە جىهان كەردو ۋەترا، لەۋەك بەرغەشەكەى بۇ خەزمەتى كەلو ئەۋەشەش بە قەرنەسە بىا ئىمەش بىرپارە ھەۋلىدەن بەشەش بەلەش ھەر يەكئىك لە ئىمەش بەشەش كەۋرە نىيە! بەلام مامەزەنى (۱۰۰) مىيۇن

- ۱۷- بەيانىيان ومكو پاشا نان بخۇ، نيومېروان ومكو مير، ئىئوارانىش ومكو ھەزارىك.
- ۱۸- ھەمىشە با رووخسارت زەردەخەناۋى بېت.
- ۱۹- رۇزگارمەكانى ژيانىت زۇر كەمن، لە كاروبارى لاومەكيدا بەسەريان مەبە.
- ۲۰- پىۋىست ناكات ھەموو كارىك بە جدى ومربگريت.
- ۲۱- پىۋىست ناكات لە ھەموو گىتوگۇز موناھەشەكانتدا سەرگەوتتو بېت.
- ۲۲- رابردو بە بېرۇكە خراپەكانىھو لە ياد بىكە، تا ئايندەت لى تىك نەدات.
- ۲۳- ژيانى خۇت بە كەسانى دى بەراورد مەكە، ھەروەھا ژيانى ھاوسەريشت بە ئافرىمتانى دى بەراورد مەكە.
- ۲۴- تاكە بەرپەرس بۇ ھېنانەدى بەختەومريت، تەنھا خۇتى.
- ۲۵- لە ھەلەى ھەموو كەس بېورە بەبى جىاۋزى.
- ۲۶- بېرگەرنەھو تىگەيشتى كەسانى تر سەبارت بە تۇ، پەيوەندى بە تۆۋە نىيە.
- ۲۷- ھەمىشە گومانى باش بەرە بە بەروردگار.
- ۲۸- باروگوزمەرانى ژيانىت ھەر جۇنەكە (باش يان خراپ)، دىنبايە كە ھەمىشەى نىيە دىگۇرپت.
- ۲۹- لە كاتى نەخۇشيتدا كارەكەت جاۋدېرپ ناكات، بەلكو ھاورىو دۇستانت جاۋدېرپ دەكەن، كەواتە پىش ئەۋەى نەخۇش بىكەويت، تۇش جاۋدېرى ئەۋان بىكە.
- ۳۰- خۇت رزگار بىكە لە ھەموو ئەو شتانەى كە نە جىزىيان لىۋەردەگرى نە سوۋدىيان ھەيە نە جۋان.
- ۳۱- ئىرەبى بىردن بىرىتيە لە لەناۋچوۋنى كاتەكانت.
- ۳۲- ھاتنە دى كارە باشەكان ئاستەم نىيە.
- ۳۳- ھەستت ھەر جۇنەكە لاۋازى مەكە، بەلكو بىدارە بەھىزى بىكە.
- ۳۴- ھەمىشە كارە راستەكان ئەنجام بەدە.
- ۳۵- ھەموو رۇزىك پەيوەندى بىكە بە دايلىو باۋكتو ھاوسەرمەكەتەۋە.
- ۳۶- ھەمىشە كەش بىنۋ بەختىار بە.
- ۳۷- ھەموو رۇزىك شىكى باش بىخەشە بە كەسانى دەوروبەرت.
- ۳۸- پارىزگارى لە سنورى خۇت بىكە.
- ۳۹- كاتىك بەيانىيان لە خەۋەلەستىت، ئەۋا تۇ لە ژياندايت، لەسەر ئەۋا ھالە سوپاسى بەروردگار بىكە.
- ۴۰- ھەموو ئەم پەيامانە بىزىرە بۇ ھەموو ئەۋا كەسانەى خۇشت دەۋىن.

سەرچاۋە/ ئىنتەرنېت.

- ۹- لە ماۋەى بىدارىتدا زياتر خەۋن بە شتە ۋاقىيىو جاۋمېروان كراۋەكانەۋە بېيىنە.
- ۱۰- زۇر گىرنگى بەدە بە خواردىنى سىروشتى، لە خواردەمەنى قوتو خۇت بە دوور بىگرە.
- ۱۱- رۇزانە بېرىكى زۇر ئاۋ بخۇرەۋە.
- ۱۲- ھەۋل بەدە لانى كەم رۇزانە ۲ كەس دىلخۇش بىكەيت.
- ۱۳- كاتە بە نىرخەكانت لە زۇر بلىيدا بەسەر مەبە.
- ۱۴- ناخۇشەيەكانى ژيانىت لە ياد بىكە، ھىچ كات ھەلەكانى رابردو بېرى ھاوسەرمەكەت مەھىنەرەۋە، چۈنكە ساتەكانى ئىستات لى تىك دەدات.
- ۱۵- رېگە مەدە بېرۇكە نىگەتەيغەكانت بەسەرتدا زال بېن، وزدو تۈۋانكانت بۇ كارە باشەكان پاشەكەۋت بىكە.
- ۱۶- بزانە كە ژيان قوتابخانەيە، تۇش خۇنەكەرى لە ناۋىدا، گىرغەكانت ھاۋشەۋەى ھاوگىشە بېرگارىيەكانتەن، دىگۇنچىت چارەسەر بىكرىن.

- ۱- رۇزانە بە روۋىەكى خۇشەۋە لانى كەم (۱۰-۲۰) خولەك تەرخان بىكە بۇ پىادە رۇيى؟
- ۲- رۇزانە ماۋەى ۱۰ خولەك بە بىدەنگى دابىنىشە.
- ۳- لانى كەم لە شەۋ رۇزىكدا ۷ كاتزىمىر تەرخان بىكە بۇ نوۋستىن.
- ۴- لە ژىنتدا بە سى شت بىزى: (دىن، عەقىل، دىل).
- ۵- رۇزانە كەمەك لە كاتەكانت لەۋ يارىانەدا بەسەر بەرە كە دەپتە ھۇى دىلخۇشۋونت.
- ۶- زياتر لە سالى رابردو بخۇنەرەۋە.
- ۷- كاتىك تايبەت بىكە بۇ خواردىنى رۇخى: (نۆپۇز، خۇنەندىنى قورۇان، يادى بەروردگار...).
- ۸- ھەندىك لە كاتەكانت لەگەل ئەۋا كەسانە بەسەر بەرە كە تەمەنىيان لە ۶۰ سال زياترە، بەشىكى دىكەى كاتەكانت لەگەل ئەۋا مىندالانەدا بەسەر بەرە كە تەمەنىيان لە ۶۰ سال كەمتەرە.

21 ژماره - شوباتی 2010

قاپەكەدا بېنىيەۋە. بېرىرىدا ئەمجارە بېدەنگ نەبىت، ھەلى دايمو بەدەنگىكى بەرزەۋە گوتى: جارى پېشوو كە ھاتم ئەم تولى مارە نەفرەتتە، ئارامى لەبەر بېرىم بۇ مەن بوو بە مايمى ئەم ھەموو ئېش و نازارو دەرەو نەخۇشە. دېسانەۋە ھەلى قورپنەۋە ھەش نەكەم؟

خانەدان پېكەننى لى پزاۋ دەستى بۇ مېچەكە . كە كەۋاننى پېۋە ھەلۋاسرابوو . دېزىكردو بە كاكى جوتىياري گوت: ديارە تۇ لە قاپەكەدا وپنەدانەۋە ئەم كەۋانە دەبىنى نەك تولى مار، راست دەۋى تولى مارتىك لە نارادا نېيە.

جوتىيارەكە تەماشاي قاپەكە كىردەۋە، خەيالى ئاسوۋە بوو كە ئەۋە پېتى بگوتى تولى مار بوۋنى نېيە، بەلكو وپنەدانەۋە سادىيەو يەس. پاشان بى ئەۋە دەرمانەكە بخواتەۋە، خانەى خانەدانەكە بەجىيشتە رۇزى دواتر چاكىۋوۋە ھېچ نازارى نەما.

كاتىك چەند تېروانىن و بۇجۋونىكى سنووردار، لەبارەى خۇمان و دوروبەرمان پەسەند دەكەين، ئەۋا يەخەيال تولى مارتىك قوت دەمەين و ھەتا لە پېچەۋانەكە دۇنيا نەبىنەۋە، ئەم تولى مارە ھەر بەرستەقەينەى دەمىنەۋە. ئىدى ھزى بىز پان زەينى ناۋەكى. ئەۋ ناۋچەى مېشكى مۇۋە كە ھەلدەست بە پاراستى ئارمەيەكى زۇر لە ئەزموون و ھەلۋىست و روۋادوكان، ھەر لەۋشەۋە بېروۋچۋونى ئەۋ مۇۋە ھەلدەقولى. دەست بە پەسەندەردى بېرۋەكە پان بۇجۋونەكە. چ راست بى يا درۇ. دىكات. تەنانت وەك موگناتىس دەستەداتە كىشەردى ئەۋ بېرۋەكانەى پالېشتى ئەم بۇجۋونە دەكەن.

گرېمان كەسكىك لاي واپە سازكردى پەيۋەندىيەكى پتەۋ لەگەل يەككى دىكەدا، كارىكى ئالۋزە زۇرىش ئاسان نېيە. ئەمە رەگ دادەكوتى. پاشان ئەم بۇجۋونە، بە چەند بېرۋەكەيەك كە پىشتىۋانى لېدەكەن، ھزرو ھۇشى ئەۋ ئاۋدەدات. لەۋانە: ھەرگىز بەۋ كەسە ناگەم كە خۇش دەۋى. پەيداگردى ھاۋكارىكى باش كارىكى ئەستەمە.....ھتە. دواتر لە ھەلۋەكەۋىدە رەنگەداتەۋە بەرپەرچى ئەۋ بۇجۋونانەش دەداتەۋە كە پېچەۋانەى ئەۋە خۇى دەسەلمېن.

بۇ ئەۋە كەۋاننىك نەكەيتە تولى مار، نېسكىك نەكەيتە گېسكىك، بەرلەۋەى بېرىار لەسەر شتېك بدمىتو لە دلو دەرۋوندا بېچەسپىنېت، زۇر بە وردى لىي بىكۋەلەرۋە.

نېسكىك
مەكە بە
گېسكىك!!

نامادەردنى: شاد پېنجۋىنى

دەگىرپەۋە جوتىيارىك لە زەۋى زارى كابىرەكى خانەداندا كارى دەكرد، ھەتا بلىنى ماندوۋنەناس، شەۋو رۇزى بۇ خزمەتى زەۋى زارەكان خستېۋە سەرىەك. خانەدانەكە وىستى لە بەرامبەر ئەۋ ھەموو ماندوۋبون و تېكۋشەنە، كەمىك پاداشتى جوتىيارەكە بداتەۋە. بۇ ئەم مەبەستە بانگېشتى كرد تا لە مالى خۇيدا مېۋاندارىيەكى باشى بۇ بىكات، خواردننىكى چەورو بەتامى پېشكەش بىكات، پاشان جوتىيارەكە بە دەم بانگېشتى كابىر خانەدانەۋە ھات. ئەۋىش پېشۋازىيەكى گەرۋو گورې لېكرد، بەرەۋو زوررى مېۋان بەرپى كىرد. لەبەرئەۋە جوتىيارەكە لە رېۋە ھاتبوو، شەكەت بېۋو، سەرەتا قاپىك ئاۋى خستە خزمەتى. كاتىك جوتىيارەكە دەستى بە خواردنەۋە ئاۋەكە كرد، سەپرى كىرد تولى مارتىك لە ناۋ قاپەكەدايە. بۇ ئەۋە خانەدانى خانەخوئ تەرىق نەبىتەۋە روۋگىر نەبى، ناچار چاۋى نوۋەفاندو ناۋەكەى ھەلقۇراند.

پاش چەند رۇزىك جوتىيارەكە ھەستى بە نازارىكى زۇر كرد لە سكىدا، نازار زۇرى بۇ ھېنا. ناچار بۇ دەرمانى دەردى خۇى، بەرەۋو خانەى خانەدانەكە مى رېتى گرتەبەر. ئەمجارەش بە روۋخۇشەۋە پېشۋازى لېكردو پېكەۋە رۇشتىن بۇ زوررى مېۋان.

خاۋەن مال دەرمانى بۇ نامادەردو لە قاپىكدا داپە دەستى. ھېشتا دەرمانەكەى نەخواردبۋەۋە، دېسان تولى مارتىكى لەناۋ

ھەستىان بى دەگىرپەۋە ناۋچە ھەزارشەنەكان و دورەدەستەكاندا، بە نموۋە ماپا لە باشورى ئىتالىا دەرگەۋەتو گەشەى كرد، ھەرومە ھەراغى شارە پېشەسازى گەرەكانى دىنا مۇلگى بازارگى ياساغۇ شەمكى ھەدەگەرۋە، ھاۋكات گۇرەپانى توندوتىزى جۇراۋجۇر. ھەرومە جېھانگىرى ئابورى رۇشنىرى كە بەدۋى خۇيداۋاۋوۋونەۋى تۇرەكانى زانىارى گەباندنى لېكەۋەۋە، دەرگەۋەنى كۇمپانىا گەرەكانو يەكگرتىن، خېرا ئالوگۇرېۋونى سەرمايەۋە بۇلۋونەۋى وەبەرھىنان لە ناۋ ولاتە دولەمەندەكانەۋە بۇ ولاتانى تر، ھاۋكات سود وەرگرتن لە ھىزى كارو دابىنەردى پېداۋىستىيەكانى بازار بە نرخىكى كەم، ئەنجامەكەى دەست بەسەرگرتى بازار لە لايەكە لە ناۋچۋونى ھەندىك پېشەۋو ئابورى ولاتان بوو، كە پىشتىان بە ھىزى كارو تواناى مۇۋى دەبەست.

ھەندىك شارەزبان پېيان واپە جېھانگىرى ئابورى ولاتە تازىپەگەشتۋەكان بېبەش دىكات لە كىبەرېكى، لە راكېشانى تواناى زانستى ھىزى كارى تازەدا، كە لە تواناۋو شارەزبانى نەۋەى نوپىدا دەرەكەۋەت، ئەنجامەكەى كۇچكىرى ئەۋ تواناۋو دەست رەنگىنانەيە بەرەۋو ولاتانى دولەمەند لە باكور.

لەم مېانەدا راپۇرتى پەيمانگى (بىرۋىگىر)ۋو بىنكى گەشەى جېھانى لە واشىنتۇن دەۋوسىت: لاۋازى بناغەى دولەتو بارودۇخى دولەت راستەۋخۇ پەيۋەندى بە ھەزىۋا داھاتى تاكەۋە ھەپە. لە نېۋەندى ولاتە ەرمەبىيەكاندا، عىراق، يەمەن، قەلەستىن. ئەۋ ولاتانەن كە ھەزىرى بە رېزەيەكى بەرزە لە ناۋپاندا، ئاۋى پاك و بېرىنى دارستانەكان لە زۇرشۋىنى جېھاندا بە شىۋمەك ۱۲۷مىليون ھكتاردارى سەۋز لە دىنداى براۋن. پېشكەۋەنى زانستو تەكنەلۇژيا تىپاندا تۇماردەگىرئە ئەمەش بە ھۇى جىاۋازى زۇرى نېۋان چىنى ھەزرو دولەمەند، كەمبۋونەۋەى چىنى مامناۋەند پېشك ھۇكارەكەى كەمى گەشەۋخراپ پىادەكردى لايەنى ئابورىيە لەم ولاتانەدا، ئەمەش بەرەبەستىكى ترى گەشەى مۇۋىيە. سەرەپى ئەم ھۇكارانە پېسۋونى ژېنگو كەمبۋونەۋەى ھېچ رېزىكى بۇ ژېنگە نەھىشتۋەۋە بەرپادەيەك بوۋە بە ھۇى دەرگەۋەنى چەندىن ديارەۋ ھەرمەشەى تازە لە ژېنگو سەرچاۋە سىۋىتەكانى. پېشېنى دەگىرئە لە ماۋەى پەنجا سالى داھاتودا (۵.۲) پەلە گەرماى زەۋى بەرەدەمىتەۋە ئەمەش واتاى زىادىۋونى بىبابان لەسەرھەسارى زەۋى، لەم سالانەى داۋىدا بە رېزەى ۲۰% غازى دوۋەم ئۇكسىدى كاربۇن لە بەرگە ھەۋادا زىادى كىردوۋە.

ئاۋى پاكىش بەرپەۋە ۲۰% كۆى ئاۋى زەۋى دەخەملىنرىت ئەمەش رېزەيەكى كەمە لە چاۋ دانىشتۋانى زەۋى. ناۋچەى رۇزەۋەلاتى ناۋەرەست جىا لە ھەرچىگەيەكى تر پېۋىستى بە ئاۋى پاك ھەپە، چۈنكە بىشىكى ولاتان بۇدابىنەردى ئاۋى خواردنەۋە پىشت بە دۇپانەنى ئاۋ دەبەست.

بەردەوام ئەو كەسانە خۇشەويستى خەلكن كە تاناو لېھاتوويى زۇريان ھەيە بۇ پەيۈمەندىيەكى باش لەگەل بەرامبەردا.
كارمەندىك كاتىك دەپتە خۇشەويستى خاۋەن كارەكەي كە لە پەلەي پەكەمدا پتوانىت لەگەل كەسانى دىكەدا خۇي بگونجىنىتو شوپنى كارەكەي پركات لە خۇشەويستى ھاۋكارى بۇ كەسانى تر.

ئافرمىتىك كاتىك دمتوانىت لە نىۋان ئەندامانى خىزانى ھاۋسەرەكەيدا شاينى رىزلىنان بىت، كە ئەۋان ھەر بەۋ شىۋەيە كە ھەن قېۋل بكات. بەردەوام لە ھەر ئافرمىتىك پىرسىار بىكرىت باشتىرىن ھاۋسەر چۈن كەسكە؟ دەلىت: "پياۋانى قسە خۇش باشتىرىن ھاۋسەرەكان". يەكلىك لە تايىبەتمەندىيەكانى مەۋفى تەندىروستوسەركەۋتوۋ ئەۋەپە كە پەيۈمەندىيان لەگەل كەسانى دىكەدا پەيۈمەندىيەكى تارادەپەك ھاۋرپىانەپە. كەسى چالاك بەشىكى كەمن لەۋ كەسانەي كە لەگەل ھەموۋان دۇستن، بەلام چەند ھاۋەلىكى خۇشەويستىيان ھەپە. ئەگەر دمتەۋىت لاي خەلكى خۇشەويست بىت، ئەۋ كارە لە دەستى خۇتاندەپەۋ پىۋستان بە كەملىك تىكۇشان ھەپە.

لە سەردەمىكدا كە پە سەردەمى پەيۈمەندىيەكان ناۋى لىتراۋە پەكەمىن ھىماي سەركەۋتن دروستكردىنى پەيۈمەندى پىكەۋە گونجانە، لەگەل دەۋرۋەردا. ئەگەر بەرپەۋبەرن ھىچ كات قەرمان مەكەن بەسەر

قەرمانبەرەكانتانا، بە دەرپىنى وتەكانتان زياتر دىسۇزى بۇ كارەكان دەرپىن، بىرم دىت پەكەمىن بىنەما لە زانستى راۋىژكارىدا قىرپوۋم ئەۋ مەسەلەپە بوو كە ھىچ كات بە نامۇزگارى قەرمان دەرەكەم.

بۇيە لىرەۋە دەلىم ئەم پستانەي خوارمەۋە ۋەك پىشنىار سەپىر بىكەن:

* گۈيگىرىكى باش بىن، رەنگە بلان گۈيگىرتن ھىچ نىيە، بەلن گۈيگىرتن ناسايىپە، بەلام ئەگەر گۈيگىر ھونەرى گۈيگىرتن نەزانىت باش بەكار بېتىت پەيۈمەندى دروستو كارىگەر دروست نابىت، بۇئەۋەي خۇشەويستى خەلك بىت دەپىت ھونەرى گۈيگىرتن قىرىپىت، تافى بىكەنەۋەۋ زۇر بەكارى بېتىن.

* راستگۈبن، بى پىچو پەنا روۋبەرۋو راستگۈيانە وتوۋىژ بىكەن، پەيۈمەندىيەك ئەم بىنەماپەي تىدا نەپىت پىشك دەپچىت.

* ھاۋدەل بىن ئەك ھاۋدەرد، ھىچ كەس نارەھەتىۋ گىرقتى كەسكى تر بەشىۋەي راستى تىناكات، واتە ئىمە ناتوانىن ھاۋدەردى بىكەن، بەلام ھاۋدەلنى پىشنىيەكە كە تىپەرپوۋنى خۇمان دەخەينە شوپنى كەسى بەرامبەرۋ دۇنيا لە دىدى ئەۋاندا دەپىنىن، لە ھاۋدەلدا دادۋەرى قەدەغەپەۋ ئىمە مافمان نىيە لەبارەي كەسانى دىكە دادۋەرى بىكەن مەگەر ئەۋەي دادپەرۋەر يان ماف پەرۋەر بىت، بەراستى ھاۋدەل پە ماناى ۋەرگىرتنى بۇچوۋنى كەسانى دىكە نىيە، بەلگو بەرادەپەك تىگەپىشتە لە دركو

ھەستو سۇزى كەسانى تر.

* ۋشەكانى خۇتان بلېنەۋە، خۇتان بىخەنە شوپنى كەسى بەرامبەرۋ ئەگەر وتەكانتان تال نەپن بە زمان بىلېن.

* نامۇزگارى مەكەن، ھىچ كەسك لە ئىمە ھەزمان لە نامۇزگارى نىيە، بى سود خۇتان ماندوۋ مەكەن، لە جىگاي نامۇزگارى كردن پىشنىار بىكەن.

* سەرزەشت مەكەن ھىچ كەسك بىن عەپب نىيە، ھىچ گۈلىك بى درك نىيە، بەلام جىتر جىگايەك بۇ سەرزەشت نامىنىتەۋە، سەرزەشت كردن تەندىروستى دەروۋنى كەسانى دىكە دەخاتە مەترىسيەۋە، ئەنجامى سەرزەشت كردن ھەستى تاۋانۋ نازارى ۋىژدانە كە زۇر زىانمان بىن دەگەپەنىت.

* كەسايەتتەپەكان چۈنن ھەر بەۋشىۋەپە قىۋلپان بىكەن، ئەگەر دمتانەۋى خۇشەويست بىن باشتەرە كەسك بە ھەموۋ خراپەۋ چاكەكانىيەۋە قىۋل بىكەن، قىۋل كىردىش بىن ھىچ بىندو مەرجىك لەبىر مەكەن.

* رىزى كەسانى تر بىگرن، تا كاتىك رىزى كەسانى دىكە نەگرن رىزتان لى ناگىرقت، زۇر جار خەلك ۋەلامى خەلات كردن بە خەلات كردن دەدەنەۋە، ۋەلامى شەق بە تىپەلەدان! بە لەبەرچاۋ نەگىرتنى ئەم خالە كە زۇرپەي خەلك ھەر ۋەك ئىمە بىرناكەنەۋە، زۇر بىنچىنەپىانە ھەستى رىزگىرتىيان لانىيە، بەشىۋەي خۇيان سەپىرى دۇنيا دەكەن.

دار جىيە، قرانى گوندو شار جىيە، دوردو دادو
ھاوار جىيە، زىيانى ژانى بىن چار جىيە.

تۆ جەستەي لە خاچ دراو و چوار پەلو
پارچەكراو و خاوەنى سەدان جى ژووانى
چۆلو بىن كەسو سووتاوى. مەگەر تەنھا تۆ
بزانى مەرگى مەينەتى مىللەتى. چۆنە بىركى
دېڭو دالى ناخو نازارو حەسەرتى كەوا ھەومى
لئى ئەھەومى. كوردستانم لانەى شىرانو ولاتى
دلىرانو بويرانم، دايكى كوراني شەھىدى
جىل بەخوينم، كىزى ماتو مل بە كوینم.
تۆوى ھەر گولالەى نوالەو لا پالىكت ھەترە
خوينى لاويكى بىن سەرو شوینی. تىكۆشەرى
تۆلەسىنى، دوژمنى دل رەق بەزىنە.

تۆ خەمخانەو ماتەمىنگای دايكانى ماتو
رەشپوشى، ھەردەم كۆرپەى خەم لە كۆشى، لە
باوەشى دايكانەى بە سۆزى تۆدا لە ناو لانكەى
راژەندەو بە گەردەلولو تۆزى تۆدا. لە ناو
خەزانى پايزو سەوزايى نەورۆزى تۆدا، تەنھا
پۆلەى بىنازو بەگاز خنكاو، بە دلى پەر لە نيازو
راز خنكاو و ناوارەو تەرەو تالان و دەرگراو لە
مالى خۆدەرنراو و خاوەنى چەندەھا حەزوو
ئاواتى ژىر گل خراو و بىن ناو ھەيە.

كوردستانم سەتەمكاران دلى تۆيان كرده
گۆرستانى تاروو نارامگای پۆلەكانى خۆت.
لەناو دلتا ھەتەس ماوہ دووگەلى جەخارو
بۆسۆت تۆ بەدەريزايى مېژوو گۆرەپانى
تىكپژان و بەرووى پەكا ھەلپژانى دەسەلاتى
زل ھىزان بووى. گول و باخى داخ كراو و
توشىوو بە گەلەپژانى بېرەزان بووى.

ھەزاران چار سىمى ئەسپان دلى سىمى.
كوردستانم دوژمنانت كۆنو ئىستە لە
كەمىندان لە پىلانى رەقو ھىندان، بۆ ئەوہى
مالى دلى تۆ ھەردەم ھەر بېتتە زىندان.

بەلام تۆ خەفەت مەچىزە، وەك من فرمىسك
مەپژە. رۆژىك دەبى ئەم خاكەى تۆ ئەم دەفەرە
بەھەرەو پىستو پاكەى تۆ، خۆزى ئازادى لى
ھەلبىن و لى ئاوابى، مالەكەى دلت ئاوابى، دەواى
بىرین و ناسۆرت، داواى رەواى جۆراو جۆرت، وەك
بۆ گەلانى تر چۆنە، بۆ تۆش وابى.

دوژمنەكەت نۆكەرو ئەلقە لە گویت كەم.
داستانى تۆ چۆن ئەنووسترى، چۆن
نەگوتىرى كاتى تىپىدا دل ئەكوتىرى. زمان
چۆنى دەرئەپرى كە ئەو جەرگى دل ئەپرى.
ھەزاران چار رۆحى لەدار دراوى تۆ،
كەژو كىوى سووتاوى تۆ، دىھاتى خاپوركراو و
دانىشتووى لى دەرئەراو و شارى ساراو خنكاوى
تۆ. بوونە چىرۆكى پېشۆكى بەخوين و خەم
نوسراوى تۆ.

تۆ لە ھەموو ولاتىكى ئەم سەرزەمىنە بەرىنە
باشترو چاكتر ئەزانى نازار جىيە! پەستو ھەنارەو

ئەى ولاتە سەر بەتەم و پرماتەم و گىراوەكەم،
ھەرىمى دووگەلو مژو جىگەى تەماعى خوين
مژو بە دەستى دژى بكوژو داگىركەرت كەرتو
پارچەكراوەكەم، دايكە دل ھەلقراوەكەى
ھەردەم ئەسرىن لە چاوەكەم. ئەى سەدان چار
دل گۆشراو و كۆر كۆژراو ژاكاوەكەم.

ئەى ولاتە بىن خاوەن و بىن پەرژىن و بىن ئالاکەم،
سىنە لەم لەت و والاکەم، ئەى نىشتەمانى دىرىن و
ھەردەم لە دلاشەرىن و ناز نەدىو نازەنىن،
باسى جىت كەم، باسى گویت كەم، باسى كام
نازارو سویت كەم، باسى دوژمن يا دۆستى بۆ

والەبەك بە زەمان

لەيدانە بەھىزەكان شوشە دەشكىنيت، بەلام
ئاسن پتەوتر دەكات!

بەختەمورى شتىكى مەنەمىيە (واتايىيە) بە چاۋ ئابىنرېتو بە پارەو پۇلو ئالتون ئاگرېرېت، لە ناخو قۇلايى مۇقەمە سەرچاۋە دىگىرېت، مۇقۇ زېرو ھەستىار نىرخى دىمزانېت، ئەمە بە ھىچ شىۋەمەك لە دىمەمە مۇقۇ نىيە پەيۋەندى بەكەسەمە نىيە، يەككىكە لە بەھرى خۇدايى ھەركەستىك بىيەۋىت دىمزانېت پەدەستى بىنېت.

لېرىدا چەند باسو بابەتلىكى نەينى بەختەمورى دەخەپنە روو، بەراستى نەينى كامەرانىو بەختەمورى ئەۋەپە كە وا لە مۇقۇ بىكات چىز لە ژيان بېيى، با دوۋجارى ناخۇشى ئاستەنگىش بېت بەرامبەرى دەۋستىت. ئەۋە ئەۋ نەينىيە كە زانا (ئىيىن قەيىم) ئاشىراى كىرەۋە دەلېت: (لە دىدا شېرەمىو ئالۇزىيەك ھەپە ھىچ شىتلىك ئاتوانىت كۆى بىكاتەۋە تەنھا روو كىرنە لاى خۇاى گەۋرە نەبېت، لە دىدا ئامۇيەك ھەپە ھىچ كەسو شىتلىك نىيە لاى بىبات تەنھا روو كىرنە لاى خۇاى گەۋرە نەبېت. ھەروەھا بە ئاشىنايىو پەيۋەندى كىرنەۋە بە خۇاى گەۋرە چارەسەر دەبېت، ھەر لە ناۋ دىلدا... ھەپە، پەژارەپەك ھەپە ھىچ شىتلىك ئاتوانى لاپىدا مەگەر شادى كامەرانىو بەختەمورى بە ناسىنى خۇدا نەبېت، ئەۋ شەۋزانو دىلە راۋكىيە تەنھا بە خۇدانە دەست خۇدا ناخۇشى لەناۋ دەچىن ئارامى جىيى دىگىرېتەۋە.

ئەگەر ھەمەۋ دۇنياۋ چىشى لەناۋىداپە بىدېت بەۋ كەسانەى كە خاۋنى ئەۋ دىلە دوۋرە بېت لە خۇداى گەۋرە ھەمەۋ دەرمەنەكانى دۇنياۋ بىدېت بۇ ئەۋەى خۇى پى چارەسەر بىكات تېر ناپېت، ئەۋ ھەزارىيەنى دەرناھىنېت ھەتا ھەتايە مادام لە نىۋان ئەۋ خۇاى گەۋرە... ئەۋە ئەۋ پەيۋەندىيە خۇدايەپە كە لە نىۋان بەندەۋ پەروەردىگارداپە كە بەستەنەۋە گىرېدانى زەۋى بە ئاسمانەۋە كە وا لە مۇقۇ دىمكات ھەر دەم بە بەختەمورى كامەرانى بۇى دىلنېا بېتو ئۆقرە بىگىر.

ئەۋە ئەۋ نەينىيەپە كەۋاى لە زاناي بەناۋيانگى ئىسلام كىرە (ئەھمەدى كۆرى جەننەل) كە بە دىزىيى سەدەھا سال باسى لىۋە دەكەن، كە لە كاتى خۇيدا زۆر بەختەمورى كامەران بوۋە، دىلنېابوۋ لەۋەى كە لە لاى خۇداى گەۋرە ھىشتا زۆر زىاترو گەۋرەترو فراۋانترە لە كاتىكدا پۇشاكو جىلو بەرگى كۆنۈ شىرې دەپۇشى، تەنھا ھەمەۋ مۇلكو سامانى سى زوۋورى گلى ھەبۋە تىايدا گوزمراۋە خۇى مالو مىندالى خۇراكى رۇزانەى تەنھا زەپىتو لىۋارەكانى نان بوۋە، پىلاۋەكانى پىيى زىاتر لە چەند سالى خايداندوۋە ھەر دېۋادوۋ دۇرپۇيەتەۋە.

ئەگەر بە پىۋانەى ئەمىرۇ بېت ئەم پىۋاۋە

دەبىت رەنچەپۇۋ خەفەتبار بېت، بەلام خەلگى نازانن بەختەمورى كامەرانى لە ناۋەۋەى مۇقۇ ھەلدەقۇلى، ھىچ كەس ھەست بەۋ خۇشپىيە ناكات تەنھا خاۋنەكەى نەبېت.

چۈنكە بەراستى لە ناۋ قۇلايى ناخىدا پەيۋەندى بەخۇداى گەۋرە ھەپە، ئەۋىش بىرېتپە ئەۋ رۇخەى كە ژيان بەجەۋجۇل دەخات، ئەۋ روۋناكىيە كە دەبېتە مەشخەل بۇ مۇقۇ، رېگەۋ شەۋمىزىنگى تارىكى پى روۋناك دەبېتەۋە، ئەمەش خۇى بۇ خۇى ئەۋ نەينىيەپە كە مۇقۇ ھان دەمات بۇ دروستكىنى سەرگەۋت...

بېغەمبەر(د.خ) دەفەر مۇيىت: (ئەگەر خۇداى گەۋرە بەندەپەكى خۇشپىست بانگى (جىبرىل) دەمات، كە خۇداى گەۋرە فلاڭ كەسى خۇش دەۋىت تۇش خۇش بىۋىت، ئەۋىش ئەۋ كەسەى خۇش دەۋىت، پاشان جىبرىل بانگ دەمات لە ئاسماندا كەخۇداى گەۋرە فلاڭ كەسى خۇش دەۋىت، ئىۋىش خۇشتان بىۋىت، ئەۋانىش خۇشەۋىستىيان بۇ دروست دەبېت، لە پاشانىشدا فرىشتەى ئاسمانەكان ئەۋ دىنگۆپە بەسەر خەلگى زەۋىدا بەشىۋازىكى مەنەمەى پەخش دەكەنۈ ئەۋ كەسە پەسەند دەبېتو خۇشەۋىست دەبېت لاى خەلگى).

لېرىداۋ لەم باسە گىرنە كە سەرچەم مۇقۇ خۇاستو ئاتايەمى جەزەدەكەم بۇ رېگە رۇشنى زىاتر چەند خالىك بىخەمە روو كە لەۋانە:

۱- كىلىلى بەختەمورى:

كىلىلى بەختەمورى لە دۇنياۋ دوا رۇژدا لەخۋا ترسانە، دەبېت ئېمە لەھەر كۆى بىن خۇداى گەۋرە بە چاۋدېرى خۇمان بىزانىن. ھەروەك خۇداى گەۋرە دەفەر مۇيىت:

(ولقد وصينا الذين أوتوا الكتاب من قبلكم وإياكم أن اتقوا الله) (النساء: ۱۳۱).

ۋاتە: (بەراستى ئېمە ۋەسىيەتەم كىرەۋە بەۋ كەسانەى كە پىش ئىۋە پەرتوۋىك پەيامبەرمان بۇ ناردوۋن، كە لە خۇدا ترسىيان ھەبېت، بە ھەمان شىۋە ھەمان داۋاكارى لە ئىۋىش دىگىرېت لە خۇدا بىترسەۋ ئەۋ كەسانەش دۇاى ئىۋە دېن تا دۇارۇز ھەر لە خۇدا بىترس).

لەم ناپەتەدا تى دەگىن كەلەۋ رۇژەى ژيان دروست بوۋە تا ئەۋ رۇژەى كە ژيان نامىنېت لەسەر ئەم زەۋىيە، ھىچ شىتلىك گونجاۋو كۆكرادوۋ گەۋرەترو بە پاداشت ترو بەرلەزىترو لە پىشىترو سەرگەۋتوۋتر نىيە، بۇ سەر فرازىۋ بەختەمورى مۇقۇ ۋەك ئەم پى سەپاردەپە كە لە خۇدا ترسىيە، ئەگەر لەم رەۋشە بەرزىترو بەنرختر ھەبۋاپە خۇدا ئامۇزگارى بەندەكانى خۇى كەسە تايەتپەكانى خۇى دىگىر، كاتىك كە خۇدا ئەم تەنھا خۇۋە ئامۇزگارى داۋا دەمات لە ھەمەۋ كەسانى پىشىترو كەسانى دۇاترىش تەنھا ئەمەى دىپارىگىر، بۇمان دەردەكەۋىت ئەمە

تەنھا مەبەستىكە كە ھىچ لادانلىك رەۋا نىيە لىي، كەسىش نىيە پىۋىستى پىي نەبېت، بۇيە خۇداى گەۋرە ھەمەۋ ئامۇزگارىيەكانى لېرىدا كۆكرەنەۋە، ھەمەۋ داتاۋ رىنمەۋى مەبەستەكانى تىادا جىگە بۇتەۋە، ھەمەۋ رېگەۋ فېر كىرەنۋ پۇختەكردىكى چاكەى كۆكرەۋەتەۋە.

۲- پەيۋەندى نەينىيەكان بە باسى بەختەمورىيەۋە:

نەينىيەكان پەيۋەندىيەكى بەھىزىيان بە باسى بەختەمورىيەۋە ھەپە. نەينى ئەۋەپە كە ھىچ كەسلىك نەينىيەكانى خۇى باس نەكات لاى ھەمەۋ كەس بەتايىت ئەۋ كەسانەى كە ھەست دەمات خۇشيان ناۋىت، يا لە پىناۋ بەرۋەندى ئەۋ بىرپار نادەن، زۆرچار دركاندى نەينى دەبېتە ھۇى پەشىمان بوۋەنەۋە خەمۋ پەژارەۋ پەروشى بەدۋايدا دېت، ھەروەك پىشەۋا ەلى رەزاي خۇاى لىبېت دەلېت: (تا ئەۋ كاتەى قسەت نەدركاندوۋە دىلى تۇيە! بەلام قسەت دركاند ئەۋ كات تۇ دەبېتە دىلى قسەكت).

خۇنەرى خۇشەۋىست بىرت نەچىت ئامانجى ئېمە دوۋرەستەۋەتە لە خەمۋ پەژارە.

ھەر لەم باسەدا بە گىرنى دەزانم بەدۋاى دۇزىنەۋەى ۋىبۋەكاندا بگەپىن، كە تەنھا ۋىبۋە تىنۋى دۇزىنەۋەپە، تەنھا ئاناسوۋدەپى تىنۋى ئاسوۋدەپە، پى دەچىت تۇ كەسلىكى ساغۋ تەندروست بېت، كەسلىك

۷۰

سالى تەمەن

و/ رۇشنا ھاشىم محمد
ھەولير

ئەگەر خۇدا ۷۰ سالى تەمەن پېتەخسى، چۆن بەسەرى دەپەيت؟

۲۴ سال خەوتن.

۱۴ سال كار كردن.

۸ سال يارى كردن.

۶ سال نان خواردن.

۵ سال له هاتووچۇ.

۴ سال قسە كردن.

۳ سال بۇ فېربوونى زانست.

۲ سال له خويندەنەوى پەرتووكو رۇژنامە.

۲ سال له تەماشاكردنى تەلەفزيۇن.

بەلام نوپۇز كردن رۇژى ۵ جار، تەنها ۸ مانگى پېويستە له ھەموو ژياندا.

نايا بەلاتەو زۆرە تەنها ۸ مانگ له ژيانى خۆت بېەخسى بە دروستكەرى خۆت له

كۆى (۸۴۰) مانگ ئەگەر تەمەن ۷۰ سال بوو؟!

IF ALLAH, GOD, GRANTS YOU TO LIVE 70 YEARS
would spend :

24 Years sleeping

14 Years working

8 Years in Playing

6 Years at the dinner table

5 Years in transportation

4 Years in conversation

3 Years in education!

3 Years reading

3 Years watching television

- If you pray 5 Times a day, you would be giving About 8 months of your life only. Can't we give 8 months out of 70 years (840 Months) to our creator!

- Thats all you need to do is to give 8 months of our lives! To Pray and Thank ALLAH (the creator)! And ask him for Forgiveness and Mercy.

بەختەوەرگى!

ئا. بىرگىز احمد / رايى

بىزانىت بۇ كۆى دەجىت، دەتوانى جاوەرۋانى
چى بىكەيت، دەرئەنجامىش بە كۆى دەگەيت،
بەلام ئەمە ھەر خۇى بە ئەنجام ناگات،
بەلگۈ تېروانىنى وردو شارمزا بوونى دەوئ
دەبىت دوورە پەرىزىت لە نەشارمزاى.

ئەلبىرت ئەنشتاين، زانايەك بوو ھەموو
تەمەنى لەناو شتە ونبوۋەگان بەسەرىدوۋە، لە
كاتىكدا ئەگەر سەبارت بە ژيانى خۇى
بېرسىن دلتىيان لەۋى كە زۆر بەختەوەر بوو،
بېگومان بەختەوەر لە شتە ديارو ماددىەگاندا
نىيە، ئىمە ناتوانىن لە جىھانى ماددى بەرجەستەى
بىكەين، بەلگۈ بە ھەول دانو بىرگەندەو كەپانە
بەدۋى ونبوۋەگاندا، بەلام ئىمە وا دەزانىن ژيان
ھەر ھىندەيە بە خاترجەمى كارىكەين و ئەنجامى
كارمگانمان چىيەو بە كۆى دەگەين؟ دۆزىنەۋى
نەئىيە ونبوۋەگان دەخەينە ئەستۋى كەسانى
تايپەتەو لە كاتىكدا پېويستىيەكى گىرنگى بۇ
ھەر تاكىك لە ئىمە، ھەروەھا ھەريەكى لە
ئىمە تايپەتەين و ئەو تېروانىنى ھەلەى خۇمانە
مروۋشەگان دەخەينە پۇلەين كىرەو، ھەندىكىان
دەگەينە گشتى ھەندىك دەبنە تايپەتى.

با ھەريەكى لە ئىمە لە خۇى بېرسى
كە نايا ئەو كەسانەى ئىمە خىستمانە
چوارچىۋەيەكى تايپەتەيەو ھىچ شتىكى لە
ئىمە زياترە؟ ۋەلامەكەى زۆر سانائو سادىيە،
جىاوازييە تايپەتەندىيەكە تەنها ھەول
كۆشى زياترەو ھىچى تر.

ھەردوو دەستو ھەردوو قاچى نەبوو!
(نىك فۇجسىس) ئىستاتىستىكىلىق
بىستو سى سالىھ قۇناغەكانى خويىندى
تا قۇناغى خويىندى زانكۇ بەسەرگەوتتوى
تەواو كىردووو دەرچووى بەشى كارگىرى
ژمىرىارى نامارە.

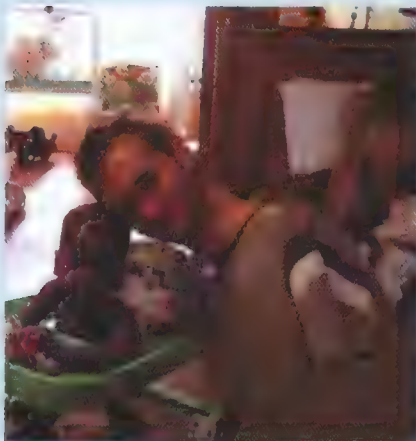
(نىك فۇجسىس) دەلىت:

كاتىك لەدايك بووم بەو جۆرى كە
خاومى دەستو قاچ نەبووم، سەرجم
پزىشكەكان لەم ھالەتە سەرسام بوون ھىچ
جۆرە ئىكادانەو ھەيەكەيان نەبوو بۇ شىۋە
لەدايك بوونى من! سەرمتا دووچارى چەندىن
رووبەرۋوبوونەو دژوارو ناخۇش بوومەو،
چونكە وادەزانم من يەكەمىن كەسم بەو
جۆرە لە داىك بووبىتەم، داىك باوكىشم
چاومپروانى ئەومەيان نەدەكرد مىندالىكان بەو
جۆرە بىتەم، چونكە پىشتىر خوشكو براپەكم
وەكو دوو مىندالى ئاساىى لە داىك بوون،
تەنانەت پزىشكەكانىش لەبەرامبەر ئەم
بارودۇخە مىندا بى ۋەلام مانەو!!
ناوبراۋ دەلىت:

ۋ. عوسمان سەنگاۋى

كاتىك بىر لەو دەكەيتەو كە ژيان
سەختە، جارىكى تىرىش بىر بىكەرەو!
نەم رووداۋە گىرگە پىشكەشە بەو كەسە كە:
* دەمەۋىت ۋاز لەجگەرە كىشانو مادە
ھۆشبەرەكان بېنىت، بەلام دەلىت ناتوانم.
* دەمەۋىت لە فېل ۋ گىزىكارى دوور
بىكەۋىتەو، بەلام دەلىت ناتوانم.
* دەمەۋىت ۋاز لەگوناھو تاوانو سەرىچى
بېنىت، بەلام دەلىت ناتوانم.
* دەمەۋىت لەكارو خويىندى سەرىكەۋىت،
بەلام دەلىت ناتوانم.
* دەمەۋىتو دەمەۋىتو دەمەۋىت... بەلام
دەلىت ناتوانم ناتوانم..
نەمە چىرۆكى ئەو ھاۋلاتىيە كە لە
داىكبوو كەسكى ناناىى بوو، بەۋە كە

جۋانى
ژيان
لەناخى
خۇمانەو
دەست پىدەكات
با
پۇ ژيان
پىكەنىن

بۆتەوۋى برپار بگاتە دەستى ھەموو كوردىك

خوئەنەرانى نازىز، دۆستانى
ھەمىشەيى برپار، دەرزانىن ئىۋەي
بەرپىز چەندە پەرۋشى گۇشارە
خۇشەويستەكەتانى، ھەرۋەكو چۆن
خۇتان سودمەند بوون لە كانىاۋى
پىزانستو ماريىفەتى برپار بە
ئاۋاتەۋەين ھەموو كوردىكى پى
بەھرەمەند بىت، بۇ ئەم مەبەستەش
ئىۋەي بەرپىز بانگىشە دەكەين كە ھەموو
پىگەۋە ھەۋلى گەياندىنى پەيامى
برپار بەدەين، بىگومان بۇ بەدەياتنى
خەۋە جوانەكانو ئاۋاتە بەرزەكانە
ھەۋلەدانو تىكۆشانو ماندوۋبوونى
دەۋىت، ئەو كارەش دەبىت ئىۋەي
دلىۋز پىي ھەلسن.

جانەگەر دەتەۋىت برپار بگاتە
ھەموو بەشىكى ئەم ۋلاتەۋ لە ھەموو
دامو دەرگاۋ قوتابخانەۋ زانكۆكاندا
رابەرى نەۋەي نۆۋى پەيامبەرى
پىشكەۋتو گەشەپپەدانو داھىنان بىت،
با مانگانە چەند ژمارەيەك لە برپار
بگەين بە دىارى.

ئىمەش لەگەل ھەموو (۵) ژمارەدا
ژمارەيەك دەكەينە دىارى، كەۋاتە ئەو
خوئەنەرى (۵) ژمارە لە برپار دەكرىت
بۇ دىارى، ئىمەش ژمارەيەكى دەكەينە
دىارى.

بىگومان سەرف كردنى ھەر بىرە
پارەيەك لە پىناۋ گەشەپپەدانو
ۋەبەرھىنانى تواناكاندا قازانجى بۇ
گەل ۋلاتو نەتەۋە دەگەرپتەۋە. ھەر
سەرگەتوۋىن.

بروانىن؟ كە برپارمان بەۋە ھەيە كە خاۋەنى
پەرۋەردگارپىكى زۆر زاناۋ داناۋ بە تواناين،
پەيامبەرىش درودى خۋاى لەسەر ھەرمانمان
پى دەكات كە (استعن بالله ولا تعجز) پشت
بەخۋا بىستىن ۋلاۋاز نەبىن.

چەندىن ئايەتو ھەرۋەدەش ھەيە كە
ھانمان دەكات لە پەرامبەر ئەستەنگەكانى
زىاندا نەروخىينو بۇ زىان پىبىكەينو
ھەمىشە لە ھەۋلدا بىن لەۋانەش:

(بىن ئەلە لا يەۋى ف تەۋە خنى يەۋى ف تەۋە)

(ئىيلزىكە ايگە احسن عملا).

(بەس مەن ئەمە كىز مى ئاسى عىجەۋالغۇ)

(وقل عمرا قىزى ئەمەلىكە بىر سەلەۋالغۇ)

(ۋىلىس لالەستان الا ف سەمى)

ھەستەۋ بە ۋرە بەرزىيەۋە كارپىكى باش
ئەنجام بەد، ئەگەر ئەو كارەش بچوكو
كەمىش بىت. چۈنكە خاۋەن ھىزو تواناۋ
كاتىت، ئىتر چاۋەروانى جى دەكەيت لە
دواخستنى كارى باش!

ئەم حالەتى من ھىچ پەيۋەست نىيە
بە بەختو ھەل ۋ خراپەكارى ئەۋ شتانەي
كە لە ناۋ كەسانىكدا بەربلاۋە، چۈنكە من
گەشەتمە ئەۋ برپاۋىيە كە پەرۋەرگار پىگە
نادات بە ھىچ شىك بە سەرماندا بىت تەنھا
ئەۋ شتانە نەبىت كە چاكو باش بۇ ئىمە.
من بەۋ جۆرەي كە دەبىرپىم تۋانىۋە
ۋاتايەكى تر بە زىان بىبەخشم، ئەۋەش
نەك تەنھا بۇ خۆم، بەلكو بۇ كەسانى
ترىش، لە ئىستادا ۋەكو ۋانەبىزىك دەجمە
ناۋ قوتابيانەۋەۋ ھەز بە تىكەلاۋى
خەلكى دەكەۋ ھانىيان دەدەم بۇ ھەۋلەدانو
ۋەلانى تەمەلى ۋ رەشپىنى، ھاۋكات ۋەكو
ۋتەبىزى كەرتى كۆمپانىكانىم، ھەرۋەھا
چەند كىتپىكىش بە چاپ گەياندوۋە كە
پەرۋەشتىن كىتپ بوون، راپۇرتىكىش
نامادەيە كە ھەرلە ئەمسالدا تەۋاۋ دەبىتو
يەككە لە خەۋنەكانم.

(نىك فۇجسىس) لەبارەي تىپروانىنى
خەلكىيەۋە دەلەت:

كەسانىك پىم دەلەن: بى قاج، بى بال،
بى گەرت! چەند دەستەۋازەيەكى تر، من لەۋ
برپاۋەدام ھەرگەسنىك بىۋەت كارپىك بگات
ئەگەر ۋىستى خۋاى لەسەر بىت ئەۋ كەسە
ئەۋ كارە ئەنجام دەكات، ئىتر گرنگ نىيە ئەۋ
كەسە چۆنە، ئىمەش ۋەكو مەۋف بەردەۋام
خۇمان كۆتو بەند لەسەر خۇمان دادمەنپىن
بەبى ھىچ ھۆكارپىك! ئەۋەش دەبىتە مايەي
ئەۋەي كە ھەۋل نەدەين ۋ كارەكان بۇ كەسانى
تر بەجى بەيلىن.

ئەۋە چىرۋكى كەسنىكە كە دەگۈنجىت
كەسنىك (مىشرك) بىت بەخۋاى گەۋرە، ئەي
ئىمەي خاۋەن پەيام دەبىت چۆن لە زىان

ھەولداڭ ھەموو پرسىيارە ئەستەمەگان شىكار دەگات!

نا / يىگەرد ھەورامى

شېۋەى بىرگىرنەۋەگانمان ئەنجامى
بەرنامەپىژىيەگە دەيىنىۋ دوچارى ئەو
رووداۋانە دەيىن گە كىردىۋومانە تەۋەرى
بىرگىرنەۋەگانمان...

گومانى تىدا نىيە گە ھەركاتىك
سەردەخەينە سەر سەرىن چەندىن خەيال
و بىرگىرنەۋە بە مېشكەندا دېت، مەرج
نىيە ئەو بىرگىرنەۋە باشو ئەرىنى بن،
ھەرىۋە كاتى پېش خەۋتن بۇ بىرگىرنەۋەى
نەرىنى بەكارناھىتىن...

كەۋاتە پىۋىستە ھەستىن بە دانانى
بەرنامەى باشو دارشتىنى بىرى باش لە
مېشكەندا بەۋەى گە ئىمەى مروڧ خۋاى
گەۋرە گەۋرەترىن نىعمەتى پى بەخشيۋىن
كە لە پىۋەۋە دەرک بە شتەگان دەكەينو
دەتۋانىن بە دۋاى ھۆكارو چارەسەرەگاندا
بېۋىن دەستەۋسان ئەبىن لە بەرامبەر
شەپۋەلەگانى بىرگىرنەۋە چەۋتەگانمانو
بەرگىرى بگەينو بە ۋىستو ھىمەمەتى
بەرزەۋە ئەو قەناعەتەنە بشكىنىن بەرەو
لوتكە ھەنگاۋ بىتىن...

مروڧى پىشت بەستتو بەخۋاى گەۋرەو
گرتەمبەرى ھۆكارەگان دەتۋانىت بە ئاسانى
دەستبەردارى بىرگىرنەۋەى ھەلە بېيتو
بەردەۋام بىرگىرنەۋە ئەرتىنپەگانمان
بەخەينەگى، ئەو كات بە ئاسانى دەتۋانىن ۋەلامى
ھەموو پرسىيارە ئەستەمەگان بەدەنەۋە!

ئەو دوو پرسىيارەش گە نوۋسىيۈم لەسەر
بۇردەگە ئەۋە نمۈۋنەى ئەو پرسىيارانە
بوون گە تا ئىستاش زانست دەستەۋسانە لە
شىكارگىرنىان!!

ۋاتە تەنەنەت زانگانىش ئەيانتۋانىۋە
شىكارى بگەن!!

ئەۋەش قەناعەتلىكى نەرىنىيە ۋاى لە
زانگانىش كىردۋە تەنەنەت بىر لە ھەۋل دان
بۇ شىكارى ئەو پرسىيارانە نەكەنەۋە...

ئەگەر ئەو خۋىندىكارە بەخەبەرۋاىيە
لە كاتى باس كىردى ئەو نمۈۋانە گۈنى لە
ۋتەى مامۇستاكە بوۋاىيە، بىگومان ئەۋىش
بىرى لە شىكارىيان نەدەكەدەۋە...

ھەتا ئىستەش ۋەلامى ئەو پرسىيارانە
بە ھەر چۋار پەردەكەۋە لەو زانكۋىيە نەۋىش
دەكرىتو ماۋە.

لەم بەسەر ھاتەۋە ئەۋەمان بۇ روون دەبىتەۋە
كە لە ژيانى رۇۋانەى ھەموو پەكىمەندا چەند
بىرگىرنەۋەىكى نەرىنى گە بە مېشكەندا دېن
دەيانكەينە (مەشخەل بۇ شىكت)...

زۇرچار ۋشەى ناتۋانم، مەحالە، گرانە،...
ھتە، دەبىستىن، ئەۋانەش ھىچ نىن بىجگە
لە بىرگىرنەۋەى نەرىنى چەۋت گە ھىچ
راستىيەك نىيە لىيانەۋە.

زۇرچار ھەر بەو بىرگىرنەۋەانە
بەرنامەپىژى لە ھىزو مېشكەندا
دەچەسپىنىنۋ لە داھاتۋوشدا بە ھەمان

لە پەكىك لە زانكۋانى كۋلۇمبىيا
خۋىندىكارىك پاش ئەۋەى نامادى ۋانەى بىرگارى
بوو، زۇرماندوۋبوو، ھەرىۋە لە كۋتايى ھۆلەكەدا
دانىشتو بە ھىمىنىيەكەۋە خەۋ بىرپىيەۋە!

پاش تەۋاۋ بوۋنى ۋانەكە بە دەنگى
قۇتابىيەگان ۋەخەبەر ھات، سەپىرى
بۇردەكەى كىرد بىنى مامۇستا دوو پرسىيارى
لەسەر نوۋسىيۈە، بەخىرايى ھەردوۋ
پرسىيارەكەى نوۋسىيەۋە لە ھۆلەكە چۋوۋە
دەردەۋە، گەراپەۋە بۇ مالەۋە دەستى كىرد
بە بىرگىرنەۋە لە شىكارى پرسىيارەگان،
بەلام پرسىيارەگان زۇر ئەستەم بوون، ھەر
لەبەرئەۋە چۋوۋە كىتېبخانەى زانكۋەكەۋە كىتېبى
پىۋىستو تايىبەت بە ۋانەكەى ۋەرگىرت...

پاش چۋار رۇۋ ھەۋلۋ ماندوۋبوون تۋانى
پرسىيارى پەكەمىيان شىكار بىكات، لە دلى
خۇيدا زۇر تۋورە بوو لە مامۇستاكە بە ھۆى
پىدانى پرسىيارى گرانى لەو چۆرەۋە!!

بۇ ۋانەى داھاتۋوى بىرگارى خۋىندىكارەكە
سەرى سورما لەۋەى كە بۇ مامۇستاكە داۋاى
ۋەلامى پرسىيارەگان ناكات!!

چۋو بۇلاى پىۋى ۋت: مامۇستا تەنەا بۇ
شىكارى پرسىيارى پەكەم چۋار رۇۋى خايدىدو
لە چۋار پەرمىشا شىكارم كىردۋە...

مامۇستاكە سەرى سورما لە خۋىندىكارەكەۋە
پىۋى ۋت: بەلام مەن ھىچ ئەركىكم بە ئىۋە
نەداۋە!!

نا: مەھمەد مىرگەيى

چاوپىكەوتتىك لەگەل بەرپىز: (ھەردەوان نەقشەندى)
راگەياندىنكارو قوتابى ماستەر لە كۈلىژى كارگىرى و ئابورى زانگۆ سەلاھەددىن.

مەلۇمەتەك كە واپەستەبوو پىۋە، ھىچ زانىيارىيەكى تىرى لەلا نىيە و ئاستى وشىيارى و مەعرىفى لەو پەرى لاوازىدايە، بۆيە لەو باومردام ئەگەر پىتو ئاراستە تىفكرىنى قوتابيان بەم شىۋەيە بەردەوام پىت بەرامبەر بە خويندەنە، ئەو بەدلىياپىيە ۋە دەلىم لە ئاينىدەدا ھەلگىرى پرونامەي بە (كالورىۋس) ئىك جىياۋازى ئابىت لەگەل نەخويندەوارىك لە رووى مەعرىفىيە ۋە.

بىرپار: پەخنە و پىشنىارتان بۇ ئاينىدەي بىرپار جىيە؟

ۋەكو پەخنە ھىچ پەخنەيەگەم نىيە لەسەر نەم گۇفارە بەپىزە، بەلام پىشنىارى من بۇ گۇفارەكەتان ئەۋەيە لە ئىستە داھاتوۋىدا لە شىۋازى كارگىرىن لە چوارچىۋەي راگەياندىن تايىبەتمەند لا نەدەن بەردەوام بن لەسەر ئەو شىۋازى كارگىرىن، چۈنكە ۋەك پىشترىش نامازەم پىدا يەك لە گىرتە سەردەككەيەكانى مىدىي كوردى پەراۋىزخستى كارگىرىن لەسەر بىنەماي راگەياندىن تايىبەتمەند، ھەر ئەۋەش واىكردوۋە ئاستى مىدىي كوردى بەردەوام بەردە دابەزىن و دوۋرەكەوتنە ۋە لە زامانى راگەياندىن بىرۋات، لە برى ئەۋە دىۋەيە كار بۇ ئەۋە بىكرىت ئاستى مەعرىفى خوينەر زياتر بىكرىتو لە زامانى راگەياندىن نىزىك بىكرىتە ۋە.

بىرپار: لە كۆتايىدا زۇر سوپاس بۇ بەرپىزتان و ھىۋاي سەركەوتىنىش بۇ ئىۋە.

بۇ زۇرى و بۆرى گۇفارە كوردىيەكان دەگەرپىتە ۋە لە باومردە نەبووم پۇزىك لە پۇزان گۇفارىكى ھاۋىيە ۋە بىرپار لە نىۋ مىدىي كوردىدا دروست پىت، ھەموو بابەتتىكى ناۋ نەم گۇفارە لاي من چىزىكى تايىبەتتى ھەيە، بەلام بابەتتى كارگىرى بە چىرۇك زۇر سەرنجى راكشەۋم بەردەوام لەگەلا دەرچوونى زامەنى نىۋ يەكەمىن بابەت كە دىخوينەمەۋە (كارگىرى بە چىرۇك) ھە تارپادىيەكى زۇرىش لە ژيانى پىشەيى كەلگەم لىۋەرتوۋە زۇرىيە بابەتەكانم بەرجەستە كىردوۋە لە ژيانى پىشەيەمدا.

بىرپار: بەرپىزتان ۋەكو خويندىنكار ماستەر لە كۈلىژى كارگىرى و ئابورى، پىتانۋايە تا چەند بابەتەكانى بىۋارى كارگىرى و كەشەپپىدانى مەۋىي گۇفارى بىرپار سوۋدىان ھەيە بۇ كەسانى تايىبەتمەند بەم بۋارە؟

من پىمۋايە گۇفارى بىرپار نەك تەنھا ۋەك گۇفارىك بەلگە ۋەك سەرجاۋەيەكى زانستى و نەكادىمى دىۋەرتىت كەلگى لىۋەرتىگىرىت، ھەم بۇ دىۋەلمەندەردىن ئاستى مەعرىفى ھەروھە بۇ پەرمەيدانى مەۋىي، چۈنكە يەك لە ھاكتەرە سەردەككەيەكانى پەرمەيدانى مەۋىي بەرگىرىنەۋە ئاستى وشىيارى و مەعرىفى تاگەكانە، بەلام بەداخەۋە يەك لە گىرتە ھەنوۋەكەيەكانى ئىستە قوتابى، نەخويندەنەۋە پەراۋىزخستى خويندەنەۋەيە، كە بەرپاستى ئەمەش بوۋەتە ھۇي دابەزىنى ئاستى مەعرىفى قوتابيان بە گىشتى، بۆيە دىبىنىن قوتابى لە چەند پەرمەيەكى

بىرپار: سەرمەتا پاتان جىيە لەبارەي گۇفارى بىرپار؟ نايە بايەخى گۇفارى بىرپار لە چىدا دىبىن؟

بە بىرۋاي من گۇفارى بىرپار يەكەكە لە گۇفارە باش و ناۋزەكان و تا پادىيەكى زۇرباش تۋانىۋىيەتى ئەۋ پەيەمەي مەيەستىيەتى بە خوينەرەي بگەيەنىت بە ئاستى زۇرباش گەياندىۋىيەتى، من ۋەكو راگەياندىنكارىك بايەخى گۇفارى بىرپار لەۋەدا دىبىنەۋە، كە گۇفارىكە شىۋازى (راگەياندىن تايىبەتمەند) و مەگىرتوۋە، ئەمەش گەۋەرتىن گىرتە كە لە نىۋ پۇزانەۋە گۇفارەكان و مىدىي كوردى بە گىشتى بەدى دىكرىت، ۋاتە تا ئىستە لە نىۋ مىدىي كوردىدا گىرتى بە راگەياندىن تايىبەتمەند نەدراۋە ھەر ئەۋەش واىكردوۋە ھەموو پۇزانەۋە گۇفارەكانەمان لەيەكتىر بىچىن و جىياۋازى بەدى نەكرىت لە نىۋانىندا، بەلام گۇفارى بىرپار لەۋ گىرتە بەدوۋەدو لە بىلۋەردىنەۋە بابەتەكانىدا ھەموو پەرمەيەكانى راگەياندىن تايىبەتمەند پەيپە ۋەكەت.

بىرپار: سەرمەتا ئاشناۋىتەن بە گۇفارى بىرپار لە كام زامەۋە دەستى پىكردوۋە؟ چ بابەتتىكى گۇفارى بىرپار زياتر سەرنجى راكشەۋىت؟ تا چەند لە ژيانى پىشەيى سوۋدىان لىيىنىۋە؟

ئاشناۋىتى من بە گۇفارى بىرپار لە زامە (6) ئەۋە بوو، خۇشەم بە كەمتەرخەم دىزانم لەۋ بارەۋە و دىۋەيە زوۋتر ئاشناۋىيە بەم گۇفارە پىر زانىيارىيە ھۇي كەمتەرخەمىشەم

ئاسۇي وئەنەيەك

سەرنجى ئەم وئەنەيە يەدو يە ديدو خەيالى
تەيزو ھەستى ئاسكت بۇي بىوارەو پاشان
خامەكت ھەتپەرەو گوزارش لەو ھەستە
ئاسكو خەيالە وردو سۆزە بى ستورەت بگە
تا يېتە خاوەنى يەكەك لەم دوو خەلاتەي
خوارەو،

- بەشدارى بى بەرامبەرى سالىكى گۇشارى
بىريار
- بەشدارى بى بەرامبەرى شەش مانگى گۇشارى
بىريار.

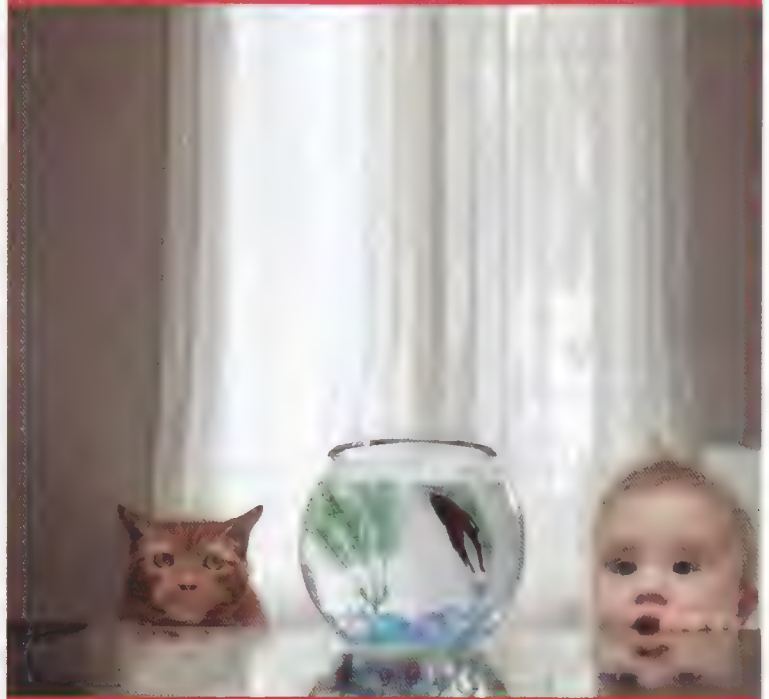
دوا مۇتەئەسسل بۇ وەرگرتى وەلامەگان
(۱۰) رۇز دواي دەرچووتى گۇشارەكەيە.

سوپاس بۇ ئەو بەريزانەكى كە لە خوارەو
ناويان ھاتووە. بە شيعر ياخود پەخشان
بابەتيان ناردووە بۇ ئاسۇي ژمارە (۲۱)

۱-زەردەشت واژەيى

۲-راستى فەھمى

۳-بەھرە عەبدوللا

راہینانی میں شک

بہ وردی لہم ویتہ یہ

ورد بهر هوهو

هیزی می‌شک و بیرکردنه‌وت

بخہ رہ گار،

بزانہ جي دہینیت؟

تا چ رادهیهك دیدی تیروانینت ورده؟

خەلاتى يەكەم

ئەر دەۋان روستايى

دلم چەشنى ئەو گۆلدانە رەڭكى زەردە
خۇلى ناخم بىن ئومىدى و خەم و دەردە
خۇزكەى دلم وەن ئەم گۆلە ھەر چرۆيە
وەرزى تەمەن تەبھا بۇ من رەنچەرپۆيە
لەم ژيانە ھېوا كوژى بەشى مە
بىن خۇر ئەژىم بۆيە گریان پىشەى مە
خۇزكەكالم وشل بوونيان پۆۋە ديارە
نوقمى بەفرم كەچى ھەر تىلوم لەم شارە
شارەو شارم زۇرکردوۋە ھەربىن مالم
خۇزكەكالم ھىندە تىنووون بۇ قەترە ناۋى عەودالم
چاۋ ھەلدىنم دلوپىك ناوم لى ديارە
نەۋەى تىزم كا لەو ناۋە تەبھا گۇفارى بىريارە
تەبھا شىرە پىر ناۋەكەى لەم بىريارە
تىنبوبەنى دل دەشكىنىو دەردىش چارە

خواتین دووہم

زاهیری شیخ رها

له‌م وه‌له‌دا، ده‌بن چ سته‌م کـاری
 ناو نه‌به‌خشن به‌م گو‌له جوانه‌ی به‌هاری
 که‌زکا سیس بن له باتی نه‌وه‌ی که‌ش بن
 خوابه لهو که‌سه دایم روو ره‌ش بن
 با لهنجانه‌که‌ت زه‌ردو نالتون بن
 کاتن پتاو بووی ده‌بن تینوت بن
 لـاوه له‌ینی جوانی لهو گو‌له
 ناوه ده‌به خشن گو‌ل به‌لهو چله
 دلو‌پیل ناو که‌ه تو‌زیکه‌و به‌چوکه
 بو ته‌یریکی کچکه به‌شی ده‌لوکه
 نه‌که‌ر لهو قه‌تره نه‌بوابه له سه‌ر خال
 که‌رما گشت زه‌وی ده‌کرده سـوتمان
 سه‌یر که‌ن له ده‌لکه بارانی به‌چول
 له لهو پیکه‌اتوه لافاوی چاپـول

خىزىنى بەختەۋەر

ئازاردانى ئافرىتان

بە ھۆگ زەنگى مۇبىلىۋە!

ئەم ئامىرە پىشكەۋتوۋە بوۋەتە
زىادبوۋنى كىشە خىزانىيەكان.
لە دۋاي كىرنى ئەم ئامىرەۋە
كىشەكانمان دەستى پىكرى!
ئافرىتە خۇدى خۇى بەر پىرسىارە لە
دركاندى نەيتىيەكانى نىۋ مالىكەكى لە
پىگە مۇبىلىۋە!
جاسوسىكردى زەنگ و نامى
مۇبىلى ئافرىتان لە لايەن پىوانەۋە بە
پىچەۋانەۋە بوۋەتە زىادبوۋنى كىشە
خىزانىيەكان!
مىمانەبوۋن بە يەكتى كۆلەكە
ژىانى ھاسەرتىيە!

ئايا بۇچى بەكارى دەھنىت. لىردە چەند
پىشنىارىك دەخەينە روو:

۱- باۋەرناكەم مۇبىل ھۆكارىك بىت بۇ
دروستبوۋنى كىشە خىزانىيەكان، بە تايەتتى
ئەگەر ھەر دوۋلا تىگەشتوۋىن، بەلگە
بەپىچەۋانەۋە لە كاتى ئامادەبوۋنى ھەر
لايەكدا دەتۋان لە پى مۇبىلىۋە ھەۋالى
يەكتى بىرسىن، ئەمەش ھۆكارىكە بۇ زىاتىر
خۇشەۋىستى نىۋان خىزان، بۇيە لەم روۋوۋە
پىداۋىستىيەكە لە پىداۋىستىيەكانى خىزان.

۲- كاتىك ھاسەر نامۇزگارى خىزانەكە
دەكات يا باۋك بۇ كچى يا خوشكى بەۋە
كە ژمارە مۇبىل بە ھەموو كەسنىك
مەدە، پىۋىستە لەسەر ھەموو خوشكىك زۇر
ئىگاردار بىت لەم كارە تا توۋشى ناكۆكى
گومان نەبىت لە لايەن ھىچ كەسنىكەۋە.

۳- خوشكى بەرپىز مۇبىل بەكاردەھنىرت
بۇ جىيەجىكردى پىداۋىستىيەكان، ژيانىت
نەك بۇ دەرختى نەيتىيەكانى نىۋ
مالەكەت لە لاي كەسو ھاورىكانتا! ھەروەك
ھاسەرىك دەلەت: كاتىك كىشەۋ ناكۆكى
كەۋتە نىۋانمانەۋە كە ئەم ئامىرە ھاتە
مالمانەۋە! چۈنكە ھەمىشە خىزانەكەم ھەموو
دەنگە باسو نەيتىيەكانى نىۋ مالەكە
لەپى مۇبىلىۋە باس دەكات، بەرپىستى زۇر
بىزار بوۋم بەم كارە ناشىرىنە، چۈنكە زۇر

پىۋىستە لە نىۋان يەكتىرىداۋ كۆلەكە ژىانى
ھاسەرتىيە، رەنگە مەۋق زۇرجار مىمانە
بە ھەندى پەيوەندى نەبى لەگەل تاكەكانى
كۆمەلگاداۋ توۋشى گومانو دوۋدلىيەك بىت
رەنگە بىتۋانەت بە ئاسانى چارسەرى بىكات،
بەلام لە پەيوەندى خىزانىدا لە دەستدانى
مىمانە ژيانىكى بى ماناۋ زىانبەخش بۇ
ھەردوۋلا دروست دەبىت.

مىمانەبوۋن بە يەكتى شىتىكى سادە
نىيە كە ھاسەران تەنھا جارىك لە ژيانىدا
بەكارىبەتتىن.

ئافرىتىك باسى مىمانە ھاسەرىكە
دەكاتو دەلەت: رۇژىك دۋاي گەرانەۋە
ھاسەرىكەم بۇ مالەۋە، جىۋىەرگى كارى
گۆرى، گىرفانى چاكەتەكەيم پىشكى تا
شەكەكانى ناۋى دەرپەنەۋ بىشۇم، بىنىم كە
فۆرمى كىرنى سىمكارىتىكى تىدايە ھەمان
ژمارە بوۋ كە بەردەۋام بە رۇژدا تەلەفۇنم
بۇ دەكات، زۇر دالەنگ بوۋم بەۋە ھىچ
مىمانەيەكى پىم نىيە دەيەۋىت بىزانىت ئايا
من ناپاكى لى دەكەم يان نا؟ ياخود بۇ
دەرىكەۋىت ھەلسۈكەۋىتى من چۈنە ئەگەر
پىۋىك تەلەفۇنم بۇ بىكات!

مۇبىل ۋەك شەشپىرىكى دوۋسەر ۋايە
پىكەۋە ۋاتە ھەردوۋ لايەنى چاك ۋىراپى
ھەيە، بەلام ئادەمىزاد لە دەستى خۇيدايە

مۇبىل تەكەلۇزىيەكى نۇيە، جگە لەۋە
كە سودىكى زۇرى ھەيە بۇ ژيانى رۇژانەمان
لەگەل ئەۋەشدا ھەندى جار زىانەكانى لە ھەندى
خىزانىدا زىاتىرە ۋەك لە سوۋدەكانى، ئەۋىش
بەۋە بەكارىتەنەمان لە لايەن چەند كەسانىكى
ئاست نزمو بىرپىزو نەمان كە گالتە بە ئاپروۋى
خەلگى دەكەن،

ئەم ژمارەدا زۇر بە پىۋىستە زانى كە
چەند ۋەتەيك ئاراستى ھاسەرانى بەرپىز بگەم،
لە كاتى دروستبوۋنى ھەر كىشەيەكدا يەكسەر
ھوكمى خراپ بەسەر خىزانەكانىدا نەدەن،
بە شىۋەيەكى زىرەكانە بىر لە چارسەرىكردى
بىكاتەۋە نەك سىزادان يا لىك جىابوۋنەۋە، بە
تايەتتى ھەندى لە ئافرىتان جەخت لەسەر ئەۋە
دەكەن كە ھاسەرىكانىيان زۇر دەرپەنە مامەلەپان
لەگەلدا دەكەن، كاتىك زىنگىكانى بۇ دىت لە
ژمارەيەكى نەناسراۋەۋە بەتايەتتى لە درەنگى
شەۋدا بە بىنەۋەۋە بىرسىن يا لى بىكۆلنەۋە
ھوكمى خراپ دەدەن بەسەر خىزانەكەياندا،
ھەروەك زۇر جار دەيىستىن زۇرىك لە خىزانەكان
لىك جىابوۋنەۋەۋە يا بۇتە ھۆى كوشتىن ئافرىتە
لە لايەن پىۋانەۋە بە رىستى ئەمە كارىكى
زۇرھەلەيەۋ جىگايى داخو نىگەرانىيە!

ئايا مىمانەبوۋن بەرامبەر خىزانەكەت
ئەۋەندە كەمە كە ژيانى خۇت تىك بەدەت!
لە كاتىكدا مىمانەبوۋن كارىكى زۇر

9: ئەمىر ئەخمەد عەبدىلەزىز

چرپە لە ھونەرى گەتوگۇدا

ئەوھىيە كورت بىت، درېژە نەكشەيت
بەرامبەرەكەت تووشى بىزارى بىكەيت،
قەسەكەت كورت بىكەرمە، تەنھا قەسە سوود
مەند نەبىت مەيكە.

چرپە شەمە: بە ڤەشتى بەرزو جوان
لەگەل خاوەن ڤاۋ زانادا بدوئ، كاتى گونجاۋ
بۇ ئەمە ھەلبىزەر، زۇريان لى مەكە، چونكە
ئەوان بەشتى گرنگەردە سەر ھال.

چرپە ھەتەم: خۇ بە دوور بگرە
لە باس كەردنى خەلك لە گەتوگۇ كەردندا،
گەتوگۇ ڤاى خۇت بىكە بىئەھەدى تىك
بگىرىنى لەگەلئاندا.

چرپە ھەشتەم: بە سۆزو
خۇشەويستىيەھە لەگەل ئەو كەسەى
گەتوگۇ لەگەلدا دىكەيت ھەلسەكەوت بىكە،
جىاۋازى بىرورا وات لى نەكات بىيەزمىي
بىت لە گەلئدا، چونكە ئەمە دەبىتە ھۆكارى
ۋەرنەگرتنى بىروراپەكانت.

چرپە نۆبە: جوانترىنو باشترىن
ۋشە ڤستە ھەلبىزەر، خۇ بە دوور بگرە لە
شتى بىرىندار كار، ناگادارت دىكەم لە تاۋانبار
كەردنى ئەو ھەستەى لە ناخى مەۋفادىيە.

چرپە دەيەم: ئەگەر ھەستەت بە
بى سوودى گەتوگۇيەكەت كەرد، كە ھىج
سوودىكى نىيە، ياخود بەرامبەرەكەت ھەستا
بە مشتو مەركەردو ڤكابەرى كەردن خۇتى لى
بە دوور بگرە.

خۇشەويستان.... تاكو سەرەكەوتووبىن
لە گەتوگۇكانماندا... بۆئەھەدى پابەندىبىن
بە پاراستنى كەشۋەھەۋاى كۆبونەھەكانمانو
پىكەگەيشتەكانمان... بۆئەھەدى لىيان
دەربچىن بە سوودو بەرھەمى باش، ئەم
چەند چرپەيەم بە كورتى بۇ نووسىون، لە
دلىكى پەرخۇشەويستى دەرجوود، ھىوا خۋازم
لە دلىكى پەرخۇشەويست ئارام بگىرىت، بۆيە
داۋاكەرم لە گەلئاندا نەرم بىن.

چرپە يەكەم: قەسە بە بەرامبەرەكەت
مەبەر، ۋازى لى بەئىنە تاكو ڤاى خۇى
دەردەبەرتو بە تەۋاۋى ئەھەدى دەيەۋىت
دەيخاتە ڤوو.

چرپە دووھەم: ھەۋل بەدە ھەموو
ئەو سەرنجانەى كە بەرامبەرت دەيخانەتە
ڤوو ۋەريان بگىرىت، پىش ئەھەدى ۋەلاميان
بەدەيتەھە، لە سەرخۇبە پىش ئەھەدى گەتوگۇ
لە گەلئدا بىكەى.

چرپە سىيەم: نامان بىروراپە خەلك
بە كەم مەزانە، گرنكى خۇت دەربخە بەو
قەسەى دىكەت، ئەگەر باۋەريشت بەو قەسە
نەبوو كە دەيكانت.

چرپە جۋارەم: سادەبە لە گەتوگۇكانتدا،
بەو شىۋەيەى خەلك لىت تى دەكات ناۋا
لە گەلئاندا بدوئ، خۇدوور بگرە لە لىج
ھەلقەرجاندنو ھۆل بوونەھە لە قەسەكانتدا.

چرپە پىنجەم: باشترىن جۆرى قەسە

كىشە زۆر ئاسانە خۇمان پىكەھە دەتوانىن
چارەسەرى بىكەين، بەلام كاتىك خوشكو داىك
يان ھەرگەسىكەمان بىت و قەسەى تىادا بىكات
كىشەكە ئالۇزتر دەبىت، بۆيە دەلئەم ئافەرتان
خۇيان بەرپەسپارن لە بەكارەتئاننى مۇباىل!
۴- كارىكى زۆر ئاشرىنە جاسوسىكەردنى
بىياۋن لە لايەن ئافەرتانەھە بە پىچەۋانەھە،
چونكە گەۋەرترو ئالۇزتر دەبىت، بەلكو لە
كاتى بىيىنى ھەر نامەيەك ياخود ژمارەيەكى
فەناسراۋ پىۋستە بەشۋەيەكى ژىرانە پەسپار
بىكەين ۋەرنەيى بىكەين بۇ چاكە. (ئافەرتىك
ياسى ھەلەى خۇى دەكاتو دەلئەت: رۆژىك
مۇباىلى ھاسەرەكەم پىشكىنى بىنىم ۋىنەى
ئافەرتىكى ڤووتى تىدەيە، خۇزگە ئەو
بىئەھەلەم نەكەردەيە، چونكە پىش ئەھەدى ئەم
كارە بىكەم ڤىزم لە لاي ھاسەرەكەم زۆر بوو،
ئەھەدى مىنى زىاتر دلتەنگ كەرد ئەۋەبوو كە ئەم
ۋىنە لەڤى بۆتۋەسەھە نەئىرەدرايوو، بەلكو بە
مۇباىلى خۇى بە دىنگو رەنگەھە گىرا بوو.

باش ماۋەيەك نەمتوانى ئەم نەئىيە
لە نىۋ دىلەدا بىپارىزم، قەسەم لە گەلئدا كەرد
چون ۋىنەى ئەم ئافەرتەت گرتوھە؟ بە
شىۋازىكى ئاشرىن پەسپارەكانم لى دوۋبارە
دەكەردەھە بەبى ئەھەدى ۋەلام پەداتەھە، بەلام
بىنىم بۇ چارەسەركەردنى ھەلەكەى چەند
ۋەتەيەكى دەرۋى دروست دەكەرد، كە بەلگە
نەبوو بۇ كەردەھەكانى، بەلام باش ئەھە
ھەموو مامەلەيەكى گۇڤاۋە لەگەلئدا، ھىج
ڤىزو خۇشەويستىيەك نەما لە نىۋانماندا
جگە لە بەكارەتئاننى ۋەتەى ئاشرىن بەرامبەر
يەكتەرى، بەردەوام شەرو ناكۆكى لۆمەكەردنى
يەكتەرى بۆتە پىشەمان، ھىج ئاگام لە
ڤۇيشتەن ۋەتەنەھەدى بۇ مەلەھە نىيە بە
كورتى دوۋكەسى لىك دوۋرىن.

نامۇزگارەم بۇ ھەموو خىزانو ھاسەرە
بەڤىزەكان ئەھەدىە لە كاتى بىيىنى نامە
ياخود زەنگ لە لايەن كەسى نەناسراۋە بە
شىۋەيەكى زىرەكانە پەسپار بىكەو لە كارەكە
بىكۆلەھە، كە بىتوانىت كىشەكە چارەسەر
بىكەيت نەك زىاتر توۋرە بىيىتو بوختانى
ترى بۇ دروست بىكەيت.

داۋاكەرم لە ھەموو خىزانىك دوۋرىن لە
ھەموو كىشەيەك ئەو چىرۆكانەى كە لىرەدا
باسكراۋە ھەموۋى راستەھەنە بەلام ناۋەكان
نەنوسراۋە ھىۋادارم ھىج لايەك تووشى
ناكۆكى نەبىت.

خۇيەنەرانى بەڤىزە: ھەزەكەم ڤاۋو
بۇچوونتان ۋەھەر تىبىيەكەتان ھەيە لە
بارەى گۆشەى خىزانى بەختەۋەرمەھە دەتوانن
بىيىنەن لىرەكەى نىمىلى بىپارەھە.

مرۇف بۇچى خۇي دەكوزىت؟

بەرزان ئەبۇبەكر

دىاردەي خۇكوشتن دىاردەيەكى باوو
قېزەونى نىو كۆمەلگەي مرۇفايەتييە، ئەگەر
جاران تەنھا لە نىو دەولەتە ھەزارەكانى
جىھانى سىيەمدا باو بوويىت، ئەوا ئەمرۇ
دىاردەيەكى باوى نىو كۆمەلگەو دەولەتە
پىشكەوتووەكانى جىھانە، بۇ نەموونە:
يابان كە تەواوى مرۇفايەتى ئىرمىي بە
پىشكەوتىن تەكئەلۇزىياو ناويانگىو بىرى
بەھىزو كارامەييان دەيات، تەنھا لە سالى
۲۰۰۸ د (۲۰۱۱) كەس خۇيان كوشتووە كە
زۆربەيان لە رەگەزى نىرپە بوون!

ولاتە يەكگرتووەكانى ئەمرىكا كە
سەرگردايەتى تەواوى جىھان دەكات، لەم
دىاردەيە نەك خالى نىيە بەلكو رېژەي
خۇكوشتن لەو ولاتەش رېژىمەكى ئاناساييە
تەنھا لە سالى ۲۰۰۸ د (۲۹۰۰۰) ھالەتى خۇكوشتن
تۆمار كراوە، بەپىي نامارىك كە لە رۆژنامەي
(يو. ئىيس. تودەي) ئەمرىكى رۆژانە (۸۰)
ھالەتى خۇكوشتن روودەت!

گۇفارى (دى لانس)ى بەرىتانى كە لە ۱۸
نيسانى ۲۰۰۸ دەرچووە نامازە بەو دەكات كە
سالانە لە جىھاندا يەك مىليۇن كەس خۇيان
دەكوزن، بەم پىيەش ھەموو (۴۰) چركەيەك لە
جىھاندا كەسەك خۇي دەكوزىت!

ئەم دىاردەيە بۆتە نەرىتەكى نىگەتەي
نىو كۆمەلگەي مرۇفايەتى، بۆيە پىويستە
چارەسەرىك بۇ ئەو دىاردەيە بدۆزىتەو.

رەنگە ھۆكارى خۇكوشتن بە شىومەيەكى
گشتى برىتى بىت لە نەبوونىو نەدارىو گرەتە
دارايەكانو خەمۆكىو كىشە كۆمەلەيەتىو
خىزانىيەكانو نەگەيشتن بە ناواتو ھىواكانو
رەشپىنىو بى ھىوايى... ھتە، لەگەل ئەووشدا
ئىستا لە نىو خۇكوزاندا كەسانىك ھەن
زۆربەيان خاوەن پرونامەو سەرومەتەكى بى
شومارنو ھىچ كام لەو گرەتەنەيان نىيە!

بە ھەرچال ئەووى لىردە مەبەستمانە
باسى لىو بەكەين ئەو نىيە كە بزانين
رۆژانەو سالانە چەند كەس خۇيان دەكوزن،
بەلكو دەمانەوئەت لەو بەدوئەن كە بۇچى
مرۇف پەنا بۇ خۇكوشتن دەيات؟

۱- دروست بوونى فەراغى رۆحى: چۆن
مرۇف بەردەوام پىويستى بە خۇراكو
ھەناسەدان ھەيە، ھەرواش لايەنى رۆحى
مرۇف پىويستى بە خۇراك ھەيە، پىشەوا ئىبين
قەيىم لەو بارمەو دەلتە: (چەستە چەند
پىويستى بە ھەناسەدانە، رۆح زياتر پىويستى

ئارام بىت، رۆژانە خوارەن بە رۆح بەدە،
باشترىن خۇراك بۇ رۆح برىتيە لە
بەرستى پەروەردگارى بالادەست.

۲- دەستەوسان لەبەردەم چارەسەرگەردنى
كىشەكانى رۆژگار: ئەوانەي كە پەنا
بۇ خۇكوشتن دەيەن، كەسانىك كە
شكىستخواردوون لە بەردەم كۆسپو
نارەحەتتەيەكانى ژيان، لە ئەنجامى كەم
توانايىو پرو بەخۇ نەبوونو نە دۆزىنەو
رەگە چارمەك بۇ كىشەكانى ژيانى پەنا
بۇ خۇكوشتن دەيەن، مرۇفى ئازاو زىر لە
بەرامبەر نارەحەتتەيەكانى رۆژگار نەك ھەر
چۆك دانادات، بەلكو بەردەوام لە ھەولە

بە خۇراك! بەلام خۇراكى رۆح جىاوازە لە
خۇراكى جەستە، خۇراكى رۆح لەسەر سقرەو
خاوەكان دەست ناكەوت، لە نىو بازارەكان
نافرۇشەيت، بە پارەو سەرومەتو سامان بە
دەست نايەت، بۆيە مرۇف كاتىك خوارەن بە
رۆحى نادات فەراغىكى بۇ دروست دەيەت كە
نازانىت چۆن پرى بكاتەو، ئەمەش يەكەكە لە
ھۆكارە سەرمەيەكان كە مرۇف لە ئەنجامى
ئەو فەراغە رۆحىيەدا كە نازانىت چۆن پرى
كاتەو بەيە وا دەزانىت خۇكوشتن چارەسەرەو
لە ئاكامدا پەنا بۇ خۇكوشتن دەيات!
كەواتە بۆنەوئەي ئەو فەراغە پرى
بەكەيتەو، بۆنەوئەي دلت ھەمىشە ئاسودەو

سوپاسى خوا ئەكەم

و/ لە فارسيەوه : سەردار صالح محمد

گەورەم ھەيەو لەو دەشتو دەرە ناژیم...
سوپاس بۆ خوا، کە لە جیگایەکی دوور
سەیرانگایەکم پەیدا کرد بۆ گەشت کردن،
ئەمەش یانی ھەم توانای بە پێ رێکردنم
ھەيەو ھەم ئۆتۆمبیل ھەيە بۆ سواربوون...
سوپاسى خوا ئەكەم، کە ھەردەم گۆیم لە
دەنگە دەنگی ھاوسێکانمە،
ئەمە مانای وایە کە ھێشتا توانای
بێستەم ماوە...
سوپاس بۆ خوا، کە ئەم ھەموو (ئوتو)
کردنەم ھەيە،
ئەمەش ئەو دەگەییەنێ کە جلی زۆرم
ھەيە بۆ لەبەر کردن
سوپاسى خوا ئەكەم، کە بەیانیان بە
زەنگی کاتژمێرەکم خەبەرم دەبێتەو،
ئەمەش مانای وایە کە ھێشتا زیندووم.
سوپاسى خوا ئەكەم، کە ھەندێ جار
نەخۆش ئەکەوم،
ئەمە یانی زۆریە کاتەکانم لەشساغم.
سوپاسى خوا ئەكەم، کە کڕینی (دیاری)
گیرفانی بە تال کردووم،
ئەمەش مانای ئەوێە کە نازیزانی زۆرم
ھەيە کە شاپانی خەلات کردن...
سەرچاوە: نامیلکە (خدا را شکر میکنم).

سوپاسى خوا ئەكەم، کە شەو تا بەیانی
(بەرخە پرخی) ھاوسەرەکم دەبیستم،
ئەمەش مانای ئەوێە کە ئەو زیندووەو لە
تەنیشتمەو نوستووە...
سوپاسى خوا ئەكەم، کە کچەكەم ھەردەم
لە شۆردنی دەفرەکان (بۆلە بۆل) دەکات،
ئەمەش مانای ئەوێە کچەكەم لە مالهوێەو
وێلی سەر شەقامەکان نییە...
سوپاسى خوا ئەكەم، کە لە (لەومراندنی
مەرەکان) ماندوو بووم، ئەمە واتە من خاوەن
مالو سامانەو مەری زۆرم ھەيەو خۆی
گەورە نیعمەتی بە سەرمدا رژاندووە...
سوپاسى خوا ئەكەم، کە دەبێت ھەموو
شەویك باشماوەی بەردەستی میوانەکانم پاك
بکەمەو، ئەمەش مانای ئەوێە کە من لەناو
دۆستو خزمانی خۆمداو دوورم لە غەریبی...
سوپاسى خوا ئەكەم، کە (جەلەکان) کەمێ بۆم
تەنگ بۆتەو، ئەمەش مانای ئەوێە کە خواردنی
باشم ھەيەو ھەندیک کیشم زیادی کردووە...
سوپاسى خوا ئەكەم، کە جەستەم کەشەگ
بوو لە دەست کارکردن، ئەمەش ئەو
دەگەییەنێ کە توانای کاری سەختم ھەيە.
سوپاسى خوا ئەكەم، دەبێت ھەمیشە ناوماو
پەنجەرەکان بشۆم... ئەمەش مانای وایە کە خانووی

چارەسەرکردنیاندا، مەرقەسی ژیر دانیایە
رۆژگارە ناخۆشییەکانی ژیان بەردەوام نین،
کورد و تەنی تەنگانە بەری کورتە!
۲- خۆکوژان و دەرمانن مردن خالی
کۆتاییە: ئەو کەسانە خۆیان دەکوژن بێیان
وایە ژیانی دنیا کۆتا ژیانەو بە دەرچوونیان
لە دنیا ھەموو شتێک کۆتایی دێت، ئەمەش
بۆجونیکی زۆر ھەلەمەو لە راستیەو دوورە،
ژیانی دنیا بێتییە لە جەند رۆژیکی کەم
ئەمەو یا سەبی کۆتایی پێ دێت، کەواتە
نایەوێت بەر لە ھاتنی کۆتایی ئەو جەند
رۆژە کەمە بە دەستی خۆت کۆتایی پێ بێت،
مەرقە لەم ژینەدا لە بەردەم تاقیکردنەوێەکی
گەورەدا، دەتوانیت بە رۆژگارە کەمەکانی
ژینت، ژیانیکی ھەمیشەیی پێ لە خۆشیو
شادی بە دەست بھێنیت، ئیستە با پێکەو
بیرێک لە گەردون بکەینەو تا بەھۆیەو
زیاتر بۆمان روو بێتەو کە ژینو مردنمان
بێ ھۆ نییەو مردنیش کۆتایی رێگە نییە:
* نایا ھیچ کات بێرت لە ھەلەتانی رۆژو
تاریکی شەو نەکردۆتەو؟ پرسیارت لە خۆت
نەکردووە بۆچی لەسەر زەوی شەو رۆژ دروست
بوو؟ رەنگە وەلامەکی زۆر سانا بیت!
* نایا ھیچ کات لە ھەلەوێنی گەلای
دەختەکانو دووبارە نوێبوونەویمان ورد
بووێتەو؟
* نایا بێرت لە دەختە ھەمیشە
سەوزەکان کردۆتەو؟
* نایا لە رۆژگارەکانی بەھاردا سەرنجی
زەوێت داوە جۆن دواي مردن و شکوونی
سەر لە نوێ زیندوو دەبێتەو؟
* ساتیک تەنھا دانیشتووی لە
شەوگاریکی سامالدا تا بێر لە نەستیرەکانو
وردەکارییەکانیان بکەیتەو؟
* ھیچ کات گەشتت کردووە بۆ رۆخی
دەریا و بێرت لە دەریا و ژیانی زیندوورانێ
ناو کردبێتەو؟
* قەد بوو کاتیک بە لای چیاپەکاندا تێ
پەڕیت و پرسیار لە خۆت بکەیت سەبارت بە
جوانی و بەھیزی سروشتەکی؟
ئەمانەو جەندین پرسیاری دیکە، ئەوێت بۆ
روون ناکاتەو کە مردن کۆتایی رێگە نییە!
کەواتە با پێکەو بەرپار بەدین کە
وێکو مەرقە بێھیزو لێھاتوو ژیر، شکست
نەخۆین لە بەرامبەر ناپەرچەتی و کێشەکانی
ژیان، لە بری شکست با ھەولی چارەسەر
پەند وەرگرتن بەدین! با ئێمەش وێکو
مەرقە سەرکەوتووەکان خشتیک لە دیواری
ئەم ژینەدا دابنێین و سوودیک بە کۆمەلگەو
مەرقەتیی بگەین، بە ھیوای ژیانیکی
خۆش و بۆ ئاسوودە بۆ ھەمووان!

ئىۋارەيەك لە ئامۇزگارى

9/ بەھمەن لەتيف قەتھولا

ئەو دۈژمەندەدا كەرد.
ۋەكۇ بېنىت گېزىمەكە لە سەرمەتادا رەقۇ
بەھىز بوو، بەلام پاش گەرم كەردن نەرمو بى
ھىز بوو.
بەلام ھىلەكەكە تۈپكە رەقەكەى دەرەۋەى
ناۋمىۋكە شەكەى دەپاراست، بەلام كاتىك
گەرم كرا ناۋمىۋكەكەى رەق بوو.
بەلام دەنكە قاۋەكان بە شىۋەيەكى زۇر
جوانو بە سوود مامەلەيان لەگەل دۈژمەنە
سەختەكەياندا كەردو توانيان كار بىكەنە سەر
ئاۋە گەرمەكەو بېگۇرن.
ئەى تۇ جى كچە؟
ئاي تۇ ئەو گېزىمەى لە سەرمەتادا تۈندو
بەھىزىت، بەلام كاتىك روۋبەرۋى ئازارىك
دەمبىتەۋە، لاۋاز دەمبىتو ھىزەكەت لەدەست
دەمبىت؟
يان تۇ ھىلەكەكەپت... دلىكى نەرمو ئارامت
ھەيە... بەلام كاتىك توۋشى كىشەيەك دەمبىت
دل رەقۇ بەھىز دەمبىت؟ گەرجى روۋخسارى
دەرەۋەت ۋەكۇ تۈپكەى ھىلەكەكە نەگۇراۋە...
بەلام ناخەت گۇراۋە... دلت پەر بوۋە لە
تالىيەكانى ژيان.
يان تۇ ۋەكۇ دەنكە قاۋەكەپت... كاتىك
ئاۋە گەرمەكەى گۇرى... (ئەو ئاۋەى
سەرچاۋەى ئازارو كىشەكان بوو)... ئىستا ئەم
گۇرى بۇ ئاۋىكى بەتامو بەسوود.
ئەگەر تۇ ۋەكۇ دەنكە قاۋە بىت... ئەو
كاتە دەتوانىت سەرچەم شەكانى دەۋرۋەرت
بەرمو باشتر بگۇرىت...
بىر بىكەرمەۋە كچە ئازىزەكەم چۇن لەگەل
سەختى ژياندا مامەلە دەكەپت، كەۋاتە ئىستا
پىم بلى تۇ گېزىمەى يان ھىلەكە يان قاۋە!!
سەرچاۋە: www.maharty.com

باۋكەكە ھاتوو گېزىمەىكى خەستە ناۋ
دەفرى يەكەم ۋەكە ھىلەكەيەكى خەستە دەفرى
دوۋەم ۋەندىك دەنكە قاۋەش بۇ دەفرى
سىيەم، پاشان سەر لە نوۋ ئاگرمەكى
ھەلگەدەۋە چاۋمەپى بوو.
كچەكە ئازامى نەما! ھەرچەند بىرى
دەكردەۋەم ھەۋلى دەدا نەيدەتۋانى لە
مەبەستى باۋكى تى بگات.
باۋكەكە چەند خولەكەكە ۋەستاۋ، پاشان
ئاگرمەكى كۇزاندەۋە، ھەريەكە لە گۇزىمرو
ھىلەكە قاۋە كۇلادەكەشى خەستە ناۋ سى قاپى
جىاۋازمەۋە لە بەردەم كچەكەى داياناۋ وتى:
ئازىزەكەم جى دەمبىت؟
كچەكە ھەرچەند زۇر سەرسام بوو لە
پرسىارمەكى باۋكى، بەلام ۋەلامى دايەۋە:
گېزىمرو ھىلەكە قاۋەى كۇلاۋ.
پاشان باۋكەكە وتى: دەست بەدە لە
گېزىمەكە!! ھەستى كەرد گېزىمەكە ناسكۇ
نەرم بوۋە.
پاشان وتى: تۈپكەى ھىلەكەكە لىبەكەرەۋە!!
وتى ھىلەكەكە رەق بوۋە.
پاشان ھەرمانى پىدا ھەندىك لەقاۋەكە
بىخاۋەۋە!! كچەكە زەردەخەنەيەكى كەردو
وتى: بە تامە.
پاشان كچەكە پرسىارى كەرد: بەلام
ئەمانە جى دەگەيەنن باۋكە؟
باۋكەكە سەپرىكى كچەكەى كەرد، ۋەك
ئەۋەى پىسى بلىت: كە دەيەۋىت ۋەنەيەكى
بە سوۋدى فېرىكات بۇ ژيان، وتى: كچە
ئازىزەكەم بزانە ھەريەكە لە گېزىمرو ھىلەكە
قاۋەكە روۋبەرۋى يەك دۈژمەن بوۋە،
ئەۋىش ئاۋە گەرمەكە بوو، بەلام ھەريەكە
لەۋانە بە رىگايەكى جىاۋاز مامەلەى لەگەل

ئىۋارەيەكان، كاتىك رۇۋ مائىۋاۋى
كەردو شەۋىكى نوۋ لەدايك بوو، كچىك
پاش تەۋابوۋىنى لە دەۋامى ئەو رۇۋەى بە
ماندوۋىۋىكى زۇرەۋە گەرايەۋە مائ، دۋاى
سەلامو بەخىرەيىنان لاى باۋكە دل نەرمە
مىھەربانەكەى دانىشتو دەردە دلى بۇ كەرد.
كچەكە باسى نىگەرانى خۇى دەربارى ژيانى
پەرچەرمەسەرى دونيا بۇ باۋكى دەكردو دەيگوت:
بابەگيان ماندوۋو بوۋم بە دەست قورسۇ گرانى
ئەم ژيانەۋە، ئازام جى بىكەم تا بىتۈم روۋبەرۋى
ئەم ھەموو كىشەيە بىمەۋە، جىتر ناتۈم
بەرامبەر ئەم گەرتانە بوۋەستەم، بىزاربوۋم لە
ھەۋلەدانو جەنگ لەپىناۋ ئەم ژيانەدا، كىشەيەك
چارەسەر نابىت، كىشەيەكى تر لە دايك دەبىت!
توانام نەما، سەختى ژيان چۇكى پىداۋام.
كچەكە كاتىك ئەم قسانەى دەكرد، خۇشى
نەيدەزانى ئەم دەنگە لە قورگىيەۋە دېتە دەر
يان راستەۋخۇ دەنگى تىرپەكانى دلىيەتى،
سەرچەم ۋەمەكانى ئەم كچە تىكەل بە ئاۋازىكى
پەر لە گريانو ھەرمىسكى لە دۋاى نەھاتۋى
ئساۋ چاۋمەكانى، بەر گۈپى باۋكە دل نەرمو
ژىرەكەى كەۋت، كە بەجۇش پەرۋشەۋە گۈپى
بۇ ئازارەكانى كچە ئازدارەكەى راگرتىۋو.
كاتىك باۋك گۈپى لەكچەكەى دەگرت،
ئانۋمىدى ۋەبەدەستەۋەدانى لە ۋەشەكانىدا
بەدى دەكرد، بۇيە بىرپارى دا ۋەنەيەك
فېرى كچەكەى بگات تا سەرلەنۋى مەمانەۋو
باۋمىپەخۇ بوۋن بۇ كچەكەى بگىرپەتەۋە
ئومىدى ژيانى پىبەخىشپەتەۋە.
باۋكە كچەكەى لەگەل خۇيدا بىرد بۇ
چىشتەخانەۋ سى دەفرى ھىناۋ پىرى كەردن
لە ئاۋو لەسەر ئاگر دايانان، ھىندەى نەبىرد
ئاۋەكان گەرم بوۋن.

هېمەن ئەحمەد رەسول

با چاۋەكانمان وا قىربىكەين!

۱۸- بىر لە ھاۋسەرگىرى با چاۋەكانمان بە تەۋاۋى كراۋەبن دۋاى ئەۋە با نىۋەيان بنوۋقەينىن.
۱۹- لە يەكەم بېنىندا با كەس ھەلەسەنگىن، چونكە لەۋانەيە چاۋەكانمان ھەلە بىكەن.
۲۰- ھەلەزاردنى ھەموۋىشت سەرەتا بە چاۋ ئەگرى، ئېنجا ئەندامەكانى تر با ئەندامىكى لەشت جگە لە چاۋ ئەم ئەركە لە خۇى ئەگرىت مەبەستەم دلە.
۲۱- با ھەمىشە چاۋەكانمان ئاگادارى ئەۋەبن ھەرجىيەك درەۋشاۋە زېر نىيە.
۲۲- با چاۋەكانمان ئەۋە بزانن ھەموۋ مەۋفەك لەتەكە لە سىۋىك، با ھەۋلەن بەدۋاى لەتەكەى تردا بگەرېن.
۲۳- با چاۋەكانمان تېرىن لە دۋاى ھەموۋىشت سەرۋەتو جوانى بېينى ھەلى سەنگىن.
۲۴- راستە گۈيز روۋخسارىكى ساغۇ جوانى ھەيە، بەلام ھەندىكجار كاكەكەى پوجە، با قىرى ئەۋە بن جوانى لە ناخدايە نەك لە روۋخساردا.
۲۵- با چاۋەكانمان لە شەۋدا تىر بىخەۋن نەكا لە كاتى پىۋىست خەۋيان لى بىكەۋىت.

۱۰- با چاۋمان لەدەستى كەس نەبەت، تەنھا دەستى خۇمان بېينىن، ھەرگىز چاۋەرى پاداشت نەكەين.
۱۱- با چاۋەكانمان لەسەر خامى سېى تەنھا خالى رەش نەبېينىن، بەلكو تەنھا ھەستىيان پى بىكەنۋ بىنېريان بىكەن.
۱۲- ھەرگىز با بۆ بەرزى نەروان پېش ئەۋەى يەكەم پلىكانەى خانەى ژيان بېينىن، با لە بەرزىيەۋە بۆ نەزمى پىروان نەك بەرزىتر.
۱۳- با درۆ بە چاۋەكانمان نەكەين كە شىتېكان دېيى بلىن نەمان دېۋە، ۋە بە پىچەۋانەۋە.
۱۴- چاۋەكانمان وا قىربىكەين كە ھەموۋ كەستىك نەرخى لېروانىنۋ بېينى نىيە.
۱۵- بۆ ھىچ كەستىكى زېندۋو با فرمىسك نەپىژن، چونكە ئەۋ كەسانەى نىمەيان خۇش دەۋى ھەرگىز ناپەلن بگىرن.
۱۶- با چاۋەكانمان ئەۋەبزانن كە گىريان ھىچ سوۋدى نىيە، تەنھا بۆ خاۋىن كەردنەۋى چاۋەكانمان فرمىسك بېرېژن.
۱۷- با چاۋەكانمان يارمەتى دەرېن بۆ ئەندامەكانى تىر لەشمان، بە تاپبەتى گۈيەكانمان كاتىك كەستىك قەسمان بۆ دەكات.

۱- با چاۋەكانمان لە ژىرگۈلەكان دىك بېينىۋ لەگەل دىكەكانىش ئاشناى گۈل بن.
۲- تابچوكتىرەن عەبىۋعار لە خۇتدا ھەبەت، سەيرى عەبىۋعارى خەلكى نەكەن.
۳- ھەموۋ مەۋفەك دوو روۋى ھەيە: (باشۋ خراپ- روۋخسارۋ ناخ) با چاۋەكانمان بە ھەردوۋ روۋ لى پىروان.
۴- پېش ئەۋەى چىكان بېينىن، با لە بەردە بچوكتەكانىش پىروان.
۵- با چاۋەكانمان چىاۋازى بىكەن لە نىۋان (رەشۋ سې- جوان ناشىرىن- گەۋرەۋ بچوۋك- بەرزىنەم).
۶- با چاۋەكانمان بە چاۋى رېزەۋە ھەموۋ كەستىك لەيەك ئاستدا بېينىن.
۷- چاۋ نىعمەتەتەكى خۋاى گەۋرەيە، ھەرچەند خۇداى پى ناپىرىئە لە دۇنيادا، بەلام با ھەست بە بوۋى خۇداى گەۋرە بىكەنۋ نىعمەتەكانى بېينىن.
۸- با چاۋەكانمان لەۋ كەسانە نەروان كە لەخۇمان بەرزىترن، ئەۋ كەسانە بېينىن كە لە خۇمان نەزمىترن.
۹- با چاۋەكانمان لەكاتى تارىكى پادى روۋناكى بىكەن، لە روۋناكىدا تارىكى لە ياد نەكەن.

ۋ/راز ھەلەمچى

بەرتۇەى دەبەم، پىۋىستەم بە سكرتېرەبەك ھەبە بە مۋچەبەكى باشۋ...

ھەربەم شىۋەبە بېرىبۋو دۋاى دۋو رۇز بېرۇم بۇ كۇمپانىاكەى ئەۋ، ھەر ئەۋ كارشەم كىرد، بەلام سكرتېرەكەى ئەۋى ژنىكى گەنجى بالا بۇش بوۋ، زۇر بە ساردىبەۋە قسەى لەگەل كىردم، كاتىك كە ئەمەم بە سوبجان ۋت ئەۋ ۋتى: ئەۋ ھەسۋدى لى دېت كە ئەۋ نابەمە ئەۋ كۇمپانىايە...

ھەر جۇنىك بوۋ لە سبەبىنى ئەۋ رۇزۋە مەمۋو دۋاى نىۋەرۇبەك دەجۋوم بۇ كۇمپانىا تا سوبجان بەشەكانى كارەكەمەم بىلەن ۋتە ۋتەم بىكەت، بەلام ھەر لەدانىشتىنى سىيەمداۋو كە ئەۋ بەرەسەى عاشق بوۋنى خۇى راگەيانلىۋ ۋتى: -جەمىلە مەدەمۋى دۋو تا سى مانگ دۋاى ئەۋەى كارەكانى كۇمپانىاكەمەم راپەراند زەماۋەنلىك لەگەل بىكەم، چۈنكە مە عاشقت بوۋم.

لە ماۋەى دۋو ھەقتەدا ھەمۋو رۇزنىك سوبجانم دەبىنىۋ لەم دىدارەنەشدا ئەۋەندە ھۇگرى سوبجان بوۋبوۋم كە كارەكەمەم پىشتىگۋى خىستىبوۋ، ھەرچەندە ھىشتا دۋو مەسەلەم بە بەبى ۋەلامى لە بەردەمدا بوۋ، يەكەمەيان ئەۋەى كە بۇجى سوبجان دەى ۋت ئەۋ دۋو سى مانگە تۇ دەبىت ھەر لەم كۇمپانىايە كارىكەبەت خۇ بېرىبۋو مە بىمە ھاسەرى ئەۋ!

دۋوۋەمىشىيان پەپەۋەندى بە خاتۋونى سكرتېرەۋە ھەبۋو، خۇ ئەۋ ژنىكى بە ئىمان ۋ تېگەشتۋو بوۋ، زۇربەى كات بە قورئان

خەرىكە كات درەنگ دەبىتۋ لەۋانەبە لە كاتى خۇيدا نەگەمە ئەۋى، دلم كىردە يەك دلو دەستەم بۇ ئۋتۇمبىلىكى مۇدىل بەرز راگىرت، شۇفەرەكەش يەكسەر راۋەستاۋ مەنىش سەرگەۋتەم، بە پىچەۋانەى ئەۋەى كە بېرم لى دەكرەۋە، ۋام زانى كە ئەۋ كۋرە جۋانو خۇش قىافەبە يەكسەر دەست بە ھەسە كىردن دەكاتۋ مەشكى سەرم دەبات، جگە لەۋەى كە پىرسى بۇ كۋى دەچەم، مەنىش مەبەستەكەم تىگەيانلىد، نىدى يەك ۋشەى تىرى لەگەل نەگۋتەم، ھەر ئەۋ رەقتارەشى ۋاى لىكىردم كە مەمانەى پى بىكەم، سوبجان دۋاى ئەۋەى كە مەنى گەيانلىد بەردەم كۇمپانىاكە ۋتى:

ئەم جۇرە كۇمپانىايانە يان مۋچەبەكى كەم دەدەن يان ئەگەر مۋچەبەكى باشىش بەدەن شتىكى تىريان لە ژىر سەردابە، ھەلەبەت ئۋمىدەۋارم ئەمەيان جىاۋازبىت، بە ھەرچال ھىۋاى سەرگەۋتەت بۇ دەخۋازم.

راستىتان بوۋىت بە رەقتارەكانى زۇر كارىگەر بوۋم، دۋاى ئەۋەى كە پىشېبىنەكەى سوبجان راست دەرچۋو، چۈنكە مۋچەكەى بە زۇر بەشى كرى تەكسىۋ خۋاردنەكەمى دەكردا كاتىك كە لە كۇمپانىاكە ھاتەم دەرەۋە سوبجان لە ناۋ ئۋتۇمبىلەكەيدا چاۋەرپەم بوۋ، ھەر كە بىنىمى ۋتى:

نىگەرەن مەبە، بە رۋوخسارلىدا دىارە كە قسەكەى مەن راست دەرچۋو، بەلام خۇشەختانە مەم نىزىكانە خەرىكى دانانى نوسىنگەيەكەم بۇ ئەۋ كۇمپانىايەى كە خۇم

ئەۋ رۇزەى كە بېرىبۋو بېرۇمەۋە بۇ سەركار بېرىمدا راستىيەكە بە باۋكەم كە -جگە لە ئەۋ ھىچ كەسىكەم نىيە- بلىم، باۋكى بىچارەم تا ئەۋ رۇزە ۋاى دەزانى مە ھىشتا ھەر كچە بىچكەلەكەى جارەم، لە كاتىكدا كە نىزىكەى دۋو ھەقتە دەبۋو لەگەل كۋرەك بىۋومە ھاورى! مە سەبارەت بە كارەكەم دىرۇم لەگەل باۋكەم كىردىۋو، پىم ۋتبۋو لە رىگەى ئاگادارى رۇزنامەۋە ئەم كارەم پەيدا كىردۋە، بەلام راستىيەكەى ئەۋەبۋو كە (سوبجان) ئەۋ كۋرە بوۋ كە ئەم كارەى بۇ دۇزىبۋومەۋە، ھەر بەۋ جۇرەى كە بەدىار باۋكەمەۋە ھەپەسابۋوم دەستەم كىرد بە گىرانۋ سەرم خىستە سەرشانى باۋكەم لە كاتىكدا كە دەستى بە سەرمدا دەھىنا ۋتى: قسە بىكە كچە تاقانەكەم... دىنابە مەن يارمەتەت دەدەم جەمىلە... مەترسە كچە...

مەنىش كە بە قسەكانى باۋكەم ھىزىك لە دلمدا درۋست بوۋ، ھەمۋو شتىكەم ھەر لە يەكەم رۇزۋە بۇ گىراپەۋە... يەكەمجار بەم شىۋەبە بە سوبجان ئاشنا بوۋم، خۇشەم كەمىك تاۋانبار بوۋم، ئەۋ رۇزە ئاگادارىيەكى دامەزاندەم لە رۇزنامەبەكدا بىنىبوۋ، بۇ قسەكەردن لەگەل بەرپەۋەبەرى كۇمپانىاكە بەرەۋ ئەۋى دەرۋىشتەم. شۋىنەكە لە شەقامىكى لاۋەكىيەۋە تىپەر دەبۋو ئەۋەندە جۇل بوۋ كە ھىچ تەكسىيەك يان كەسىك كە سەفەر بىكەت لەۋ ناۋەدا نەدەبىنرا، نىۋ كاتىزىر چاۋەرى بوۋم، كاتىك كە زانىم

سەيران بە وتەكانى گەنجەكە ھاتو چۆش
دامابوون؟؟؟

دېسان دواى گەمىك لە رۆيشتن بېنى
وا جاوى بە مانگ كەوت لە ناسمان دېسان
بەسەرسامىيەو روى لە باوكى كردو وتى:
(باوكە سەيركە مانگىش خەرىكە لە گەلمان
دېت؟؟) ئىتر ژنو مېردەكە خۇيان پېنەگىراو
يەكسەر پرويان لە باوكى گەنجەكە كردو
وتيان: (پېناچېت كۆرەكەت تەواو بېت بۆ
سەردانى پزىشكىكى دەروونى پېناكەى؟؟)
پىرەپىياو زۆر بە نارامىيەو وتى: ئەو ئەستە
لاى پزىشكى چاودەنەو نەشتەرگەرى
چاوم بۆ كردوو، چونكە ئەو لە زگماكەو
ھەردوو چاوى كۆپىرېو، تازە چاودەكانى بە
دۇنيا شاد دەين!!!

لەبەرئەو زۆر پىويستە تاكو تەواو لە
كەسانى دەوربەرمان نەگەين بە نارەزووى
خۆمان حوكمىيان لەسەر نەمدەين.
سەرجاوه/ ئىنتەرنېت.

دەگىرنەو جارىكەيان پىرە پىياوئىك لەگەل
كۆرەكەى كە تەمەنى ۲۵ سالان دەبېت لەناو
شەمەندەفەرىكە دانىشتبوون، كە دەيانوئىست
بگەرنەو مەلەو، كۆرەكەى لە تەنېشت
باوكى دانىشتبوو زۆر بەخۆشچالئىيەو لە
پەنجەرەكەو سەيرى دېمەنەكانى دەردەو
دەكرد لە ناكاو بە سەرسورمانەو بە باوكى
وت: (باوكە تەماشائ ئەم دارو درەختە
بەكە، وەك ئىمە دەپۆن!!) باوكىشى بە
زەردەخەنەپەكەو سەرىكى لە قاندو خۆشچال
بوو بە قەسەى كۆرەكەى. لە نەزىك ئەوان ژنو
مېردەكە دانىشتبوون ھەستىيان بە كەمىك
شەرمەزارى كرد، چۆن گەنجىك بەو تەمەنە
ئەو قەسە دەكات زۆر لايان سەير بوو!!
پاش كەمىكى تر لە رۆيشتن گەنجەكە
دېسان بە سەرسامىيەو وتى: (باوكە باوكە
سەيرى ئەم گۆمە ئاوەكە لەوبەر، سەيرى
ھەورەكانى ناسمان بەكە، ئەو خەرىكە
لەگەل ئىمە دەپۆن) دېسان ژنو مېردەكە

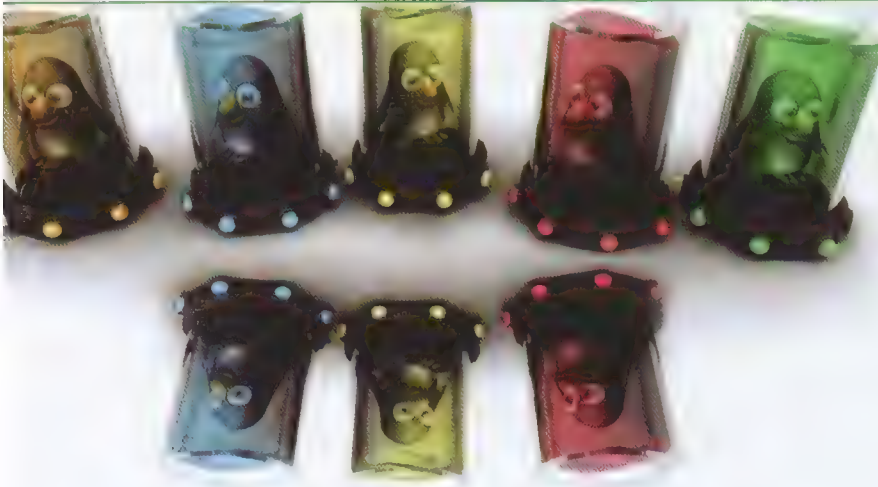
خوئىندەو سەرقال بوو، پۆزبەرۆز رەفتارى
لەگەل مەن ساردتر دەبوو، بەلام ھەرجۆنىك
بەو تەحەممولم دەكرد تا بە زووى بېرۆمە
كۆمپانىا نوئىيەكەو دەست بەكارەكەم بەكەم،
كاتىك كە ئەمانەم بە باوكەم وت، چەند
خولەكىك سەرقالى بېرگەرنەو دەبوو، دواى
ئەو كە ژمارەى كۆمپانىا نوئىيەكەى
سوبحانى وەرگرت، تەلەفۇنى كرد بۆئەوئ
بە خاتوونى سكرتېرەى وت:

كچم مەن باوكى جەمىلەم، ئەو دەربارەى
تۆ ھەندى شتى بې وتووم، دەزانم ژنىكى
ئىماندارى، لەبەرئەو بەو ھۆرئانەى كە
دەپخوئىنىت سوئىتت دەدەم ھەرجىيەك
دەربارەى سوبحانو ئەو پېشنىارى زەماوئەندەى
كە بەكچەكەمى داو دەزانى پېم بلى...

ژنە گەنجەكە كەناو لەيلا بوو دواى
ئەو كە باوكى سوئىتتە كە ھىچ شتىك
بە سوبحان نەئىت وتى: ئەمە قىلى سوبحانە،
ئەو ھەر بەوشۆمە ھەرچەند مانگ جارىك
كچانىك كە سەرەتا داواى خۆشەوئىستىيان لى
دەكات لە نوسىنگەپەكە دايان دەمەزىرئىو
دوايش بە بىيانووى ئەو كە دەپەوئ زەماوئەند
بكات ئەوان ھەلدەخەلەتئى، ھۆكارى ئەو
كە مەن بەو شۆمە رەفتارم لەگەل كچەكەى
ئىوئەدا دەكرد ئەو دەبوو كە پۆزىك كچەكەتان
ھۆكارى ئەو رەفتارەم لى بېرسىت تا
منىش ئەم شتانەى پى بلىم! لەوانەپە ئىو
لە خۆتان بېرسىن كە مەن بۆجى لەگەل ئەم
گۆرگەدا كاردەكەم؟ راستىيەكەى ئەو دەپە كە
سوبحان بىرەى مەن مەن لەبەرئەو لىرە
كاردەكەم تا ئەو نەتوانى مافى مەن دايكەو
دووبرا بچووكەكەم كە دواى مەردى باوكەم لەم
كۆمپانىيە بەشمان ھەپە پىشپىل بكات! ئەو
بۆ ئەو بەسە كەبزانىت مەن ئەم قەسەم كردوو
ئەو كات يەكسەر لىرە دەردەكات...

دواى تەواو بوونى قەسەكانى لەيلا باوكە
پى وت:

كچم ئومىدەوارم ھەر بەو شۆمەپەى كە
بووئە ھۆ پاراستنى ئابرووى كچەكەى مەن،
خوای گەورە ئابرووى تۆش بېارزىت!
زۆر ھەزم دەكرد دوو قەسە لەگەل
سوبحاندا بەكەو پى بلىم باش زانىم جىت
لە ژىر سەردايە... بەلام ئەو بەئىنەى كە
باوكە بە لەيلاى دابوو رېگىرېو لەبەرئەمەدا،
تەنە بەبىيانوويەكى بچووك بۆ ھەمىشە لى
دووركەوتەو، ئىستاش ھەمىشە سوپاسى
خوای دەكەم كە لەيلاى لەسەر رېگاگەم داناو
پىش ئەو دەرەنگ بېيت نەپەشت ئابرووم
لە كەدار بېيت. بۆيە ھەتا مەردن خۆم بە
قەرزارى خاتوو لەيلا دەزانم!!!
گۆفارى روزھای زندگى/ ژ ۲۳۲۰

ههشت نامۆزگاری به سوود

ئا: برۆا همه کهریم - زانکۆی کۆیه

دوژمنی دابنن... بۆیه منیش زانیم که نابێ جگه له شهپتان دوژمندارى لهگهڵ کهسدا بکهه. **سوودی ههشتهم:** ببنیم ههر یهكێ بهو بهری تواناو کۆششیهوه وا ههول ددها بۆئهووی ههر چۆنیک بێ نانیك پهیدا بکا، لهراده بهدر خۆی دهخاته دواى حهرامو گومانو چاوی خۆی نزم دهکاتهوه به جارێ نرخى خۆی دینیته خوارهوه. منیش بیرم لههه نایهته کردوه که دهفهرمۆی: (وما من دابة فی الارض الا علی الله رزقها) واته: ههر گیانهلهریك کهله زهویدا خول بخواتهوه نهوه رزقی لهسهر خوایهو ماتهل نابێ... بۆیه منیش که زانیم رزق لهسهر خواى گهورهیه، رووم له خوا کردو تهنیا چاوم برپیه نهو.

سوودی ههشتهم: ببنیم ههریهكێ پشتی به شتی بهستوه، یهكێ به دینارو درههم، یهكێ بهمالو مۆلك، یهكێ به بېشهو بېشهسازى، یهكێ به ئادهمیزادىكى وهكو خۆی. منیش بیرم لهه نایهته کردوه که دهفهرمۆی: (ومن يتوكل علی الله فهو حسبه ان الله بالغ امره قد جعل الله لكل شيء قدرا) واتا: نهوهی پشست به خوا بېهستى، نهومندهی بهسه، خواش نهوهی بیهوئ جیهه جیهی دهگاو، حیسابىكى تابهتیهش بۆ ههموو شتیک کردوه رادیههکی بۆ داناوه. بۆیه منیش پشتم بهخوا بهستو ههر نهوم بهسه، نهویش چاکترین پارێزگاره.

شههقی وتی: خوا دهست بهه بالی تهمنتهوه بگرێ، نهو ههشت سوودهی بۆ منت وت، ههر ههشتیان له کتیبی تهوراتو ئینجیلو زهبورو قورئاندا باسیان لیه کراوه، ههر یهكێکیش جیهه جیهیان بکا مانای وایه فهرمانهکانی خودای جیهه جیه کردوه.

لهوه دایه یهكێ مالی خهلكی تالان بكاو زولم خوین ریزی بکا... ههندیکی تریان وایان دهمزانی شهرهفو پایه بهرزى لهوه دایه یهكێ مالی خۆی پهرتو بلاو بكاو خۆشی نهزانی چۆنی بیهخشی. منیش بیرم لهه نایهته پیرۆزه کردوه که پهروهر دگار دهفهرمۆی: (ان اکرکم عند الله اتقاکم)، واتا: بهرێزترین کهس لای خوا، نهو کهسهیه زۆر له خوا بترسێ... بۆیه منیش له خوا ترسانم بۆ خۆم ههلبزاردو باومرم هینا که قورئان راست دهفهرمۆی، سهراچاوی ههموو کامهرانیو خۆشهختیهه ههر لای خوایه.

سوودی پینجهه: ببنیم خهلكی وا زهمی یهكتری دهکهنو باشمله له یهكتر ددهوین، منیش زانیم نههمیان لهبهر چاو تهنگیهوهیهو خهه لهیهكتر دهخۆن... بۆیه چاویان برپوهته مالو پایهو زانستی یهكتری، منیش بیرم لهه نایهته پیرۆزه گردهوه که دهفهرمۆی: (نحن قسمنا بینهم معیشتهم فی الحیاة الدنیا). واتا: به پێی ویستی خۆمان مالو سامانمان له ژياندا له ناو خهلكیدا دابهش کردو کهسی تر ههقی بهسهر نیه... بۆیه منیش زانیم بهشکردنی ههموو شتیک له لایهه خواویه، نهمیشت له نهزهلهوه بۆی رخصاندووین، لهبهر نهه بهراچاوم تهنگ نهبوو خههم له هیچ شتی نهخواردو، بهه بهشهی خوا پێی دابوووم رازی بووم.

سوودی شههم: ببنیم خهلكی وا لهبهر جهنن هۆیهك دوژمندارى لهگهڵ یهكتری دهکهنو منیش بیرم لهه نایهتهی خودا کردوه که دهفهرمۆی: (ان الشیطان لکم عدو هاتخذوه عدوا). واته: شهپتان دوژمنی ئیویه، ئیوهش به

کابرایهك ههبوو ناوی (حاتم الاصم) بوو، له برادره نزیکهکانی شههقی بهلخی بوو، روژیکیان شههقی بهلخی پێی وت: تۆ نهوه سێ ساله هاوپیتهی من دهکیت، چ سوودیکت لهه ماومیهدا ببنیهوه؟ نهویش وتی: ههشت سوودم ببنیهوه، نهو ههشتهش بۆ نهوهیه پێیانوه رزگار به... شههقیش وتی: نهو ههشت سووده چییه؟ حاتههیش وتی: **سوودی یهکهه:** من تهماشای خهلكیم کرد، ببنیم ههر یهكێ خۆشهویستیکو هاوپیتهکی ههیه که خۆشی دهوێتو لهگهڵی دایه تا دهکاته گۆرمکهی... لهویدا لێی جیادهپیتهوهو لهگهڵی ناروات! منیش بیرم له چاکترین دۆست کردوه که له ناو گۆریشدا هاودهو هۆگرم بێتو جیم نههیلێت، گومانیشی تیدا نییه نهو تاکه دۆستهی له تاریکی گۆریشدا جیمان ناهیلێت نهو کردوه چاکانهن که خۆشهویستی منو چرایهکن بۆ منو پێیانوه شاد دهبوو به تهنایی بهجیم نایهتن.

سوودی دووه: ببنیم وا خهلكی بهدواى شههوتو ئارمژووی خۆیان کهوتوونو هیچی تریان به خهپالدا نایهت... منیش نهه نایهت پیرۆزه هاتهوه یاد که دهفهرمۆی: (وما من خاف مقام ربه ونهی النفس عن الهوی فان الجنة هی الماوی) واتا: نهوهی له خوا بترسێو بهسهر شههوتو ئارمژووی خۆیدا زāl بێ، شوینی نهو کهسه بهههشتهو لهوئ شاد دهپیتهوه... بهمهوه بۆم دهرکهوت که قورئان راست دهفهرمۆی منیش دهبی به پێچهوانهی نهفسی خۆم دهفتار بکهه... بۆیه منیش جلهوی تیکۆشانم به دهستهوه گرتو دهسهلاتی خۆم بهسهر نهفسمدا زāl کرد، تاوام لێ کرد ملکهجی فهرمانهکانی خواى گهوره بێ.

سوودی سێیهه: سههرم کردو ببنیم ههر یهكێ وا ههول ددهاتو تیدهکۆشی بۆنهوهی مال بۆ خۆی کۆبکاتهوه، منیش بیرم لهه نایهته کردوه که دهفهرمۆی: (ماعندکم ینفد وما عندالله باق)، واتا: نهوهی لای ئیویه تهواو دهبیو دهرپیتهوه، بهلام نهوهی لای خوایه تهواو نابێو نابریتهوه... بۆیه منیش نهوهی ههم بوو له پێی خوادا بهسهر ههزارو بچ دهسهلاتاندا دابهشم کرد، تا بهمهوه له لایهه خوا گههچینهیهك بۆ خۆم برهخسینم، بۆنهوهی له روژی قیامهتدا هریام کهوئ.

سوودی چوارهه: ههندئ کهسی وام بهراچاو کهوت، که بهلایهوه شهرهفو پایه بهرزى لهوه دایه یهكێ قهههوهو قیلهبهکی زۆری ههبیو شانازییان پێوه بکا، ههندیکیان وایان دهمزانی شهرهفو پایه بهرزى لهوه دایه یهكێ مالو مندالیکى زۆری ههبیو شانازییان پێوه بکا... ههندیکیان وایان دهمزانی شهرهفو پایه بهرزى

خەسۋى نەمۇنەيى!

و: ھىرۋ موھەممەد ئەلماس

بىرۋىزىيەت بۇ دەنېر، بە تەلەفۇن سوپاسىيان
بەن كە لە بىرتاندا بوون.

* كاتىك بە بۇنەبەكەمە دىيارىتان بۇ
دەھىن، تەلەفۇن بۇ بەن بۇن تا ئىستا
دىارىيەكى لەم شىۋەمەتەن ۋەرنەگرتوۋە.

* كاتىك بوۋكەكەتەن بۇ ماۋە رۇزىكى
تەۋا ھاسەرەكە بە ۋەرنە دىدار بە ئىۋە بۇ
ئەۋە كارىكتان بۇ ئەنجام بەت، تەلەفۇن
بۇ بەن بۇن: چەن سەخاۋەتەندىت كە
مىردەكە لەگەل ئىۋە بەشدارى دەكات.

* كاتىك زاۋاكەتەن خۇلىك تەۋا دەكات،
تەلەفۇن بۇ بەن سەرەكەۋەن لى پىرۋز
بەن.

* كاتىك بوۋكەكەتەن پۇشاكەكانى
خۇيتان پى دەبەخشىت لەبەرئەۋە كە
حەزتان لىكردوۋە، تەلەفۇن بۇ بەن بۇن
كە تۇ زۇر مىرەبانىت.

* كاتىك يەكەك لە خەمەكانى
بوۋكەكەتەن يان زاۋاكەتەن دەمىرەت، يەكەم
كەسەن كە تەلەفۇن بۇ دەكەن.

* كاتىك بوۋكەكەتەن ياخۇد زاۋاكەتەن
مىدالەكانىيان ھاندەدەن ياخۇد ناچارىيان
دەكەن كە چاكەبەكتەن لەگەلدا ئەنجام
بەن، تەلەفۇن بۇ بەن پىيان بۇن: كە
مىدالەكانىيان چەن خۇشەختە بەختەۋەرن
كە دايكە باۋكىكى لەم شىۋەمەتەن ھەيە.

* كاتىك بوۋكەكەتەن تا عەيادە پىزىك
لەگەلتان دىتە ھاورىيەتەن دەكات، دواتر
تەلەفۇن بۇ بەن بۇن: ھاتىنى ئەۋ
لەگەلتاندا چەندىك كارىگەر بوۋە؟

* كاتىك بوۋكەكەتەن شىۋازى
ئامادەكەرنى خوارىنەكتەن فېردەكات، دۋا
دروستەكەرنى خوارىنەكە تەلەفۇن بۇ بەن
پىي بۇن: كە خوارىنەكە چەن باش خۇش
دەرچوۋە؟

سەرچاۋە/ گۇفارى "بانوى شىرى" ژمارە (۸).

ئەم تەلەفۇنەت ھىچ زەردە زىانىكى نىيە.
* كاتىك تاقىكرەنەۋە ھەيە، تەلەفۇنكى
بۇ بەن بۇن: ھىۋادارىن سەرەكەۋەن بىت.
* كاتىك زاۋاكەتەن پۇستە پەلى بەرن
دەبىتەۋە، تەلەفۇن بۇ بەن پىرۋزىيە لى
بەن.

* كاتىك مىۋانىيەكى گەۋرەتەن بۇ
رېكەدەن، رۇزى دواتر تەلەفۇن بۇ
بەن سوپاسى بەن.

* كاتىك زاۋاكەتەن نەخۇشە، تەلەفۇن بۇ
بەن پىرۋزىيە لى بەن كە ئايا پىۋىستى
بە ھىچ شىك نىيە؟

* كاتىك مىۋانتەن ھەيە بوۋكەكەتەن
يارمەتەن دەكات، رۇزى دۋاى تەلەفۇن بۇ
بەن سوپاسى بەن پىي بۇن: كە بە بوۋنى
ئەۋ ئىش كاركەن چەن ئاسان بەرئەۋەچوۋن.

* كاتىك زاۋاكەتەن بە شىۋەمەكى نانىسايى
رېزى لە يەكەك لە ئەندامانى خىزانەكەتەن
گرت "بۇ نەمۇنە سەردانى خەمىكى
نەخۇشەنى كە" ئەۋ تەلەفۇن بۇ بەن
بۇن: چەن كەسىكى وريۋ ھۇشيارىت.

* ئەگەر بوۋكەكەتەن لە كاتى
نەخۇشەتەن ئىش كاركەتەن بۇ ئەنجام
دەكات، تەلەفۇن بۇ بەن سوپاسى بەن.

* كاتىك زاۋاكەتەن بە ئۆتەمبىلەكە
خۇى دەتەنات بۇ شىۋىنەك، دواتر تەلەفۇن
بۇ بەن دوۋبارە سوپاسى بەن.

* كاتىك بوۋكە يان زاۋاكەتەن داۋاتان
لەكەن كە رۇزى پىشۋويان لەگەل
بەسەرەرن، دۋا ئەۋە كە گەۋرەۋە بۇ
مالەۋە، تەلەفۇن بۇ بەن بۇن كە چەن
رۇزىكى خۇشتان لەگەل ئەۋاندا بەسەر بەرن.

* ئەگەر پىشۋوى كۇتايى ھەفتەيان لە مالى
ئىۋە بەسەر بەرن، تەلەفۇن بۇ بەن بۇن ج
ساتىكى خۇشتان لەگەل ئەۋاندا بەسەر بەرنەۋە؟

* كاتىك بە بۇنەى جەنەكانەۋە كارتى

ئەگەر كۈرەكەت ياخۇد كچەكە لەگەل
ھاسەرەكەيدا شەۋ دەمەقالەيان كە، خۇت
گىل بەن نە بىيىستەۋ نەقەش بەن، خۇت
لە شەۋەھەركە دوۋر بەنەۋە، تاۋەكو دۋنە
ۋەك ماستى مەيۋوۋ ناشى بى ناۋى لىدەتە
بارودۇخەكە ناسايى دەبىتەۋە.

ئايا كۈرەكەت ياخۇد كچەكە پەيۋەندى
خەمەتەن لەگەل خىزانە بىنەمالەيەكى
عەجىبە غەرىبە ئەنجامدەۋە؟ مەيەستە
ئەۋە كە ئايا شىۋازى زىانىان لەگەل ئىۋە
جىۋازە؟ ئايا دابە نەرىتە ۋەرنەنگى
خىزانىيان بە لى ئىۋەۋە نامۇۋ نەناسراۋە؟
ئايا خەم كەسى گەرنە ناۋادارىان ھەيە؟
ئايا ئاكارو رەۋشەتەن لە ناۋ كۆمەلگەدا
پەسەندە گۈنچاۋە؟

ئەگەر بەم شىۋەمەتەن ئەۋا باشتر ۋايە كە
خۇت دوۋر بەگىتە تۇپ سەكە بە بوۋكو
زاۋاكەتەن بىيىتەن، ئەگەر ئەۋان لە بارە
ئەۋە قەسەيان دەكە كە ھەفتە داھاتوۋ
لە ج شىۋىنەك "سىرك" ئەنجام دەرىتە؟ يان
قۇلە دۇسىيە گەشتەۋەتە كۈ؟ ئەۋا مۇلەت
بەدە بىلە با خۇيان بابەتەكە باس بەن،
لەۋانەيە ۋەزلى كەردەن خۇۋەلقۇرتانەن
لە كاروبارى ئەۋان ۋەك خۇرە بەرۋىيەتە
گىانتان، بەلام ھەۋل بەن كە ئىرادەتەن لە
دەست نەدەن، ۋەزلى خۇۋەلقۇرتانەن ۋاتە
ئەۋە كە پىرۋزىيەكتەن لى بەن كە ھەز
نەكەن پىتان خۇش نەبىت ۋەلامى بەنەۋە،
لەم جۇرە كاتانەدا بە دىدە تىرۋانىيەكەۋە
تەماشى مەسەلەۋ بابەتەكە بەن كە
نشانەدرى عىشقو خۇشەۋىستى بىت.

ئەۋ تەلەفۇنە پىۋىستەنە كە پىۋىستە
بۇ بوۋكو زاۋا بەرنە.

* كاتىك يەكەك لە ئەندامانى بوۋكە يان
زاۋاكەتەن نەخۇشە، تەلەفۇنكى بۇ بەن بۇن:
"مەن چىم پىدەكەرنەۋ دەتەنەم چىت بۇ بەن"

(جى: ئىس: سۆلت) ★

چۈن دەپتە ھاۋسەرىڭكى نەۋونەيى؟

بەشى چۈرەم

بۇ ژان

جىرارد ۲۹ سال، تەلاق دان پاش ھاۋسەرىڭىيەكى سالو نىۋى: گرنگى بە ھاۋسەردەكەت بدە، با لىتەۋە گۈيىستى وشەو دەرپرېنى جوانو ستايشەكانت بېت، رەخنەى لى مەگرەو توند مەبە لە گەلى، لەوانەيە ئەو بە بىگومان خالە لاۋازەكان بزانىت.

دىك ۶ سال ۴۲ چۆتە نىۋىزىانى ھاۋسەرىڭىيەۋە: دەرپرېنى «پىم وتى ئەۋە روودەدات» بە وتى يان جۈلەى لەش نابىتە شتىكى بەرەمدار لە بىناتانانى پەيوەندى باش لەگەل ھاۋىەشى ژيانىت.

نىك ۵۱ سال، ۲۴ سال ھاۋسەرىڭىرى دوۋەم: مەترسە لە ھەر مۇناقشەپەك يان ھەر گىتوگۈيەك كە لە بەردەم مىندالەكانماندا روودەدات، چونكە لە ماۋەى تىگچوونو راجىاۋازەكانمانەۋە فېر دەبن چارەسەر بوون ھەيە، بە ھۋى رىزى ئالوگۈرۈ شىۋازى جوان لە نىۋان ھەردوۋلادا، لەۋ كاتەشدا مىندالەكانت دەلىن: باشە، گىتوگۈيەكىنۈ راي جىاۋازمان ھەبىت، بىنيمان دايكو باۋكمان ئەۋ جىاۋازىيەيان بە شىۋازىكى راست كۇتايى پېتھىنا.

دىك ۶۴ سال، ۲۴ سالە چۆتە نىۋى ژيانى ھاۋسەرىڭىيەۋە: بىخەرە مىشكتەۋە ھەمىشە زۆر لە شتەكان كە گىتوگۈيان لە سەر دەكەيت تايپەتەنۈ نەينىن پىۋىست ناكات كەسى تر بىانزانىت.

لى ۶۱ سال تەلاق دان: دەرپارەى ئاكارو ھەلسۈكەۋتە خراپەكانمە ھاۋىپىكانت مەلى.

جول ۴۷ سال، ۵ سالە چۆتە نىۋى ژيانى ھاۋسەرىڭىيەۋە: تىكايە دەرپارەى پىسۈلەى باجو پارەدان پىش كاتى خەۋتم قىسە مەكە، چونكە وام لى دەكات نەتوانم بە ناسانى خەۋم لى بىكەۋىت.

دان ۷۵ سال، ۵۲ سالە چۆتە نىۋى ژيانى ھاۋسەرىڭىيەۋە: ھەۋل بدە فېرېبىت جىاۋازى بىكەيت لە نىۋان گۈيگرتنۈ تىگەيشتن، دەزانم ھەندى كات گۈيەم بۇ دەگرېت، بەلام ئەپىرسم نايلا لىم تىگەيشتى؟

ستىۋارت ۲۷ سال، ۷ سالە چۆتە نىۋى ژيانى ھاۋسەرىڭىيەۋە: كاتىك پىشنىيارىكەم دەپىتو تۈش رەتى دەكەيتەۋە، ئاسايى دەپىت، بەلام كاتىك كەسىكى تر ھەمان پىشنىيارى دەپىت زۆر پىت خۇش دەپىتو دەلىت ئەۋ لەۋ بىرۈكە جوانە!

ئەۋە وام لى دەكات ھەست بەۋە بىكەم بىرۈكەكانم پىشتگۈى دەخەيتو خۇشەم بە ھەمان شىۋە.

چارلىز ۲۴ سال، ۶ سالە چۆتە نىۋى ژيانى ھاۋسەرىڭىيەۋە: ھەۋل بدە سەرەتا لىم تى بىكەيت لەۋەى دەپىلەم بە باشى ۋەرى بگرېت، پاشان ھەۋلبدە وام لى بىكەيت كە لىت تى بگەم.

جىرى ۵۲ سال، ۵ سال ھاۋسەرىڭىرى دوۋەم: كاتىك لە تۆۋە نابىنەم بىجگە لە سىكالاردنۈ پەرچ دانەۋەى نەرىنى ۋا ھەست دەكەم مىن بىگومان خراپىترىن ھاۋسەرم لە جىياندا. ھەۋل بدە ھەندى لە كاتەكانت بە وتى لايەنە باشەكان كە لە كەسايەتىمدا دەپىنىت بەسەرىبىرەيت. شىۋازو ھەلسۈكەۋتم لەگەل مىندالەكانم پى رايگەيەنە، چۈن مىن دەتوانم بەختەۋەرت بىكەم؟ چۈن دەتوانم ژيانىت خۇشۈ ئاسۈدە بىكەم؟ ئەۋ ئاكارە جوانانە كامانەن لە كەسايەتىمدا دەپىنىت؟ لە كۇتايىدا: ھەۋل مەدە تەنھا كەۋ كورتىەكانم دەرېخەيت، بەلكو قىسە لەسەر چاكەۋ لايەنە باشەكانم لە كەسايەتىمدا بىكەيت.

نورمان ۳۲ سال، ۵ سالە چۆتە نىۋى ژيانى ھاۋسەرىڭىيەۋە: كاتىك ھەست بە دلئەنگىۋ ناخۇشى دەكەيت، پىم بلىۋ لە ناخى خۇندا مەيشارەۋە تا نەبىتە بۇمبىكو لە دۋايدا بىتەقەيتەۋە.

كىفن ۴۲ سال، ۱۹ سالە چۆتە نىۋى ژيانى ھاۋسەرىڭىيەۋە: كاتىك لە بىتاقەتۈ بىزارىت دەپىرسەم ھۆكارەكەم پى بلىۋ مەلى (ھىچ نىيە)، پاشان پىت ۋايە كە بىخەملىنم مىن ھۆكارى بىزارىت.

ئەلبەرتۇ ۲۴ سال، خىزىنى تەلاق داۋە: بە باشى گۈى بۇ ھاۋسەردەكەت بگرە لە كاتىكدا كە ھەستەكانى دەرەدەپىتۈ لە ناخى خۇى دەدۋىت... ئەگەر ئەۋ ھەستەنە لە ناخىدا كەلەكە بىن ئەۋا بە پىي كات دەپىتە ھۋى كىشەيەكى گەۋرە.

جىف ۴۲ سال، ۱۷ سالە خىزاندەرە: زۆر خۇشچالۈ ئاسۈۋەم كاتىك دەپىنەم گۈيەم بۇ دەگرېتو گرنگى دانى خۇتم بۇ دەرەدەخەيت، ھەروەھا كاتىك چەند بۇچوون يان رۋانىنى جىاۋازت ھەيە.

ئەلىن ۴۲ سال، ۲ سالە چۆتە نىۋى ژيانى ھاۋسەرىڭىيەۋە: تىكايە ۋا دامەنى كە مىن بەگرنگىيەۋە بىر لە ھەموو شتى دەكەمەۋە پىش ئەۋەى بىدركىنم، بۇيە زىادەپەۋى مەكە لە ئاگاداركرىدەۋەم بەۋەى ھەلەم لە ھەلبۇردنى وشە يان شتىك دەلىم بوۋەتە مايەى وروژاندنت.

جاي ۶۲ سال، ۲۰ چۆتە نىۋى ژيانى ھاۋسەرىڭىيەۋە: ۋاز لە ھەۋلەكانت بېتەنە بۇ تەۋاۋكرىدى دەرپىنەكانم، بزانە لە ناخىدا تەكەبۇرى مىنداللىكى تىدايەۋ پىۋىستە كە راي سەربەخۇى خۇم ھەبىت.

(جۈمئە ئىس. سەھىر)

چۈن دەپپتە ھاۋسەرىڭكى نەمۇنەيى؟

بەشى چۈرەم

بۇ پىاۋان

پىۋىستى بەۋە ھەيە يەككە بەردەۋام
ئاۋى بىدات، ياخود ۋەك «مايۋىز» ماۋى
بەكارھىنانى كورتەۋ زوۋ بەسەر دەچىت.

مادى ۴۲ سال، ۲ سالە چۆتە نىۋى ژيانى
ھاۋسەرىيەۋە: كاتىك دىيەتە مالمەۋە من ماچ
بىكە، پىش ئەۋى مىندالەكانت ماچ بىكەيت.

جىنا ۳۶ سال، ۷ سالە چۆتە نىۋى ژيانى
ھاۋسەرىيەۋە: كاتىك لە مالمەۋە لە گەلمان
دادەنىشى، پىۋىستە بىروھۇشت نامادە
بىت، نابىت ئەۋى كە ھەموو بىروھۇشى
داگىركىروۋى تەنھا كارەكتەۋ وەرزى بىت،
ھەموو ھۇش تەركىزىت بىدەرە خىزانو
مىندالەكانت، ئەۋان قىسەت بۇ دەكەن، بەلام
تۆيان لەگەل نىت، بەلكو خەپالت بە شتىكى
ترەۋە سەرقالە.

شىرى ۴۲ سال، ۱۶ سالە ھاۋسەرىگىرە:
گرنگى زىاتىر بىدە بەۋى لە سنورى
خىزانەكەتدا روۋدەدات، كاتىك روۋخسارت
لە رۇژنامەكەدا نوقم دەكەيت، پىۋىستە
ھەندىك لە كاتىك دىيارى بىكەيت بۇ ئاۋردانەۋە
بۇ لاي خىزانەكەت، من ۋا ھەست دەكەم كە
تۆ ئىمەت لە بىر كىردوۋە، چۈنكە ھەموو
كاروبارى مالو گرنگى دان بە مىندالەكانت
كەۋتۆتە سەر شانى من.

لىسلى ۳۶ سال، ۸ سالە چۆتە نىۋى ژيانى
ھاۋسەرىيەۋە: گرنگى زىاتىر بىبەخشە بە
خىزانەكەت، ھەۋل بىدە زىاتىر خۇت بەشدارى
كاروبارو لىپىرسراۋىيەكانى بىكەيت، ئەركى
پەرۋەردەكرى مىندالو يارمەتى دانىيان بۇ
خوڭىندى ۋانەكانىيان بىخە ئەستۋى خۇت
ھاۋكات چىژ لەم كارەت ۋەربىرە.

جىنىفر ۳۲ سال، ۶ سالە ھاۋسەرىگىرە: زۆرم
پىخۇشە كاتىك كە سوۋرى لەسەر ئەۋى لە
نامىزىت بىگرو ماچت بىكەم لە كاتىكدا من لە
بارودۇخىكى خراپىدا، بەلام ھەرچەندە كاروبارم
لەۋپەرى خراپىدا بىت من ھەست دەكەم كە
حالىم باشتىر بوۋە كاتىك ئەۋ كارە دەكەم.

لىندا ۴۰ سال، ۱۵ سالە چۆتە نىۋى ژيانى
ھاۋسەرىيەۋە: ۋازمەھىتە لە خۇشەۋىستى
لەگەلمەدا، دەست ھەلمەگرە لە خۇنزىك
كىرەنەۋەۋە دەرپىنى ۋەتە پىر عىشقو
خۇشەۋىستى، ھەرۋەكو چۈن لە سەرەتاي بە
يەك گەشىتمەندا ۋات دەكرى، لەۋانەيە تەمەنەم
گەۋرە بوۋىت، بەلام من لە ناخى خۇمدا ۋا
ھەست دەكەم كە تا ئىستاش كچىكى ۱۸ سالانەم.
دىبى: بەيناۋبەيىن دەستى ھاۋسەرىكەت
بگۇشە، چۈنكە ئەمە بۇ ئەۋ زۆر دەگەيەنەت.

جانىت ۵۲ سال، بىۋەژن دۋى ۱۶
سال ھاۋسەرىگىرى: بە خۇشەۋىستىۋ لە
نامىزىگرتىۋ گوزارش كىردن لە ھەستو سۆزى
جوانو ناسك، ژيان دەپپتە سەمايەكى ھىمەن
نەك جەنگىك ھەر لايەك دەپپەۋىت بەسەر
لايەكەى تردا زال بىت.

مارىن ۶۲ سال، ۴۲ سالە چۆتە نىۋى ژيانى
ھاۋسەرىيەۋە: فىترىيە بەردەۋام بىلەيت: «خۇشم
دەۋى» ھەلبەت ئەۋ ھەلسۈكەۋتەنەكى كە
گوزارش لە خۇشەۋىستى دەكەن زۆر جوانو
ناۋازەن، بەلام شىتىكى جوانە كە جار جار
گۈنەپىستى ئەۋ ۋشەيە بىت.

فەكتۇرىا ۴۹ سال، ھاۋسەرىگىرى دوۋەم
تا ئىستە «۲» سالە: رۇژى سى جار پىيى
بلى خۇشم دەۋىت، چۈنكە ۋشەى «خۇشم
دەۋىت» ۋەكو گۈل ۋايە، زوۋ ۋشك دەپپت

فېلىس (۵۵) سال، (۲۵) سالە چۆتە نىۋى
ژيانى ھاۋسەرىيەۋە: بەتەۋاۋى تەماشام بىكە،
پىش ئەۋى پىم بىلەى تۆ جوانى.

كىت تەلاق دراۋە، دۋى ھاۋسەرىگىرىيەك
كە (۲۳) سالى خاپاندوۋە: كاتىك دەپپىنى
تەماشاي روۋخسارى لە ئاۋپەندە دەكاتو ترس
دايدەگرى بە بىنىنى ئەۋ چىچۈلۈچىيەكى كە
خەرىكە دەۋم چاۋى دادەگرى، پىي مەلەك كە
باش ۋايە نەشتەرگەرىيەكى توندىردنەۋى
روۋخسارى ئەنجام بىدات، بەلكو ئەۋى ئەۋ
پىۋىستى پىي ھەيە ئەۋەيە كە پىي بىلەيت:
«خۇشەۋىستەكەم من شىتى ئەۋ روۋخسارە
كەمەند كىشەتم».

تراسى- (۷) سالە چۆتە نىۋى ژيانى
ھاۋسەرىيەۋە: ھەرگىز باسى مەسەلەى
قەلەۋى مەكە.

بىجى (۴۷) سال، پىۋىستە بەردەۋام بە
بىرم بىنىتەۋە كە ھاتنە خوارەۋى ۋرگو
زىاد بوۋى شىتىكى ئاقولۇ نىيە، بەلكو
بەلگەيەكى لەبەرچاۋە لەسەر ئەۋى كە من
چاۋى سى گۈلەباخم بەم ژىنە ھەلەپناۋە.

كارىن (۳۹) سال، (۱۵) سالە ھاۋسەرىگىرە:
بەردەۋام مەدەم بىكەۋ بە سىماۋ بالامدا
ھەلبەدە، چۈنكە تىببىنى سەرنجەكانت بۇ
من زۆر دەگەيەنەى.

كات ۴۰ سال: كاتىك لەۋپەرى تورپىي
دام، ناتوانەم لىت تىبگەۋ گۈيت بۇ بىگرم،
ئەۋ كاتە من لە ھەموو كات زىاتىر پىۋىستەم
بەۋەيە كە دەست بىخەيتە سەرشانەۋ لە
نامىزى خۇتم بىگرى، ئەۋ باۋەشە پىر لە
سۆزەت ھەموو ئەۋ شتانە دەۋىنەتەۋە كە
دەپپە مايەى تورپىۋوۋن دلتەنگىم.

شیخانی

تەنھا خەندەپەك

بۇ بەخشینی شادمانی و میهر و سۆزو
خۆشەویستی زۆرجار تەنھا خەندەپەك
بەسە، چرپەى دوو وشەى ناسكو
نیگایەكى نوورین بەسە بۇ ھەلگردنى
شنەو شەمالى هیوا بەخش و شادى ھینو
خەفەتەر.

بەلام بەداخەو زۆرجار بەرامبەر
بە کارىكى وەھا ئاسانو سانا سستی
دەنوین!

لە کاتىکدا خەندەو وتەى شیرین
کاریگەرپەكى ئەفسوناوى ھەپەو وا
دەكات لە قولاى دڵەکاندا جىگەى خۇمان
بکەپنەو وەو خۇمان و دەوروپەر نوقمى
سەعادەتو سەرھرازی بکەین.

با بەپەکەو سەرنج لە ھەلویستی ئەم
مێردمنداڵە ھەست ناسكو دڵپاکە بدەینو
وانەپەكى بەرزى لیوہ فیر بین:

مێرد مندالیک لەگەل باوک و دایکیدا
دەچنە نوپزى ھەپنى و لە وتارى ھەپنیدا
مامۇستا باس لە بەخشین و پاداشتی
بەخشندەپى دەكات، ئەمیش زۆر ئارەزوو
دەكات کە بیتوانایە پارەو سامانى
بە ھەزاران و لیقەوماوان بەخشایە،
لەبەرئەو دواى نوپزى ھەپنى لە
مامۇستای وتاریبێز نزیك بوو وەو بە
خەمبارپەو لى پرسی: مامۇستا گیان
من زۆر ھەز دەکەم یارمەتى ھەزاران
بدەم، بەلام ھىچ پارەپەک نىيە.

مامۇستاش بەوپەرى ریزو
خۆشەویستیپەو رووى تیکردو پى
گوت: رۆلەى شیرینم بەخشین تەنھا بە
پارە نابیت، بەلکو دەتوانیت بەشیک لە

کاتەکانت ببەخشى بۇ جىبەجىکردنى
کاروپیداویستیپەکانى ئەو کەسانەى کە
پىوستان پیتە.

تەنانەت بەخشینی خەندەپەك
بەخیر و بەخشین دەژمێردریت.
مێرد مندالەکە بەم ھسانە دڵخۆشبوو،
پەکسەر دەستی دایکو باوکى گرتو وتی:

دایە گیان بابە گیان چى بکەین؟
باوکى گوتى: دەچین بۇ
نەخۆشخانەکانو سەردانى نەخۆشەکان
دەکەین و ھەوالیان دەپرسین و دڵخۆشیان
دەکەین.

ھاوکات ھەر سىکیان چوونە
نەخۆشخانەپەك لە ویدا چاوپان بە
پیرەژنیکى نەخۆش کەوت کە تەمەنى
(۹۲) سال بوو، شیرپەنچە بە ھەموو
لاشەیدا بلاو ببوو، کاتیک چاوى ھەلپناو
ئەمانى بىنى گوتى: من (۸) مانگە لەم
نەخۆشخانەپەكو (۱۴) سالە لەم نەخۆشخانە
بۇ ئەو نەخۆشخانە دەمگوازنەو! زۆرپەى
نەخۆشەکانى دەوروپەرم مردن و تەنھا من
ماومەتەو، تالابى نەخۆشى و تەنپایى
دەنۆشم و ھەمیشە لە خودا دەپارامەو
کە کەسێک بێتە لام، خۆشى بویم و خۆشم
بوویتو ھەوالم بپرسو لەم تەنپایە رزگارم

بکات، تا ئیستاش کەس سەردانى نەکردوومو
لى نەپرسیومەتەو! زۆر سوپاسى تۆ دەکەم
تا دوا ھەناسە دوعاى خیرت بۇ دەکەم.

مێرد مندالەکە پى گوت: ئیتر ھەموو
رۆژیک دیم بۇ لات، ئیدى رۆژانە سەردانى
دەکردو ساتیک لە لای دەماپەو و دڵخۆشى
دەکرد.

رۆژیکیان کاتیک ھات بۇ سەردانى
پیرەژنەکە بىنى قەرەپەلەکەى چۆلەو
کۆچى دواى گەردو، تەنھا پارچە
کاغەزیکى بىنى کە لەسەر چەرچەفە
سپپپەکەى بەجى ھیشتبوو، تیايدا
نووسرابوو ... ھەر جىپەك بلىم ناتوانم
سوپاست بکەم، ئەوئەندە دەلىم سوپاس بۇ
خودا بە راستى لە ناخى دلمەو و خۆشم
دەوپیست، من لەم دنیايدا کەسم نىيە
لەبەرئەو و بپارمدا ھەموو سەرۆتەکەم
دواى خۆم ببەخشم بە تۆ، کە بریتىيە لە
۲ ملیۆن دۆلار! •

خۆشەویستانم ئەمە تەنھا لە پاداشتی
خەندەپەكى جوان و وتەپەكى خۆشدا، چى
دەپیت ئەگەر ھىچمان لە توانادا نەبوو
بۆئەو بىبەخشین، خەندەو بزی سەر
لیوو وشە جوانەکانمان بکەپنە خەلاتو
گول پڕپى دڵەکانى پى بکەین!!